

VEČERNIK

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 39

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE Prešernova 3. tel. 280
POSTNI ČEKOVNI RAČUN 11.40%

Maribor, 17. in 18. februarja 1940

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
dostavljen na dom 16 din. tujina 30 din

Cena
din 1—

Finski umik še ni usodnega pomena

Sovjetski napadi se nadaljujejo — Dosedanje izgube ofenzive na Karelski ožini že 50.000 mož rdeče vojske — Finci bombardirali in deloma porušili sovjetske železniške zveze z Leningradom — Apel na zavezniško pomoč

HELSINKI, 17. februarja. Havas. Položaj na karelski fronti je zelo resen. Sovjetskim četam se je posrečilo zapliti se v prve finske postojanke na zahodnem delu sektorja pri Summi, kakor tudi na dve postojanki med Muolajärvijem in Vuksenom. Na teh postojankah so se Rusi popolnoma utrdili. Istočasno so prešli v nove napade na odseku med Hatjaladenjärvijem in Vuksenom. Strahovite bitke so bile tudi na fronti pri Taipali. Sovjetska ofenziva se nadaljuje z nezmanjšano srditostjo. Finski vojaki se borijo dan in noč z neprimerno močnejšim sovražnikom. — Zasedbe finskih osrednjih črt pa ni še smatrati za katastrofo, ker težijo vse te postojanke pod finskim ognjem z dveh strani tako, da sovražnik tu nimajo zaščite v primeru finskega protinapada. Finska letala so energično bombardirala železniško progo, ki veže Leningrad s Karelsko ožino. Po zadnjih vestih se je finski letalom posrečilo zažgati več železniških postaj. Te operacije so zelo pomembne, ker so s tem sovjetske divizije, ki izvajajo ofenzivo na Karelski ožini, odrezane od železniškega prometa. V finskih vojaških krogih računajo, da so sovjeti v teku svojih operacij na Finskem izgubili 20% od skupnega števila razpoložljivih bojnih vozov.

SOVJETSKÉ IZGUBE 80.000 MOŽ

HELSINKI, 17. febr. Reuter. Strahovit pritisk sovjetske ofenzive na Mannerheimovo obrambno črto se še vedno nadaljuje, dasi postajajo sovjetske žrtve vsak dan večje in se bližajo po nekaterih cenitvah že 50.000 mrtvim in ranjenim. Vendar se je posrečilo Fincem v redu izravnati svoj položaj, ki so ga zavzeli po izpraznitvi prvih postojank. Najdalje so se umaknili Finci v odseku Summe,

dočim so pri Taipali ostali celo v dosedanjih prvih položajih. Tudi tu je bil do sedaj pritisk sovjetske ofenzive strahoten, a finska obramba je vzdržala vse napade, čeprav branilci že več dni niso imeli zadostnega počitka. Morala finske obrambe je še vedno močna, zato obstaja upanje, da se ji bo posrečilo zadržati sovjetsko vojsko na novih postojankah, zlasti še, ker so te še bolj močne, kakor so bile one, katere so prepuščene sovražni-

kom. Ako se ne zgodi kaj nepričakovanega, se bodo Finci lahko držali tudi v Mannerheimovi črti še nekaj tednov in upajo, da bo medtem tudi že prispela zadostna pomoč iz tujine.

NOVO SOVJETSKO OROŽJE

HELSINKI, 17. febr. Posebni dopisnik agencije Stefani javlja s fronte, da so Finci v zadnjih bojih zaplenili novo vrsto ruskega orožja. Je to poljski top, ki se lahko pretvori v protiletalski top in strojnico ter postavi na smuč. S poizkusi so dognali, da pozimi to orožje ni praktično, ker se prehitro napolni s snegom in blatom.

RAZSTAVA PLENA V HELSINKIH

HELSINKI, 17. febr. Havas. Jutri bo razstavljen v Helsinkih plen sovjetskih topov in streliva. Razstavljenih bo okrog 20 poljskih topov iz bitke pri Suomisalmu. Topovi so kalibra 76 mm in teži 1700 kg. Njih akcijski radij znaša 13.500 km. Granate so težke 6 in pol kg. Zanimanje bodo zbujali kratki topovi kalibra 76 mm. Hitrost izstrelkov teh topov znaša 387 m na sekundo. Akcijski radij znaša 8500 m. Veliki 122 mm topovi, teži

po 1350 kg, mečejo 23 kg težke granate in imajo akcijski radij 9000 m. Razstavljeni bodo tudi topovi proti tankom. Finski plen priča, da razpolagajo sovjeti z izvrstnim artilerijskim materialom.

ŠVEDI ODBILI POMOC

LONDON, 17. febr. Reuter. Kakor se je sedaj izvedelo, se je finska vlada nedavno obrnila na švedsko s prošnjo za vojaško pomoč. Švedska naj bi poslala Finski vsaj dve diviziji svojega vojaštva. Švedska vlada je po daljši razpravi to finsko prošnjo odbila, izjavljajoč, da so vse njene simpatije na finski strani, da pa ne more prekršiti nevtralnosti Švedske, ki je bila sklenjena v parlamentu. Zaradi tega negativnega švedskega odgovora se bo Finska sedaj obrnila za pomoč na zahodni velesili.

DAROV IZ AMERIKE

NEW YORK, 17. febr. Ameriški odbor za pomoč Finski, kateremu stoji na čelu bivši prezident Herbert Hoover, je nakazal finski vladi novih 100.000 dolarjev. Doslej je ta odbor zbral in poslal na Finsko že okoli 60 milijonov dinarjev.

VON PAPEN

dosedanji nemški poslanik v Turčiji, so po poročilih nekaterih listov premeščen

Notranji režim Bolgarije ostane nespremenjen

Profesor Filov je včeraj sestavil novo vlado, ki bo nadaljevala staro notranjo in večinoma tudi zunanjo politiko — Se večje zblizanje z Jugoslavijo in Turčijo

SOFIJA, 17. febr. BTA. Profesor Bogdan Filov je sestavil včeraj novo vlado, v kateri je on sam ministrski predsednik in prosvetni minister, zunanji minister je postal dosedanjí beograjski poslanik dr. Ivan Popov, notranji minister Bogdan Gavrovski, prometni minister odvetnik Ivan Goranov, v ostalih ministrstvih so pa ostali dosedanjí ministri. Novi ministrski predsednik dr. Bogdan Filov je bil rojen l. 1883. v Stari Zagori. Univerzo je študiral v Nemčiji in postal nato univerzitetni profesor v Sofiji. Pred vstopom v vlado Kioseivanova je bil rektor.

SOFIJA, 17. febr. Havas. Vlada prof.

dr. Filova bo vodila, kakor sledi iz vseh izjav, dalje politiko nevtralnosti in miru, v notranji politiki pa si je naredila nalogo pomiritve ter gospodarskega in kulturnega dviga. Sicer pa nova vlada ne pomeni nobene spremembe sedanjega totalitarnega režima v smeri demokratizacije, čeprav je med narodom želja po vrnitvi k demokratičnim načelom zelo velika in gotovo soglasna. Glede balkanske politike bo hodila po istih poteh, kakor vlada Kioseivanova, zastopala bo odklonilno stališče glede pridružitve k Balkanski zvezi, bo pa nadaljevala bliževanja z Jugoslavijo in Turčijo. Novo so-

branje, ki je bilo izvoljeno v totalitarnistično izvedenih volitvah, od katerih je bila opozicija izključena, se bo sešlo po vsej priliki že 24. t. m. in se mu bo takrat predstavila tudi vlada s svojim delovnim programom.

SOFIJA, 17. febr. Havas. Kioseivanov se je poslovil od dosedanjih sodelavcev v predsedništvu vlade in zunanjem ministrstvu.

SOFIJA, 17. febr. Havas. Rumunski finančni minister bo v četrtek prispel semkaj.



za veleposlanika v Rim. Von Papen je znan zlasti kot bivši nemški poslanik na Dunaju pred nemško zasedbo.

Nemčija ponudila garancije Romuniji

BUKAREŠTA, 17. febr. Exchange Telegraph. Dopisnik »Daily Telegrapha« poroča, da je nemška vlada poslala romunski uradno ponudbo za sklenitev neke vrste »gospodarskega sporazuma«. Na podlagi tega sporazuma bi bila Nemčija pripravljena obraniti Romunijo pred eventualnim sovjetskim ali madžarskim napadom. Nemške garancije bi se nanašale

glede meje nasproti Sovjetski zvezi na 10, glede meje nasproti Madžarski pa na 5 let. Za protislužbo bi se morala Romunija obvezati, da ostane absolutno nevtralna, kar pomeni v nemškem tolmačenju, da bi morala sprejeti vse nemške gospodarske zahteve. Doslej še ni znano, ali bo Romunija to ponudbo sprejela ali ne, vendar so izgleadi za uspeh zelo slabi.

V Italiji je padlo živo srebro celo v južnejših pokrajinah za več stopinj pod ničlo, dočim je na severu padlo na skoraj 28 stopinj. V Španiji je bilo v Burgozu 29 stopinj pod ničlo. V Belgiji so zaznamovali najnižjo temperaturo celo 38 stopinj pod ničlo. Letošnja zima je najostrejša v zadnjih 100 letih. Enaka je bila samo l. 1838.

Morala japonskih čet popušča

CUNGKING, 17. febr. Havas. Kitajska zmaga v pokrajini Kvangsi je prav tako pomembna, kakor ona, katero so Kitajci dosegli pri Tajerčuangu in Čarsu. Tako izjavljajo kitajski vojaški strokovnjaki, ki naglašajo, da ni bila odbita samo japonska ofenziva, ampak so ogroženi tudi zelo važni japonski položaji. Kitajske čete stoje sedaj le še nekaj kilometrov pred Naningom. Na japonski strani je bilo v teh bojih ubitih in ranjenih okoli 20.000 mož. Kitajski vojaški strokovnjaki pa priznavajo, da so tudi kitajske izgube precejšnje. Toda tudi enake izgube dokazujejo, da je nastala v japonski vojski demoralizacija, ako se upošteva, da so Japonci desti bolj oboroženi kakor Kitajci.

CUNGKING, 17. febr. Havas. Kitajske

čete so znova osvojile mesto Hofej ob severnem teku Jangcekianga. V okolici trajajo hudi boji dalje.

Amerika proti Vangčingveju

TOKIO, 17. febr. Domej. Kakor poročajo tukajšnji listi, skušajo Zedinjene države Severne Amerike ustvariti fronto devetih držav podpisnic dogovora o Kitajski, da bi se s tem preprečilo priznanje osrednje kitajske vlade pod vodstvom Vangčingveja, ki bi stala pod nadzorstvom Japoncev.

SEJA DONAVSKE KOMISIJE

BUKAREŠTA, 17. febr. Mednarodna donavska komisija je začela v Galacu z delom. Včeraj je bila prva tajna seja.

Italijansko posredovanje med Madžari in Romuni

RIM, 17. febr. Ass. Press. Ob priliki obiska vodje romunske mladine ministra Sidorovicja v Rimu naglašajo italijanski listi, da je večjega pomena, kakor bi se utegnili zdeti. Ta obisk dokazuje prisrčnost odnošajev med Romunijo in Italijo ter pripravljenost obeh držav za diplomatsko akcijo, ki naj bi dosegla pomiritev med Romunijo in Madžarsko. Romunsko-madžarski spor predstavlja eno najtežjih vprašanj v Podonavju. Tudi balkanske države so na svoji konferenci v Beogradu dokazale svojo dobro voljo za ureditev vseh spornih zadev in delujejo še dalje v tem smislu. V Rimu zato pričakujejo, da bo v kratkem prišel tja ro-

munski zunanji minister Gafencu, nato pa še madžarski zunanji minister grof Csáky. To pomeni, da se je Italija odločila za posredovanje med Romunijo in Madžarsko, kar je popolnoma v skladu z njenimi interesi, ki streme za tem, da se v Podonavju in na Balkanu ohrani mir.

Najostrejša zima v zadnjih 100 letih

LONDON, 17. febr. Reuter. Po vsej Evropi vlada velik mráz in povsod je temperatura dosegla rekordno nizino. Mrzli val je zajel tudi Italijo in Španijo.

Maribor, 17. februarja.

Temistoklej se je že v mladih letih začel zanimati za politiko. Da bi ga njegov zaskrbljeni oče odvrnil od te strasti, ga je povedel na obrežje morja in mu pokazal stare galere, ki so jih lastniki pustili razpadati. Dejal mu je: »Vidiš, sinko, prav tako se zgodi državnikom, ki so se posvetili delu za narodov blagor; narod jih zavrže!«

Temistoklej pa ni poslušal nasvetov svojega očeta in se je ves predal politiki.

Tudi med nami je danes še precej takih Temistoklejev. In hvala Bogu, da jih imamo. Kajti prijetnejše je sedeti v trgovini, uradu ali delavnici, kakor se podati na nevarno pot politike. Mlad človek mora imeti že precej idealizma, če se vrže v razburkano morje javnega mnenja. Še veliko več vreden pa je, če se sploh hoče postaviti v areno, v kateri je malo idealistov, malo iskrenih delavcev, pa toliko več spekulativnih in iskalcev dobička. Biti poštenjak je v politiki sicer nevhvaležen posel, zato pa za narod toliko bolj zaslužen.

Na žalost opažamo pri nas, da je Temistoklejevih očetov med nami več kakor Temistoklejev samih. Le, da njih ne vodi očetovska skrb za bodočnost svojih sinov. Oni odvrčajo mlajše delavce iz čisto drugih razlogov.

Naši Temistoklejevi očetje delajo prav take napake, kakor so jih delali Tavčarji, Šušteršiči itd. Oni se kratko in malo ne zavedajo, da je preteklo že 30 do 40 let, ko so bili mladi. Pozabili so, da so tudi oni v mladosti imeli mučne boje s svojimi očeti. In prav nič jih ti boji niso naučili. Njihova skrb je obdržati se za vsako ceno na položajih, vsaj še kakih 10, petnajst let. Saj potem je itak vse eno, kaj pride! Njihova taktika je izločiti iz svoje okolice vse, ki so kakor količnik pametni, kajti le-ti mislijo večasi drugače kot oni in končno jim lahko postanejo nevarni tudi pri razdeljevanju položajev. Obdati se s kimavci, ki ne mislijo s svojo glavo, to je višek njihove politične modrosti!

Če pogledamo, kdo je ta boj začel, vidimo, da je bil mladim vsiljen. Ali ni pravica mladim, da se zanimajo za svojo bodočnost? Ali naj to skrb večno prepušča jo očetom?

Plehek je odgovor očetov: »Če nam postavite sposobne naslednike, se bomo sami umaknili!« Ali so bili tudi očetje vedno sposobni? Ali niso tudi oni plačevali šolnine? In nihče ne pomisli, da je položaj sinov napram očetom prav tako težak kakor v sportu položaj amaterjev proti profesionalcem! Ali ne vidite, da imajo očetje eksistenco zaradi politike in se ne morajo, kakor sinovi, ves dan ukvarjati s svojim eksistenčnim problemom ter se šele v prostih urah zanimati za politiko? Kdor to uvidi in prizna, ne bo trdil, da »mladi nič ne delajo«.

Čisto napak pa tudi nimajo naši očetje! Ali ni škoda, da se slovenska napredna politika suče že ves čas samo okoli vprašanja »očetje ali sinovi?« Ali res nimamo boljšega posla? Mi mladi priznamo, da so nam pametni politični očetje zelo potrebni. Oni imajo kolosalno rutino, velike politične izkušnje, poznanstva in vse tiste prednosti, ki se lahko šele po dolgih letih političnega dela pridobijo. Kdo pa je kriv, da so si ves ta politični kapital zapravili?

Sam so krivi, kajti drugače si ne vemo razlagati, da bi samo pri nas Slovencih bilo tako malo političnih avtoritet. Če pogledamo Srbe, bomo videli, da stojita izven vsakega spora dva, čika Aca in čika Ljuba, ki imata popolno zaupanje celih generacij mlajših politikov. Mi nimamo nikogar!

Pri mlajših srbskih in hrvatskih politikih — sovratnikih naših očetov — vidimo, da imajo nesporno avtoriteto. Ali nimajo vsega spoštovanja tudi političnih nasprotnikov Maček, Budisavljevič, Boža Marković, Miša Trifunović, Vilder, Kosanović, Kostić, Krizman, Krnjević in še toliko drugih? To so prave politične avtoritete, ki jih pri nas ni!

Namesto da bi očetje pomagali sinovom in jih učili ter jim bili vzorniki in svetovalci, gledamo vsakih dvajset let isti boj. Ali bo res potrebno pri nas predlagati, da se politikom v njihovo lastno korist in zaradi njihovega lastnega uveljavljanja, ki je za narod velik moralni kapital,

Napovedovanje totalitarne vojne

RIM, 17. febr. Stefani. Po mnogih znanih, na katere opozarja italijanski tisk, se pripravljajo vojskujoče se države na pomlad na bojne operacije, ki bodo dale sedanji vojni totalitarni značaj in razširile konflikt eventualno tudi na druga in celo izvenevropska področja. O tem objavlja italijanski tisk razne informacije francoskih angleških in švicarskih listov, kakor tudi ameriških časniških agencij. »La Tribuna« piše, da postružejo te tragične prognoze vojno živcev, tudi če morda

niso točne, zato tudi odobrava proteste, ki prihajajo iz vojaških krogov v Franciji proti širjenju alarmantnih vesti, katerih se poslužuje vojna propaganda. V vrsto takih vesti stavi list tudi informacije neke francoske poročevalske družbe, da bo Nemčija v ofenzivi, ki jo bo pričela spomladi, uporabila neka nova bojna sredstva, in sicer neke nove strupene pline, male nagle podmornice in daljnostrelne topove.

Italijansko mnenje o pomorski vojni

LONDON, 17. febr. Exchange Telegraph. Angleški tisk navaja pisanje italijanskega dnevnika »Corriere della Sera«, ki je objavil članek iz »Deutsche Allgemeine Zeitung«, v katerem pravi, da je Nemčija gospodarica na morju. »Corriere della Sera« pripominja k temu, da ta trditve ni resnična, ker je odstotek potopljenih angleških ladij v sorazmerju s celotnim angleškim ladjevjem tako

majhen, da ne more biti niti govora o kakem ogražanju angleškega pomorskega prometa. Dalje navajajo angleški listi mnenja norveških, švedskih in danskih listov glede postritve podmorniške vojne s strani Nemčije. Iz teh člankov je mogoče spoznati, da vse skandinavske države najostreje obsojajo nemški način vojskovanja, ki ga imenujejo preprosto gusarstvo.

Holandija terja odškodnino

AMSTERDAM, 17. febr. NTA. Holandska vlada je poslala včeraj v Berlin ostro protestno noto proti zadnjim potopitvam holandskih parnikov po nemških podmornicah. Med drugim navaja holandska vlada v svoji noti, da je kapitan neke holandske ladje predložil poveljniku nemške podmornice dokumente, da vozi ladja

je tvor holandskega blaga za Ameriko. Toda poveljnik dokumentov sploh ni hotel pogledati, ampak je enostavno izjavil, da ima le malog ladjo torpedirati, kar je tudi storil. Holandska vlada protestira najodločneje proti takemu postopanju in terja, da se ji povrne nastala škoda.

Stanley: Nemci ne bodo popustili

LONDON, 17. februarja. Havas. Posebni dopisnik, dodeljen angleški ekspedicijski vojski na francoskem bojišču javlja: Vojni minister Stanley je nadaljeval s pregledom položajev angleških čet. Na vprašanje novinarjev o verjetnosti nemškega napada na francosko fronto, je Stanley odvrnil: Ne dvomim v izid bojev. Absurdno pa je misliti, da bodo Nemci popustili, preden bi preizkusili svojo vojno mašinerijo, ki so jo pripravljali štiri leta.

Konferenca skandinavskih zunanjih ministrov

KODANJ, 17. febr. Havas. Agencija Rieau poroča, da se bodo ministri zunanjih zadev Danske, Švedske in Norveške sešli na konferenco v Kodanju 24. in 25. t. m.

1050 NOVIH TURSKIH ČASTNIKOV

ANKARA, 17. februarja. Anatolska agencija javlja: Prevedenih je bilo 1050 mladih častnikov 196. razreda vojne akademije. Na vili svečanosti so prisegli v navzočnosti predsednika vlade, narodne skupščine, ministrov in generalitete. Pred prisego so mladi častniki položili len venec na spomenih neodvisnosti Turčije v Atatürkovem mavzoleju.

NOVO ROMUNSKO MINISTRSTVO

BUKAREŠTA, 17. februarja. Rador. Po ukazu kralja Karola je ustanovljeno ministrstvo za zunanjo trgovino, ki mu bo načeloval John Cristea, bivši opolnomočeni minister in šef gospodarskega oddelka zunanjega ministrstva.

UREDITEV POLOŽAJA NOVINARJEV V ŠPANIJI

MADRID, 17. febr. Havas. Serano Sunjer je izdal dopolnjeni zakon k tisku. Zakon predvideva moralno in materialno izboljšanje stanja novinarjev. Zakon določa pragmatično stanje novinarskega stanu, minimalna plača ne sme biti izpod 600 pezeta na mesec. Novinarske plače so tako zvišane za 50%.

IZMENJAVA REZERVISTOV V BELGIJI

BRUSELJ, 17. febr. Belgijska brzojavna agencija javlja, da bodo od 15. marca dalje vpoklicani novi letniki pod orožje. Zamenjali naj bi mobilizirane rezerviste-rudarje in očete družin z mnogimi otroki, ki bodo poslani domov.

prepove politično udejstvovanje, ko dosežejo določeno starostno dobo? Ali ne bi s tem žalili tistih redkih izjem, ki so se pravočasno umaknili in ki bodo, ko bo spet napočil čas, narodu veliko bolj koristni in potrebni, kakor njihovi vrstniki,

Matač čev uspeh v Berlinu

BERLIN, 17. febr. DNB. Direktor beograjske opere Lovro Matačić, ki je dirigiral koncert filharmoničnega orkestra, je žel v tisku velika priznanja. Matačić je dirigiral kompozicijo dr. Mlojevića in stiri svoje skladbe za orkester. Matačićeve pecmi za orkester, piše »Lokalanzeiger«, so prežete z raznolikimi živimi barvami, bogato in skladno prepletenimi. Številno občinstvo je s simpatijami nagradilo dirigenta.

EDEN NA MALTI

MALTA, 17. febr. Anthony Eden, minister za kolonije, je prišel s semkaj.

KANDIDATI ZA AMERIŠKEGA PREZIDENTA

WASHINGTON, 17. febr. Havas. Za bližnje predsedniške volitve se omenjajo kot najstarejši kandidati senatorji Taft, Vanderberg in znani borec proti gangsterjem, državni tožilec v New Yorku Thomas Dawis, ki je relativno še mlad, pa zelo popularen.

BUTTLERJEVA IZJAVA

LONDON, 17. febr. Havas. Na večerji, prirejeni kakor vsako leto v konservativnem društvu oxfordске univerze, je podtajnik Butler dejal, da je britski imperij zedinjen kakor še nikoli poprej in da so zamen vsi napor, ločiti Pariz od Londona.

SMRT RAZISKOVALCA KONGA

BRUSELJ, 17. febr. Be'ga. V Gantu je umrl Louis Wa'ke, ki je 1876 sodeloval s Stanleyem pri znanstveni odpravi v belgijskem Kongu.

REŠENCI S POTOPLJENE LADJE

LONDON, 17. febr. Havas. V neki irski luki se je sinoči izkrcalo 15 brodoomcev z »Langleforda«. V majhnem čolnu so prebili 56 ur na vihnem morju. En član posadke je umrl v čolnu, drugi čoln s kapitanom in mornarji je izgubil.

BELGIJSKO-NEMŠKA POGAJANJA

BRUSELJ, 17. febr. Be'ga. Pogajanja med Belgijo in Nemčijo glede kontingeniranja deviz bodo končana še v teku februarja.

Mariborska napoved: Spremenljivo oblačno in malo vetrovno vreme. Včeraj najvišja temperatura —1,7, danes najnižja —15,8, opoldne —7,2.

Borza, Curih, 17. februarja. Devize: Beograd 10, Pariz 10, London 17.65%, Newyork 446, Milan 22.52, Berlin 178.75, Praga 5.50, Sofija 3.30, Budimpešta 79%, Bukarešta 3.35.

ti jih vidimo stalno »na cesti«?

Res je, politična zrelost in pamet se ne dobijo s polnoletnostjo. Zato pa se ne morala biti naloga očetov, da vzgajajo in pomagajo mladim generacijam, ne pa da jih odbijajo in se z njimi borijo.

Domači zapiski

SDS v Sloveniji

Glavno glasilo Samostojne demokratične stranke, zagrebška »Nova Kričca«, pri naša v zadnji številki tole poročilo iz Ljubljane: »Pokret za obnovo SDS v Sloveniji se je vodil iz dveh središč: Ljubljane in Maribora. V Mariboru se je osnoval akcijski odbor z Mr. Cirilom Maverjem na čelu, v Ljubljani pa vodi akcijo predsednik odbora dr. Vladimir Šuklje z odborniki: Mr. Dušan Karba, adv. pravnik Karol Kirn, dr. France Kovič, dr. Marjan Mehle in ing. Zdenko Rupnik. Delegati ljubljanskega in mariborskega odbora so imeli skupen sestanek v Celju dne 11. februarja, na katerem so bili storjeni važni sklepi o bodočem delu na organizaciji stranke v Sloveniji. Izvoljen je bil akcijski odbor SDS za Slovenijo, v katerega so vstopili: predsednik dr. Vladimir Šuklje, podpredsednik Mr. Ciril Maver, 5 odbornikov iz Maribora in Ljubljane. Mariborski član tega odbora so: dr. Kacafura, Detela, Lubienski, Rehar in dr. Šnuderl, dočim bo ljubljanski akcijski odbor izvolil svoje zastopnike v teku tega tedna.«

Kakšno naj bo praktično slovanstvo?

Novosadski »Dan« komentira »Večernikov« uvodnik, ki ga je zadnjo soboto napisal Rr. o slovanstvu. S piscem se strinja glede teorijskih in praktičnih pogledov na slovanstvo, glede iskanja izhoda iz situacije pa ima oddvojeno mišljenje. »Dan« pravi, da je najvažnejše, da bodo slovanski narodi v vsaki situaciji solidarni, brez obzira na njihove režime; da se ne družijo z neslovanskimi narodi v cilju oškodovanja drugega slovanskega naroda; da ne trgujejo na škodo slovanskih interesov s stoletnimi sovražniki slovanstva in slovanskih narodov in da se vsi slovanski narodi vzdignejo solidarno na obrambo tistega slovanskega naroda, ki je v nevarnosti.

Enaki so!

Gospod V. S. (Vekoslav Spindler) je v včerajšnjem »Jutru« napisal članek »Resnici na ljubo«. Med drugim je stavek: »Če pa so si gospodje od Zveze delovnega ljudstva in od Kmečko-delavske stranke sami med seboj v laseh in če jih oboje na drugi strani slovenčevci bombardirajo s komunisti, pač ne more biti na nas nobene krivde.« Ali ne vidite, da ni med slovenčevci in g. V. S. prav nobene razlike? Oboji, slovenčevci in g. V. S., prav dobro vedo, da ni med Zvezo delovnega ljudstva in Kmečko-delavsko stranko prav nobene zveze, pa hočejo to zvezo umetno ustvariti. Ali ni to grdo podtikanje, da ne rabimo hujšega izraza?

Dr. Puc o akciji radikalov

Na povratku iz Beograda je dr. Dinko Puc, vodja slovenskih radikalov med drugim naglasil, da se bo po uradnem odobrenju stranke začelo tudi v Sloveniji živahno delo na terenu. Že po želji pokojnega Pašića sem prevzel v Sloveniji akcijo za zbiranje naprednega prebivalstva v radikalnih vrstah. Zaradi nerazumevanja mlajših naprednjakov akcija ni uspela.

On!, ki so proti sporazumu

»Seljački dom«, glavno glasilo HSS piše med drugim: »Proti sporazumu se je dvignil del srbske gospode, ki prepričuje narod, češ da je dr. Maček izkoristil mednarodni položaj, da srbski vodje pogajanjem niso bili dorasli, da so preveč popustili, Hrvati pa preveč dobili. S tem so se znašli zdaj še Davidovičevi demokrati Grol, B. Marković in Vlajić, radikali Bobić, Trifunović in Ninčić, pa Topalović z Jeftićem, Petrom Živkovićem, Ljotićem in Hodžero. Ni treba pripomniti, da so zraven tudi ostali velikosrbski hegemonisti. Hrvatski narod je vedno bil in je tudi zdaj za sodelovanje, nikoli pa ne bo pristal, da nekdo z njim gospodari in ga izkorišča. Njemu ni treba popuščanja in koncesij, na svojem hoče biti sam sebi gospodar. Za srbski narod bi bilo dobro, če bi v njem prevladala politika, ki jo vodijo Vlajićev, Ljotičev in Hodžerov.«

Ideja in stvarnost Zedinjenih držav Evrope

Misli nekaterih državnikov o zasnutku, ki bi naj rešil našo celino v bodočnosti

Dan za dnem čitamo o odločitvah, ki se napovedujejo za dneve, ko bo dramila Priroda človeštvo k novemu življenju. Ali se bo hotela koščena smrt vojne umakniti sproščenemu veselju novo razgibanega življenja?

V brezprimernem vzponu se je dvignila Evropa k vladarici sveta. Zavojevala je obsežne pokrajine na vseh celinah našega planeta, zbirala zaklade tujih narodov in včasih prevzela bogastva, da so razpadali imperiji v revščino in požarjenje. Cepila se je Evropa v konglomerat narodov, družila v velike državne celice, se duhovno razvijala do višine in ustvarjala tehnična dela, ki so postala blagoslov, pa prekletstvo človeštva.

Nad pol milijarde ljudi se stiska zdaj na naši mahni celini, ki ji v industrijskih predelih zmanjkuje prostora za človeštvo, v poljedelskih pokrajinah pa odpira možnosti za še silnejši razmah v bodočnosti. Milijone najboljših sinov je dala Evropa Novemu svetu in zgodilo se je, da so se onkraj Atlantika zedinili rodovi raznih plemen in ras v unijo ter si po zgledu švicarske strpnosti med narodi postavili skupen dom. In medtem ko so se Zedinjene države Severne Amerike razvile v mogočno velesilo, je domovina njihovih utemeljiteljev v Evropi vedno znova iskala rešitve svojim problemom v krvavih vojnah.

Ali res ni mogoče naši celini, ki ji je usoda odmerila prvenstvo na svetu, najti pravičnejšega izhoda k sporazumnemu, srečnejšemu življenju narodov? Ali nastopa za vesoljno Evropo res čas, ko pozablja na klic Prirode in se s strastjo medsebojne mržnje podaja na spolzko pot bodočnosti. Treba je naglasiti, da je v kratki dobi moderne zgodovine silno porasla zavest barvanih ras, na drugih celinah sveta dvigajo glave plemena, ki jih je Evropa sama zdramila k napredku in naučila, kako je treba braniti svobodo svoje zemlje.

Klic po pravični, demokratsko urejeni novi Evropi, v kateri naj bi našli vsi narodi svoboden gospodarski, socialni in politični napredek, postaja prav v teh dneh glasnejši, zato naj opozorimo na napore, ki so jih redki, pa idealni borci posvetili ostvaritvi organizacije Zedinjenih držav Evrope po ameriškem zgledu. Poglejmo, kaj so o ZDE sodili evropski državniki pred leti:

ARISTIDE BRIAND, pok. francoski zunanji minister:

Ideja Zedinjenih držav Evrope je postala potreba. Razume se, da je najvažnejša stran te zveze gospodarski sporazum. Nič manj potrebna ni politična in socialna vez, ki bi ne vplivala na samo upravno suverenost poedinih članov. Verujem, da se gospodarski sporazum lahko doseže, zato pozivam poedine predstavnike evropskih držav, da to vprašanje prouče in o njem razmišljajo.

SIR JOSIAH STAMP, angleški strokovnjak za narodno gospodarstvo:

Če hočem biti iskren, moram priznati, da ne dvomim, da bi se tak načrt ZDE mogoče ustvariti. Zato je potrebno angleško sodelovanje, toda doslej še ni bilo predloga, kako naj bi se to vprašanje skladalo s politiko Velike Britanije. Baš v političnem pogledu Evropa na edinstvo ni pripravljena. Različne plače, delovni čas, stroški proizvodnje in različni življenjski standard Evropejcev — vse te difference bo treba odstraniti, preden bo mogoče pristopiti k gospodarskemu edinstvu. Razlogov ni, da bi se ne začelo z naporom za ostvarjenje tega cilja.

SCIALOJA, italijanski državnik:

Najostrejši spori med državami nastanejo običajno na gospodarskem področju, kajti vprav v tem okviru ocenjujejo narodi nagonsko vsako vprašanje izključno z gledišča svojih koristi. Le z zavestnim trudom odgovornih vlad bi lahko prešli iz te ozkogrudne zamisli k splošnemu sporazumu v vseh gospodarskih vprašanjih. Pripravljeni smo sodelovati v tem vprašanju, ne smemo pa pozabiti, da mora stvarno vsaka rešitev sloneti na načelu tovarištva vseh narodov. Rad

bi se odzval takšnemu sodelovanju pri reševanju narodnih in socialnih vprašanj, katerih zapostavljanje lahko dovede do pogubonosnih posledic v mednarodnih zvezah.

WOLFGANG STRESEMANN, sin pok. nemškega zunanjega ministra:

Evropa se lahko reši edino z gospodarskim zedinjenjem svojih držav. Tako



POKOJNI STRESEMANN

bi odpadla nevarnost denarne premoči Amerike, kar bi pomenilo uničenje napredka Starega sveta. To edinstvo nam je neobhodno potrebno, če hočemo ohr-

niti evropsko prvenstvo v svetu. Ideja Zedinjenih držav Evrope ni stvar, ki bi posebno navduševala mladino, ker pomeni uničenje nacionalizma v interesu trajnega miru. Mladino privlači borba, ZDE bi pa odstranile vse spore. To je seveda pograben pazor, saj si ne moremo predstavljati lepše borbe, kakor je ona za mir. Ekonomska unija Evrope bi lahko izravnala vse razlike. Sledilo bi finančno, vzporedno s tem pa še politično zedinjenje držav.

AVGUST ZALESKI, poljski zunanji minister:

Načrt ZDE se ne more tako lahko ostvariti. Treba je pa storiti vse, da se pomaga tej plemeniti ideji v življenje. Delati pa moramo na tem, da se izgadijo vsa trenja. Konsumenti v nekaterih državah naj bi se osvobodili velikih bremen. Rešiti je treba vprašanje nezaposlenih in odstraniti razliko v gospodarstvu posameznih držav. Vsaka država naj obdrži svoje suverene pravice, nobena članica federacije ne bi smela imeti prvenstvenih pravic. Vse morajo biti enakopravne, ne glede na to ali so poljedelske ali industrijske značaja.

NIKOLA TITULESCU, bivši zunanji minister Romunije:

Vem, da je Briandov ideal evropske federacije težko uresničiti, vendar sem

Kakršna bo mladina, tak bo narod Pavle Segula

V najširših in socialno najnižjih plasteh poklicnih pedagogov se je začelo močno gibanje in prizadevanje po reorganizaciji in preusmeritvi slovenskega šolstva in našega vzgojno-izobraževalnega dela. Vendar so najidealnejši borci in delavci na tem področju pri vsem svojem prizadevanju in iskanju novih smeri in poti ostali osamljeni.

1. Decentralizacija šolstva. Pri praktičnem izvajanju vseh šolskih zakonov in predpisanih učnih načrtov, pri vprašanjih nastavitve, premestitve in napredovanja učiteljstva, pri otvarjanju novih šol in oddelkov ter v predpisovanju učnih knjig, monopolnih zvezkov in učil se je z vso izrazitostjo pokazalo, da sedanja uprava, kljub najboljši volji, ne more uspešno reševati konkretnih nalog. V interesu svoje mladine in svoje bodočnosti mora slovenski narod zahtevati čimprejšnjo prosvetno samoupravo. — Edino na ta način bo omogočen res uspešni kulturni napredek in razvoj vsem plastem našega naroda.

Mnogo se govori in piše o vsem mogočem, o filmu, športu in kriminalu, malo ali skoraj nič pa o naši šolski mladini, o njenih zahtevah in pravicah. V slovenski javnosti je za vso zapletenost naših šolskih in vobče vzgojnih problemov v premojo zanimanja. Zato res ni čudno, da je ostala šola neke daleč v preteklosti, brez zadostne prožnosti in razumevanja za sodobnost, za zunanjo preureditev in notranjo vsebinsko preusmeritev.

V današnjih težkih in burnih časih muči vse starše skrb za bodočnost njihovih otrok, skrb za njih pravilno vzgojo in sodobnost odgovarjajočo izobrazbo. Pa tudi vsak slovenski človek, ki se zaveda svoje soodgovornosti pred zgodovino in pred našimi sodobnimi narodnimi problemi, živo čuti vso težo nalog, ki jih stavlja pravilna vzgoja naših otrok.

Baš danes stopa vsa naša narodna problematika v ospredje ter zahteva premišljene in smotne rešitve. Problem pravilne vzgoje in sodobne izobrazbe današnje generacije pa je v najtesnejši povezanosti z vsemi temi aktualnimi narodnimi vprašanji, ter sli v celotnem kompleksu vedno bolj pred slovensko javnost. Ob snovanju slovenske banovine zahteva tudi slovenski šolsko-organizacijski in vzgojno-izobraževalni problem jasnosti, terja izčistitve pogledov in sodobne preureditve in preusmeritve slovenskega šolstva.

Najvažnejše reforme, ki morajo nastopiti z novo dobo resnične demokracije in enakopravnosti so:

2. Reorganizacija šolstva. Vsem učen-

gočiti čim lažji prehod iz ene vrste šol na drugo. Zato naj bo do 15. leta za vse učence obvezna enotna šola. Šele po dovršenju pubertete, t. j. v višjih razredih srednje šole naj se začne postopna diferenciacija. Za sodobno in smotno izobrazbo ženskega naraščaja naj se ustanove novi tipi ženskih strokovnih šol. Za pripravljenost učnih načrtov, novih metod in postopkov se naj ustanove poseben oddelki in šole za vse vrste šol. Tudi telesno in duševno obremenjenim otrokom je treba posvetiti vso pozornost. Oddelki za učence, ki se teže uče in vzgajajo, se naj ustanove tudi pri podeželskih višje organiziranih šolah.

3. Demokratizacija šolstva. Življenje terja od naše šolske mladine aktivnosti in kritične samostojnosti, zato ji nova slovenska šola ne bo smela več vcepljati slepe pokornosti in pasivne miselne podrejenosti. Nadalje mora demokratizirana vzgoja in izobrazba omogočiti vsakomur, tudi gospodarsko šibkejšim otrokom, ako so nadarjeni, brezplačno šolanje na vseh vrstah šol. Tako bo vsakdo po prirojenih in pridobljenih sposobnostih lahko čimbolj koristil slovenskemu narodu, njegovemu napredku in blagostanju.

4. Depolitizacija šolstva. Šola je v službi vsega naroda ter večna last celotnega naroda, zato ne sme biti v nikakršni odvisnosti od politike. V šolskih, vzgojnih in izobraževalnih problemih naj odločajo izključno učitelji in starši šolskih otrok, ker tem je največ do njihove pravilne vzgoje in izobrazbe. Zato se naj zakonito rodiljski svet, ki naj po demokratskih načelih sodelujejo na vseh

Težnje bolgarskega revizionizma

Posebni poročevalec znanega švicarskega dnevnika »Neue Zürcher Zeitung« je obiskal nedavno Bolgarijo in postal od tam svojemu listu nekaj informativnih opazovanj o bolgarskih revizionističnih težnjah, iz katerih posnemamo glavne misli.

»Neki diplomat je imenoval Bolgarijo nedavno enfant terrible evropskega jugovzhoda,« pravi poročevalec, »ki hoče imeti vedno nekaj, kar pripada drugim in moti s tem svojo sosesčino. Na to sem bil opozorjen, ko sem prišel v Solijo z namenom, obiskati več uglednih Bolgarov. In tudi iz razgovorov z njimi je bilo kmalu mogoče spoznati, da so nezadovoljni, nezadovoljni sami s seboj in z ostalim svetom, izvemši morda z Rusijo. Pred vsemi drugimi vprašanji pa stoji



Sargov

KALODONT
proti zobnemu kamnu

prepričan, da zveza med poedinimi državami naše stare celine ni brezsmiselna. Unija naj bi bila najprej ekonomskega značaja. Zato bi bilo treba proučiti skupne gospodarske interese narodov, urediti proizvodnjo in konsum, enotni denar. Zamisel Zedinjenih držav Evrope se pa ne sme razumeti kot izraz odpora proti Zedinjenim državam Amerike ali Veliki Britaniji. Tovariška zveza evropskih držav bi bila unija svetovnega pomena. — Ine.

stopnjah z avtonomno slovensko prosvetno upravo.

To so osnova in glavna načela, ki naj služijo za izhodišče novih, konkretnih slovenskih šolsko-reformnih prizadevanj.

Šola, vzgojitelj in šolska mladina nujno potrebujejo za uspešno delo in razvoj podporo, naklonjenost in razumevanje najširše javnosti. Le ob najožjem sodelovanju vseh staršev se bo lahko izvršila uspešna in sodobna reorganizacija slovenskega šolstva. Le tako bo naše šolstvo našlo pravilni odnos do dejanskih potreb in razmer slovenskega naroda, predvsem do najširših ljudskih plasti, ki si kot predstavnice narodne volje preko vseh zaprek utirajo pot v — lepšo in srečnejšo bodočnost.

Pri tem ne smemo pozabiti dejstva, da naša mladina prebije dnevno v šoli le 5 ur in da je izven šole 19 ur. Zato je treba posvečati več pozornosti tudi izvenšolski — domači vzgoji. Nam, slovenskim staršem, je nujno treba poljudne, progresivne pedagoške literature. Žal je »Roditeljski list«, ki je dve leti uspešno vršil svoje poslanstvo, moral radi nezanimanja zamreti. Edino zadruga »Pedagoški tisk« v Mariboru skuša, kljub težki dobi, nadaljevati svoje pionirsko delo.

Vsa teža teh vprašanih pada v prvi vrsti na starše šolskih otrok in na poklicne vzgojitelje.

»Za človeka gre danes; predvsem pa gre za današnjo mladino, za njeno usodo in njeno srečo. Ta nam mora biti izhodišče in cilj vseh naših prizadevanj; zakaj kakršna bo mladina, tak bo narod!« — (Mencej Martin: Slovenska šola in učitelji pred sodobnimi nalogami.)

vprašanje južne Dobrudže, ki predstavlja že dolga leta predmet javnih razprav. Kakor rdeča nit se vleče to vprašanje skozi vsak pogovor. Ime Dobrudža se izgovarja s pobožnostjo religioznega fanatizma.

Dobrudža pomeni za Bolgare žito, delo in zaslužek. Toda Dobrudža leži onstran meje in pripada Romuniji, čeprav je večina prebivalstva bolgarske narodnosti. Zato je postala Dobrudža fiksna ideja bolgarskega naroda, zaradi katere bi bil vsak kmet, delavec in student pripravljen žrtvovati tudi življenje, ako bi kralj ali vlada izdala tak poziv. Toda vlada v Sofiji noče vojne. Dobro pozna pogodbe, ki so bile naokoli sklenjene, in da bi grške in turške čete takoj padle Bolgarom za hrbet, kakor hitro bi pre-

kršili mir na sedanji bolgarsko-romunski meji. Kljub temu se ime Dobrudža dalje izgovarja in ostaja odprta rana v duši bolgarskega naroda.

Dobrudža je ozka pokrajina med Varo, romunsko Konstanco in spodnjim tokom Donave. Leta 1913. so jo zasedli Romuni, in po neuljudski pogodbi po svetovni vojni jim je bila tudi dokončno priznana. Njena površina meri 7525 kvadratnih kilometrov ali 12,5 odst. plodnega ozemlja Bolgarije, dočim predstavlja v Romuniji celo manj kakor 2 odst. Z izgubo te dežele je bila odtrgana od Bolgarije njena žitnica, ki ji je dajala nekoč 14,5 odst. vse pšenice in 18 odst. ječmene. Mimo tega je nudila vsako leto zaslužek okoli 50.000 sezonskim delavcem iz revnih gorskih pokrajin ter ustvarjala idealno zaledje za največje bolgarsko pristanišče Varo ob Črnem morju. Vsa ta dejstva in vse te podatke pozna vsak Bolgar. Obenem dostavlja, da za bogato Romunijo Dobrudža ničesar ne pomeni in je zato tudi vedno zanemarjena in slabo upravljana. Posebna jeza se pa obrača proti preganjanju avtohtonega bolgarskega prebivalstva, proti postopanju uradništva in korupciji uprave.

Nezadovoljstvo z Grčijo stoji daleč za jezo nasproti Romuniji. Na jugu je izgubljala Bolgarija od leta 1913 dalje kos za kosom svojega ozemlja, dokler ni z mirovno pogodbo leta 1919 izgubila nazadnje tudi še sam izhod na Egejsko morje. Res je, da ji je bila v Dedeagacu priznana posebna pravica, po kateri bi si lahko uredila tam prosto pristaniško cono, toda Bolgari se je nočejo poslužiti prej, preden ne postane tudi mesto samo z zaledjem suverena bolgarska last. V bolgarskem narodu živi neomajna vera, da bo nekega dne vendarle zopet dosegel dostop do Egejskega morja s korekturo sedanje bolgarsko-grške meje. Vendar stoji ta zahteva na drugem mestu in ni tako glasna, kakor je ona po Dobrudži.

Z Jugoslavijo je sklenila Bolgarija leta 1937. pogodbo o večnem prijateljstvu, s katero so se končale dolgoletne obmejne sovražnosti. O zahtevah na to stran zato v Bolgariji ne govore več. Nasproti Turkom, ki so bili nekoč vladarji vsega Balkana, nimajo Bolgari nobenih revizionističnih zahtev, toda v javnosti zamerijo Turčiji, da ovira uresničanje bolgarskih aspiracij na severu in jugu. Še bolj dolže Bolgari Anglijo in Francijo, ker vztrajata še dalje pri reparacijah, ki so bile vsem drugim v svetovni vojni premaganim državam že davno črtane. Mimo tega očita Angliji, da je glavna nasprotnica revizionizma na jugovzhodu. Končno pa niso našli Bolgari v Angliji tudi tistega gospodarskega razumevanja, kakor bi ga želeli in so zaradi tega bili prisiljeni nasloniti se v tem oziru popolnoma na Nemčijo. Sicer se pa Bolgari odločno branijo, da bi postali gospodarski ali kakršen koli življenjski prostor kogar koli.

Kultura

Mrakova tragedija „Stari Rimljan“

Malokateri slovenski dramatik je kdaj našel snov, ki bi mogla služiti za izoblikovanje resnične, velike tragedije, kakor jo je Ivan Mrak v »Starem Rimljanu«. To snov mu je dal lastni rodni dom; »stari Rimljan« je njegov oče, med njegovimi tremi sinovi je Ferdi avtor sam in Ana je njegova mati. Avtor je tudi pravilno porazdelil snov tragedije, toda namesto v pet (morda bi zadoščalo tudi manj) dejanj, v pet slik. In prav to je velika škoda. S tem je tragedija podana preveč v »izvlečku«. Začetne slike so le preveč slike, kajti spremenjene v dejanja bi predstavljale umetnino, ki bi šla brez dvoma čez naše ožje meje. Tako pa so te slike le monologi ali dialogi. Treba bi jih bilo bolj obdati z živim vzdušjem okolja, pa če bi morala nastopiti tudi še kak nova oseba poleg sedanjih.

Ivan Mrak je delo poduhovil, kar mu moramo šteti v dobro, vendar bi mu bilo v korist, ako bi bil nekatere osebe ustvaril bolj realistično, vsaj približno tako, kakor je ustvarjen stari Rimljan sam. Tako je Rudi n. pr. izrazil tip tistega cankarstva, ki nas pri Cankarju opaja s posebnim nadrealnim čarom, ki pa je že precej daleč od nas, posebno od nas v

Naskok upornikov na slivniško župnišče

Josip Mravljak / Nerazsodna dejanja zatirane, podprehovane rač

Nastop proti župniku

Da so kmelje z grozno resno mislili, dokazuje dejstvo, da so se jim kmalu pridružile sosednje vasi: Račje, Olinja vas, Orehova vas, Prepolja, Terneče, Smarjeta, Dobrovec, Podova in Prevola. Na zborovanjih, ki so bila koncem leta 1950. in začetkom 1951. so se dogovorili za nasilni nastop proti osvojenemu župniku, ki naj bi se izvršil 13. januarja. Na večer tega dne je prihrula velika množica kmelov v slivniško župnišče, kjer sta bila navzoča tudi župnik iz Nove cerkve Adam Smuk in hočki župnik Jurij Kačič. V ostrih besedah so zahtevali, da mora Raiauer tekom 14 dni zapustiti župnijo, sicer da bodo si pomagali sami.

Vzroki nezadovoljstva

Po poročilih, došlih na vlado, je vrelo tudi drugod v celjski četrti in se je bilo zopet bati uporov. Zaradi krivice, ki so se jim godile, so tudi Schratlenbachovi podložniki odrekli pokorščino. Deželna vlada je brž odredila komisijo, ki naj preišče prilike pri podložnikih in skuša odstraniti nespozorazume med gospodski in kmeli. Komisar Hans Georg Ga'sruk je kmalu ugotovil, da je vzrok nezadovoljstva v glavnem v velikih denarnih bremenih, zlasti v oskrbi vojaštva, ki se je pomikalo tam skozi, in v prepo-gostih prepregah, ki se ne računajo v tlako. — Tudi podložniki v Trbovljah

so se zbirali in so se čuli hujskajoči govori. V dominijsko župnjo je vodil upor kmet Boštijan Natek, mož, ki je bil zelo aktiven tudi v uporih leta 1635. Predno pa je mogel kaj podvzeti, so ga 3. II. 1615 prijeli in zaprli. Na pritožbe kmelov je vlada odgovorila, da jim bode v vseh upravičenih zahtevah ugodila, v zameno pa morajo kmeli obljubiti, da se ne bodo več zbirali in bodo pokorni gospodski. V tem smislu so komisariji posredovali in spore uredili.

Naskok na župnišče

Manj zadovoljivo se je razvijala stvar v Slivnici. Ker župnik ni bil več življenja varen, je prosil vojaške pomoči, ki mu je bila poslana in se je vselila v župnišče. Nekaj časa je to držalo. Toda na Jurjevo so hoteli kmeli svojo zahtevo s silo uresničiti. Na prošnjo samostana v Studenicah, ki je bil o vsem razvoju točno poučen (slično kot v Slivnici je vrelo tudi v Cirkovcih, št. Vidu, Monšpergu in drugod), je prišel posredovati komisar Hohenwart. Toda čim je ta zopet odšel, je brž drugega dne navalilo 30 podložnikov iz Orehove vasi na župnišče, da se znesejo nad župnikom, ki pa je še v zadnjem hipu pobegnil k župniku v Hoče in se ni vrnil več. Ker je bil s tem odstranjen vzrok prepria, se je tudi vrnil mir med prebivalstvo.

Zopet je leta 1632. izbruhnil upor kočevskih kmelov proti svojim gospodski. Toda o njem ni znano drugega nič, kakor da so ga s silo zatirali. Vodje upora so polovili in jih nekaj usmrtili, nekaj pa izgnali iz dežele.

Vojaštvo v Sav. dolini

Dozdeva se, da so bili vzrok upora, ki je izbruhnil v pomladi 1674 v zvočnem dominiju, zopet previsoki davki. O poteku stajajoči točnejših poročil; vse pa kaže, da se je najprej komisarjem posrečila mirna ureditev spornih točk. Spor se je pa



Sokolstvo

Zbor sokolske župe v Celju

V Narodnem domu je bil občni zbor Sokolske župe v Celju. Na predvečer je bila seja delegatov. Občni zbor je otvoril župni starosta br. Smertnik. Starosta je izpregovoril o delu župe v minulemu letu in z bodrilnimi besedami omenil velike naloge, ki se staviijo sokolstvu v sedanjih resnih časih. Omenil je napredek v telovadnicah, kakor tudi na kulturnem, socialnem, prosvetnem in narodno-obrambnem polju. Poročila vseh funkcionarjev so pokazala lep napredek in razumevanje današnjega položaja. Zlasti socialni odsek je imel zelo zadovoljive uspehe. Župa je pridobila v Lokah pri Mozirju lastno parcelo za taborjenje sokolske mladine. Župa šteje 57 edinic, in sicer 51 društev in 6 čet. Župa izdaja svoj lastni župni Vestnik, ki se lepo razvija in izpopolnjuje. Župa stopa letos v 30. jubilejno leto, sokolski društvi Celje-matica in Zagorje ob Savi pa v 50. jubilejno leto. Letos bo v Celju medžupni zlet, pri katerem bodo sodelovale vse župe v Sloveniji. V upravi so ostali sko-

ro vsi dosedanja sokolski delavci, spo-polnila pa se je še z nekaterimi novimi.

SOKOLI V KRIŽEVCIH SO ZBOROVALL

V nedeljo so zborovali Sokoli v Križevcih in polagali račun o delu v preteklem letu. Delo je precej oviralo dejstvo, da društvo nima lastne strehe. Zato so oddelki telovadili le v poletnih mesecih na letnem telovadišču, pozimi pa se je delo preusmerilo na prosvetno polje. Razne sokolske prireditve so bile vedno dobro obiskane. Društvo šteje 53 članov. Izvoljena je bila naslednja uprava: starosta Skuhala France podstarosta Misja Adolf in Pucelj Lojze načelnik Skuhala Mirko, načelnica Mullec Hedvika, prosvetar Čeh Ivo, tajnik Kolar Vilko, blaginik Gotlih Jože. Socialni ref. Osterc Franc, Odbor: Pa-nhardt Lojze, Puconja Marta, Kost Jože. Trepo Rihard in Trepo Viktor, Vrabl Al., Rum'ak Avgust in Verač Slavko.

in igro ne more prepričati o ženski zrelosti. Morda nas od vseh še najbolj prepričuje najmlajši sin Ferdi (g. B. Mrski). Bilo bi zato vsekakor potrebno, da bi Mrakovo tragedijo nastudiralo kako poklieno gledališče in jo z močno režijo in igro dobrih igralcev še bolj dvignilo.

Gledališče je bilo ob gostovanju dobro zasedeno in »Stari Rimljan« je bil s strani občinstva prav dobro sprejet.

»Zdrav berač je srečnejši od bolnega kralja.« Schopenhauer.

»Najboljše olje za večno luč je vera.« Peter Rosegger.



Pred kipom metala diska:

Dama: — Ah, gospod Poberaj. Gra-možen je pa najbrž že prej vrgel od sebe...

poleti na novo poostiril in je vlada poslala 700 mož vojaštva v spodnje kraje. Nastanili so jih deloma v Braslovčah in Mozirju, deloma po vaseh: v Prekopi (pri Vranskem), Glinji (pri Braslovčah), Trnovi (pri Gomilskem), Zaklu (pri Gomilskem), Polčah (pri Braslovčah), Laskovi vasi (pri Preboldu), št. Rupertu in Gomilskem. Tu, na Wagenspergovem vladetinstvu je bilo središče upora, o katerega poteku žal manjkajo točnejša poročila. Golovo je le, da še 1674 ni bila zadeva pri kraju, kajti prav v začetku 1. 1675. slišimo o nemirih kmelov proti gospodski, golovo zopet zaradi objesnosti gosposke oziroma njenih organov. Zopet so prišli komisariji, da posredujejo pri ureditvi sporov. Ko pa so del voditeljev, ki so šunali na rop in uboj, polovili, jih vklepili in zaprli na celjskem gradu, so se nemiri polegali. Edino v Mozirju je še prišlo 12. marca 1675 do spopada med vojaštvom in 200 glav broječo množico kmelov, ki je pa tudi potelek ne-krvavo. Kolovodje (bilo jih je 28) so potem aretirali in prepejali v Gradec in jih tam sodili zelo strogo, — vendar tudi o kaznih nismo poučeni natančneje.

Upor na smledniški graščini

Leta 1674. je postal lasnik smledniške graščine Hans pl. Pernburg, bivši naddavkar na Kranjskem. Ker je kmete preveč odiral, so se mu 1. 1681. uprli in pritožili na vlado zaradi prekomerne robe in prehudih kazni. Pernburg je dobil nalogo, da se mora držati prevzemnega urbarja (iz 1. 1674.) in da podložnikov pri izstavitvi ženitnih pisem in ob sličnih prilikah ne sme siliti v pijančevanje, tudi ne sme terjati prekomerne naselnine in odselnine niti svojih ljudi ne sme preko mere kaznovati. Zdi se pa, da se Pernburg za opomine ni zmenil, kajti že naslednjega leta je dobil nov, osirejši opomin in 1686 so se kmelje vnovič uprli in pritožili. Da jih grozno udara. Ko je Pernburg 1687 umrl, so se zopet uprli (proti vdo-vi) in je prišlo do dejanskih spopadov. Da se vzpostavi red, so poslali na smledniško graščino 200 karlovških grančarjev. Voditelje upora so polovili in kolovodjo Jakoba Stareta ali Stenovica pred mestnimi vrati v Kranju, obkavali. Popolnoma udušen je bil upor šele 1688.

Novice

Pri reformah je treba upoštevati tudi obrtništvo!

Odredba Zbornice za TOI glede razdružitve obrtniških združenj odnosno prekomasacije istih v okrajna skupna združenja je razumljivo dvignila med obrtništvom mnogo ogorčenja in protestov. Ni čuda. Obrtništvo goji že stoletja svoja združenja v cilju ohranitve skupnosti, obrambe svojih interesov in za koristi svojih stanovskih svojcev. Obrtništvo opravlja in vodi te svoje organizacije v redu in so primeri nerednosti redki, pa še ti bi se dali s pravnimi pravodobnimi in smotrnimi ukrepi zbornice odpraviti. Avtoritarna odredba Zbornice, podpisana je g. podpredsednik Ogrin, je predloženi obliki za obrtno združenstvo nesprejemljiva. Dasiravno ne zanikujem dejstva, da so se pogoji za obstoj obrtnega združenstva (združenj) od dobe povojnih let do danes znatno spremenili — zmanjšalo se je število obrtništva posameznih strok, pa tudi nekatere druge okoliščine namigavajo potrebo reforme —, toda vse to se ne more in ne sme izvršiti mimo ali preko samoupravnih pravic obrtništva, demokratičnih načel naših organizacij, ampak edino v skladu s temi, odnosno v sporazumu z obrtništvom, tako da bodo upoštevani gospodarski in geografski interesi obrtništva, predvsem po njegovem razpoloženju in volji. — V zborničnem obrtnem odseku se je do 13. marca 1939 (pozneje ni bilo več odsekov seje) vodila v vprašanju reforme obrtniških združenj večkrat diskusija. Bili smo blizu, da ženj večkrat diskusija. Bili smo blizu, da stopim v akcijo za preorganizacijo na 85—90 združenj. V smislu nekega sklepa ob. ob. odseka so pristojni člani okrajev (srezov) prevzeli nalogo, da stopijo z obstoječimi združenji v stike, da vodijo posvetovanja o morebitnih združitvah

manjših strokovnih združenj v sorodna strokovna združenja, dalje o združitvah strokovnih združenj s posebnimi interesi v večja teritorialna območja in končno še o organizaciji ostankov v skupne okrajne zadruge, v smislu člena 356 obrtnega zakona. S tem, da so dva ali trije zbornični člani na sledeči seji o svojem predposvetovalnem delu poročali, je bila zadeva »opravljena« in ni tozadevno prišlo do nadaljnjih konkretnih ukrepov odnosno realizacije.

Dopisnik »Večernika«, ki zvrča krivdo za sedanjo odredbo na g. podpredsednika Ogrina, ima prav. — Pričakujemo, da bo imenovani gospod ta svoj ukrep, ki je v absolutnem protislovju s

členom 16 in 14 pravil Zbornice za TOI upravičil, pojasnil in zagovarjal. Vsak pameten obrtnik pa ve, da taki eksperimenti niso v skladu s potrebnim pospeševanjem harmoničnega dela med obrtništvom in svojimi organizacijami in da ni koristen razvoju obrtnega združenstva, ki išče predvsem le v strokovnih in sorodnih združenjih cilj svojega stanovskega dela.

Združenja, na vas je, da zahtevate, da reši to vprašanje pristojni avtonomni obrtni odsek ZTOI, a to samo v sporazumu z obrtništvom. Za ta namen vam je pritožba na kr. bansko upravo v Ljubljani v roku 15 dni od dneva dostavitve odločka, odprta. —jz.

Eksplodizija pri taljenju žlebov

Celje, 17. februarja.

Včeraj popoldne sta talila zamrle žlebe na poslopju Mestne hranilnice v Celju 36letni kleparski pomočnik pri tvrdki Štok Ivan Jevšenak in 23letni pomožni delavec Vrusnik. Ob 16.30 je nastala silna eksplozija parnega kotla. Pok je bil tako silen, da so se stresle hiše na Alek-

sandrovem trgu, na poslopju Mestne hranilnice pa je popokalo okoli 50 šip. Oba delavca sta bila teže poškodovana. Jevšenaku je zlomilo desno nogo pod kolonom, Vrusnik pa je dobil opekline po prsih in obrazu. Oba delavca so reševalci prepeljali v bolnišnico. Po naših informacijah sta oba že izven nevarnosti.

Nesreča delavca pod lokomotivo

Včeraj zjutraj je za las ušel smrti Jože Ambrož, progovni delavec in oče 6 otrok. Ko je bil zaposlen v čistilni jami z izmetavanjem premoga, sta prihajala dva tovarna vlada, eden s severne, drugi z južne strani, oba z velikimi zamudami, zato se jih Ambrož v tem času ni nadejal. Enega je pravočasno opazil in se mu še umaknil. Zaradi ropota pa je preslišal

drugega, ki je prihajal z Zidanega mosta. Stroj, ki ga je zadel v glavo, mu je posnel kožo z lasmi vred s temena, da se je onesvestil. Obenem je padel v jamo ter si zlomil roko. Prvo pomoč je nudil ponesrečencu zdravnik dr. Hronovskij, ki je odredil tudi takojšen prevoz v bolnišnico. Če ne bodo nastopile komplikacije, bo ostal Ambrož pri življenju.

Blago, ki spada pod kontrolo cen

Nova uredba o kontroli cen predpisuje tudi blago, ki spada pod to kontrolo. Trgovinski minister in minister za socialno politiko sta določila tole blago: kruh, moka (izvzemši Ogg), otrobi, domače testenine, riž, kava in njeni surogati, čaj, jedilno olje (razen v steklenicah in ročkah do 5 kg), mast, sveže meso, parafin, drva, premog, molino, srbsko platno obehleto, bombažno platno, pravi gradl obeh najcenejših vrst, bombažna preja, suka-

nec od 200 do 1000 yardov (vse vrste razen svilenega), flanela in barhent za obleke, sukno, volna za pletenje in vezanje, lopate, kose, srpi in motike. Za vse te predmete ne smejo uvozniki trgovci na debelo in proizvajalci (predelovalci) v notranjem prometu povišati cene, če tega predhodno ne prijavijo pristojnemu oblastvu (banski upravi) in ne dobijo odobrenja za povišanje.

Celje

POŽIG IZ MAŠČEVANJA

V četrtek ob 19. je pričelo goreti v Kasazah pri Petrovčah gospodarsko poslopje, last trgovčeve soproge ge. Terezije Plavčeve iz Celja. Poslopje je zgorelo do tal, ogenj je uničil tudi več gospodarskih strojev, precej krme in slame. Zanimivo je, da na kraj požara ni prišla nobena gasilska četa ter so ogenj poskušali omejiti samo domačini, ki so s požrtvovalnim delom preprečili, da se ni razširil še drugam. Poslopje je zažgal 16letni hlapec, ki je služil pri Plavčevih. Rok Leber iz maščevanja, ker mu je bila isti dan odpovedana služba. Predno je zažgal, je izpil še ¼ litra žganja. Požigalca so včeraj zjutraj aretirali in oddali v celjske sodne zapore. Škoda znaša okoli 50.000 din in je le delno krita z zavarovalnino. Poslopje je bilo šele lani prenovljeno.

c Zdravniško dežurstvo za člane OUZD ima jutri zdravnik dr. Josip Cerin v Prešernovi ulici 1.

c Nočno lekarniško službo ima od 17. do 23 t. m. lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

c Cirkularka je razmesarila na žagi v Nazarju pri Rečici ob Savinji dlan desne roke 20letni delavki Ani Gornikovi. Oddali so jo v celjsko bolnišnico.

c Umrla je v Trnovljah pri Celju 66letna preživetkarica Terezija Košenina.

c Dvignite bencinske karte! Okrajno načelstvo v Celju vabi vse lastnike motornih vozil, ki so prijavili meseca decembra svoje vozilo za bencinske karte, da dvignajo izkaznice pri referentu za motorna vozila pri okrajnem načelstvu.

c Legija koroških borev, krajevna organizacija v Celju ima občni zbor v nedeljo, 25. t. m., ob pol 10. dop. v vrtni dvorani hotela »Evropa«.

c Sokol Celje-matica priredi jutri smučski izlet za članstvo in naraščaj v okolici Celja. Odhod ob 13.15 izpred kolo-

c Na seji protituberkulozne lige v Celju se je konstituiral odbor s predsednikom g. Bogomirom Zdoškom na čelu. Odbor je podelil podpore jetičnim bolnikom za dobo 3 mesecev in sicer 3 po 150 din, 7 po 100 din in 1 po 50 din na mesec.

c Prijave za samarijski tečaj pri Rdečem križu se sprejemajo vsak dan do konca t. m. od 10. do 12. dop. na zdravstvenem oddelku mestnega poglavarstva.

Danes vsi na PODOFIRSKI PLES v Narodni idom.

c Celjska policija je aretirala in oddala sodišču Josipa Obrezo iz Logatca, Franca Rebernaka iz Vel. Pirešice pri Zalcu in Franca Hriberška iz Topolšice, ki so v zadnjih mesecih razpečavali razno blago. To blago so prejeli od Haceta, s katerim so se shajali v Majdičevi gostilni v Levcu pri Celju in v Šošanjju. Pri Obrezi, ki je menda eden izmed glavnih Hacetovih pajdašev, so našli tudi sliko. Aretiranci se zagovarjajo, da niso vedeli, da imajo opravka s Hacetom. Stevilni kro-

šnjariji, ki so bili po umoru aretirani na Sp. Hudinji, so doma iz Bosne. Krošnjariji, ki so doma iz Dalmacije in ki jih je v Celju malo, niso bili aretirani, ker ni bilo za to nobenega povičja.

c Celjska tovarna slada je začela izdelovati med drugimi svojimi izdelki medicinski slad, najboljše sredstvo proti kašlju, hripavosti, gripi in oslabelosti. Opozarjamo naše cenj. čitatelje na današnji oglaš!

c Se ena aretacija. Pri zasledovanju Haceta so orožniki na nekem kozolcu pri Vranskem aretirali 39letnega trgovskega pomočnika Karla Umeka, doma iz Pišec pri Brežicah, ki je znan prijatelj tuje lastnine. Pri njem so našli časopise, ki popisujejo zločine Grebenška in tovarišev. Sumijo, da je Umek v zvezi z Grebenškovo tolpo.

c Nocoj na drsališču v mestnem parku velika drsalna produkcija najboljših drsalec v državi. Naj nikdo ne zamudi ugodne prilike.

c Svojega sina je zabodel z nožem. Ko so v jeseni stiskali sadje pri posestniku Antonu Čeplaku na Ponikvi pri Zalcu, je 59letni Anton Čeplak v prepiru zabodel z nožem svojega sina Antona. Zagovarjal se je včeraj pod okrožnim sodiščem v Celju radi težke telesne poškodbe. Ker sta se oče in sin poravnala, je dobil samo 1 mesec strogega zapore.

Ljubljana

a. Ljudska univerza bo imela svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom 20. t. m., ob 18. uri v državni trgovski šoli v Gregorčičevi ulici.

Trajnost Vašega vida ohranite z dobrimi očali, katere Vam nudi v veliki izbiri

FR. P. ZAJEC, izprašan optik, Ljubljana, Stritarjeva ul. 6 (pri franc. mostu)

Gostilničarji proti svobodni prodaji sadjevca in vinotočem

Glasilo Vinarskega društva »Naše gorice« v Mariboru pišejo, da je Vinarsko društvo storilo vse potrebne korake proti predlogu za ureditev prodaje sadjevca, ki ga je predložila Zveza združenj gostilničarskih obrti kraljevski banski upravi. Zveza gostilničarjev navaja v predlogu, da bi se naj prepovedalo prosto prodajanje sadjevca na isti način, kot je prodaja vina, da bi morali kmetje pridelovalci tudi za prodajo sadjevca dobiti obrtno dovoljenje in plačati vse takse. Gostilničarji utemeljujejo predlog s tem, ker prodajo premalo sadjevca. Potemtakem bi moral kmet dobiti prodajno dovoljenje tudi za vse ostale pridelke, ko vendar že plača od svojega zemljišča davek.

Vinogradniki so ukrenili tudi vse potrebno proti predlogu Zveze združenj gostilničarskih obrti na bansko upravo o izdajanju dovoljenj za točenje vina lastnega pridelka (vinotoči pod vejo), ker je ta predlog vseboval spremembe, ki bi popolnoma enostransko ščitile gostilničarja, vinogradnikom pa onemogočile prodajo lastnega pridelka v vinotočih.

a Predavanje znamenitega angleškega alpinista. Pod okriljem angleškega društva bo v ponedeljek, 19. t. m., ob 20. predaval v Frančiškanski dvorani znameniti alpinist Hugh Rutledge, ki je leta 1933 in 1936 vodil angleške ekspedicije na Mount Everest.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Drama:

din navzdol.

Sobota, 17.: »Profesor Klepec«. Red A. Nedelja, 18., ob 15.: »Snežuljčica«. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene. ob 20. »Neopravičena ura«. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 19.: Zaprtlo.

Opera:

Sobota, 17.: »Trubadur«. Premierski abonma. Gostovanje baritonista Borisa Popova.

Nedelja, 18., ob 15.: »Lumpacijs Vagabundus«. Izven. — Ob 20. »Rusalka«. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 19.: Zaprtlo.

Ptuj

p Na Dravskem mostu so morali vsled mraza prekiniti delo. Tesarji že več dni ne delajo. Popravilo mostu bo zategadelj seveda še več tednov močno oviralo promet. To popravilo bi se moralo izvršiti že vsaj v jeseni.

p Zvočni kino Ptuj predvaja danes in jutri »Beg iz trdnjave«. Spijonski film iz zadnje svetovne vojne.

p V volivnem imeniku mesta Ptuja so bile izvršene uradne poprave in je že potrjen od sodišča. Ker je že star 5 let, bo sedaj na novo prepisan. Vpisi ali izbrisi se izvršijo vnaprej le na zahtevo posameznikov.

p Nov parni kotel dobi v kratkem mestno kopališče. Kopališče samo bodo preuredili in razširili. Z odstranitvijo prizidkov bodo predvsem povečali kopalni bazen. Za preureditev predvidevajo 200.000 din stroškov.

p Poročila sta se g. Požun Ivan, stražnik in gđc. Vrbančič Matilda iz Brega.

p Sokol ima danes v zgornji dvorani »Narodnega doma« občni zbor z običajnim dnevnim redom.

c Dve leti robije za ukradeni kolo. Včeraj se je pred okrožnim sodiščem v Celju zagovarjal radi tatvine kolesa že večkrat predkaznovani 46letni Alojz Aužlov iz Tlak, pristojen v Moravcu, ker je lani v decembru ukradel v Samoboru Juliju Plevniku 500 din vredno kolo. Obsojen je bil na 2 leti robije in 2 leti izgube častnih pravic, po prestani kazni pa še 2 leti pridržanja.

Zasedanje banskega sveta se nadaljuje

Na včerajšnjem dopoldanskem zasedanju banskega sveta so razpravljali banški svetniki

o socialni politiki in o ljudskem zdravju. Ob tej priliki so govorniki iznesli, da nekatera industrija sabotira uredbo o minimalnih mezdah, da gotovi tuji industriji delavstvu ne marajo plačevati nadur, da se mora delavstvo zavedati, da ima iste pravice kakor kapitalist, da so oblastva zato tu, da ščitijo delavstvo, je bila znešena prošnja za podporo protituberkuloznega dispanzerja v Ptujju, se je nalažala potreba čimprejšnjega starostnega zavarovanja, potreba po ustanovitvi okrajnega sodišča v Gornji Lendavi, da bi se socialno dvignilo Gorjanskim ter so govorili še o drugih potrebah, ki se tičejo socialnih razmer našega podeželja.

Razprava je bila zaključena šele pri popoldanskem zasedanju. Nato je govoril načelnik finančnega oddelka Filip Orel

o stanju finančnega oddelka. Doklade na drž. neposredne davke tvorijo 50% vseh dohodkov. Zdravstvena doklada se pobira samo na področju združenih zdravstvenih občin in avtonomnih mest.

Trošarina na alkoholne pijače bo dala 18.000.000 din. Nova postavka med dohodki je »izkupiček za prodane banovinske nepremičnine«; banovina je namreč prodala pristavo, ki je spadala k banovinski in sadijski šoli v Mariboru. Poročilo

o trgovini, obrti in industriji je podal načelnik oddelka dr. Trstenjak. Industrija je v preteklem letu precej tr-

pela zaradi pomanjkanja surovin, posebno pa sta zadnje čutili tekstilna in kovinska industrija; v usnjarski industriji se je opazalo pomanjkanje kože, ker se je izvozilo dosti žive živine. Število konkurzov je naraslo na 26, število poravnjav na 50. Največje težkoče so bile pri izvrševanju obrtnega zakona. V prometu se opaža izboljšanje voznega parka, posebno kar se tiče avtobusnega prometa. Banska uprava je priredila za pospeševanje obrti 36 tečajev. Število dijaštva na strokovnih šolah je naraslo. Turizem je zaradi mednarodnih zapletljajev precej padel. V programu je preosnovanje tekstilne šole v Kranju v trirazredno. Načelnikovemu poročilu je sledila razprava, v kateri so banški svetniki iznašali potrebe svojih krajev.

Mar bor

Bencinske karte brez navodil

Pristojna oblastva so že prejela napovedane bencinske karte. Tudi mariborska policija jih že ima. Toda kaj pomagajo karte, če ni še navodil, kako naj se lastniki motornih vozil poslužujejo teh kart in koliko bencina jim pripada. Nekatera okrajna načelstva so bencinske karte že razdelila. Tudi v Ptujju jih lastniki motornih vozil že imajo.

Ljubljanski Avtoklub je brzojavno vprašal trgovskega ministra, kdaj bo razveljavljena uredba o omejitvi motornega prometa. Trgovinski minister je br-

zojavno odgovoril, da bo omejitev motornega prometa ukinjena z objavo uredbe o bencinskih kartah. Nato se je Avtoklub obrnil na monopolno upravo v Beogradu, ki pa doslej še ni odgovorila. O vsem tem je bil obveščen tudi mariborski Avtoklub, ki se bori za ukinitev uredbe o omejitvi motornega prometa in za čimprejšnjo rešitev vprašanja bencinskih kart. Izgleda, da bo treba čakati še čisto prvega, ko bo vraščanje bencina že dovoljnejše kakor sedaj.

Nemogoče razmere na postaji Orehova vas — Slivnica

Že večkrat smo pisali, da je čakalnica na postaji Orehova vas-Slivnica premajhna za tamkajšnje razmere, nemogoče pa so postale razmere v letošnji hudi zimi. V čakalnici je prostora za 20 ljudi, vsako jutro pa čaka na vlak do 100 tekstilnih in železničarskih delavcev. Ker imajo vlaki v teh zimskih dnevih stalne zamude, morajo potem delavci stati na mrazu včasih do pol ure in še več. Poleg tega je čakalnica nezakurjena in so tla v čakalnici cementna. Enako se godi tudi ostalim potnikom, ki pridejo na postajo. Ko pride končno vlak, vstopi vse premraženo delavstvo v onih 5 nezakurjenih

vagonov, ki jih priklopijo zanje na Pragerskem, ter prezeba naprej. Garnitura 5 vagonov zapelje nato na glavni kolodvor, kjer morajo delavci znova čakati, včasih tudi po četrt ure, da priklopijo lokomotivo, ki jih zapelje nato v kurilnico. Zato si delavstvo upravičeno želi povečanja čakalnice na postaji Orehova vas-Slivnica, zakurjeno čakalnico, zakurjene vagone in direktno zvezo s kurilnico, karšna je bila pred časom, ko je garnitura 5 vagonov vozila naravnost in brez zamude. Prejšnji mesec so odtegnili delavstvu 6 ur zaradi zamud.

Malo lovske statistike

Letos je prišlo v Maribor mnogo manj divjačine, kakor prejšnja leta. Vzrok je treba iskati v spomladanskem deževju, ki je škodovalo zlasti ptičjemu zarodu, za srnjake pa je bil letos dovoljen mnogo manjši odstrel. Lani so mariborski trgovci kupili in prodali 408 srnjakov (42 manj, kakor prejšnje leto), 8.024 zajcev (1.864

več), 3.873 fazanov (788 manj), 3.041 jerebic (1.890 manj), 6 slok (52 manj), 46 divjih rac (40 več!) in 3 gozdne jerebe. Prepelice lani trgovci niso mogli dobiti, ker je deževje zatrlo njihov zarod. Ker je bilo lani razmeroma malo divjačine, so jo trgovci prodajali po višjih cenah, kakor pa navadno.

Mati — vzgojiteljica

O materini osebnosti kot najmočnejšem vzgojnem činitelju je v četrtek predaval g. dr. Trstenjak. Predavanje je bilo tako dovršeno celota, da bi bilo škoda in skoraj nemogoče iztrgati mu le posamezne misli in poteze. Želeli bi bilo, da se predavanje objavi v kakem ženskem ali vzgojnem listu. Občinstvo, ki je ta večer dvorano lepo napopolnilo, je sledilo izvajanjem predavatelja z napeto pozornostjo prav do konca in ga je ob sklepu nagradilo s prisrčnim priznanjem.

Kovačnica denarja

V Mariboru so prijeli nekega razpečevalca ponarejenih 10 dinarskih kovancev. Ta je priznal, da je ponarejeni denar dobival iz Pragerskega, kjer so tamkajšnji orožniki odkrili pravo kovačnico denarja v kovačiji Maksa Dra. Poleg kovača so aretirali tudi njegovega brata ključavničarja Otona Dra, posestnika Ježiča iz Poljčan in nekega Sušniloviča iz Studencev pri Mariboru. Zaplenili so 17 ponarejenih kovancev in orodje.

UREDITE RAZMERE PRI MELJSKEM BRODU!

Danes jutraj so pobreški delavci, ki so prišli k brodu ob pol 5. in malo kasneje, zamaženi čakali na brodnika, da bi jih prejel. Odititi so morali nato preko državnega mosta, s čimer so izgubili orožja in zamudili delo v tovarnah. Ob 6. uri je brodnik znova vozil. Primer ni prvi, skrajni čas bi bil, da bi javno prevozno sredstvo prevzela mestna ali pobreška občina.

BREZPOSELNIK IZDELUJE PRAKTIČNA DARILA

V našem uredništvu se je zgledil Ivan Štuc iz Ormoža, ki je kot pomožni sezonski delavec že več mesecev brez služba. Beda ga je spravila na originalno idejo. Pričel je plesti v narodnih barvah okraske za svinčnike in peresnike ter vaze in druge stvari, ki predstavljajo praktična in zelo cenena, a nad vse lepa darila za razne priložnostne prilike. S svojimi pestrih narodnih barvah opleteno vazo lahko daruje, hčerka materi za zodi, zaročenec svojemu dekletu, to pa

svojemu izvoljencu lepo opleten svinčnik ali peresnik z uvezenim imenom ali drugim napisom. Gospod Štuc nam je pokazal nekaj takih izdelkov, za katere pač skoraj ni mogoče verjeti, da jih je izdelala moška roka. Tudi žena, ki je izurjena v ročnih delih, lahko pohvali njegove izdelke. Seveda je treba za to mnogo spretnosti in tudi časa. Za svinčnik ali peresnik, ki je opleten s svilno in je uvezen tudi napis ali ime, sprejema nezaposleni Štuc nagrado 10 din. kar je malenkost za tako lepo darilo. Zato upa, da bo naša javnost podprla njegovo delo in mu bodo ublažila z naročili teh ročnih del. Zadoštuje samo dopisnica na njegov naslov: Ivan Štuc, Ormož, z željo, kaj in kako hoče imeti stranka izdelano darilo, pa bo za 10 din v nekaj dneh prejela ročno delo, ki bo prav gotovo zelo razveselilo tistega, kateremu je namenjeno.

HOTEL KAVARNA, RESTAVRACIJA OREI. Morske in sladkovodne ribe, kuhinjske specialitete. Prvovrstna ljutomerska vina. Dvojno marčno, termalno, črno in belo pivo. Zmerne cene.

POŽRTVOVALNO DELO V POMOČ BLIŽNJEMU

Pod tem naslovom smo nedavno poročali o poteku občnega zbora krajevnega odbora RK v Mariboru in v smislu poročil trdili, da v Rušah ni mogoče najti ljudi, ki bi ustanovili RK in delovali na tem človekoljubnem področju. Na ta članek smo prejeli iz Ruš pojasnilo nekaterih občanov, ki se čutijo prizadete, češ da RK v Rušah v okviru občine prav lepo deluje v pomoč bližnjim. Nadalje trdijo dobesedno tole: »Kar pa tiče razvoja RK pa imajo Rušani gotovo naj-

manj toliko smisla kakor odločujoči činitelji za dograditev nove bolnišnice v Mariboru.« Pristavljamo, da smo se povsemno obrnili na Krajevni odbor RK v Mariboru, ki nam je izjavil, da občinski odbor RK v Rušah ne obstaja in torej udi ne deluje.

NOVA UREDBA O FENIKSU

V zadnjih »Službenih novinah« je objavljena uredba o spremembi uredbe o ugoslovanskem portfelju bivšega »Feniksa«. Ta uredba pravi, da zavarovanci nimajo pravice do odkupa ali posojila do 1. julija 1940. Nova uredba je že stopila v veljavo.

VREMENSKA HIŠICA NA SLOMSKOVEM TRGU

Mestni turistični urad nam javlja: Ne glede na pritožbe od strani javnosti zaradi nedostatkov pri vremenski hišici na Slomškovem trgu, je mestni turistični urad, ki je šele pred kratkim prevzel to vremensko hišico v svojo oskrbo, pravočasno pokrenil vse potrebno zaradi njenega popravila. To se še ni izvršilo, ker iščejo najbolj primerno aparaturo, ki bi odgovarjala modernim zahtevam vremensoslovja in ker hočejo dobaviti domače aparate samo s slovensko razlago; pa tudi zaklepi morajo biti pred zlikovci varnejši.

STOJALA ZA KOLESA NISO PODVRŽENA REKLAMNEMU DAVKU

Nedavno je državni svet razpravljalo zanimivem sporu zaradi stojala za kolesa. Davčna oblast je neki tvrdki naložila kazen zaradi neplačane reklamnega davka za to stojalo. Tvrdka se je pritožila končno tudi na državni svet, ki je razsodil, da napis na stojalu za kolesa ne pomeni reklame marveč označuje samo lastnika tega stojala. Zaradi tega stojala za kolesa niso podvržena reklamnemu davku.

LETNA PRIJAVA BIKIKLOV IN KOČIJ

Predstojništvo mestne policije sporoča vsem lastnikom biciklov in kolesarskih vozov, da se rok za prijavo vozil bliža koncu. Zamudniki, ki vozil ne bodo prijavili do 29. t. m., bodo morali plačati po 1. marcu poleg redne še kazensko takso, ki znaša za vsak bicikel 37,50, za kočijo pa 67,50 din.

PRIJAVA MOTORNH VOZIL

Predstojništvo mestne policije sporoča lastnikom motornih vozil, da prijavijo svoje avtomobile, avtobuse in motocikle najkasneje do 29. t. m., ker bodo morali sicer po 1. marcu plačati poleg redne še kazensko takso, ki znaša za vsak avtomobil in avtobus 180 din, za motocikel s prikolico 92,50, brez prikolice 80 din.

MOSKO PERILO PO MERI
ceneno, najboljše kakovosti izdeluje
IVAN BABIC,
Maribor, Gosposka ulica 24.

m Lutkovno gledališče Sokola Maribor-matice priredi v nedeljo, 18. februarja, ob 15. uri lutkovno igranje »Jaka požeruh« v 3 dejanjih z dodatkom.

m Prostov. gas. četa v Studencih pripravlja za soboto, 21. febr., ob 20. uri in nedeljo, 25. febr., ob 16. uri velezabavno igranje v treh dejanjih »Zorka«. Režija, kakor tudi glavna vloga je v rokah priznanega režiserja Jožeta Mlakarja. S tem bo občinstvu zopet dana prilika, da se prav iz srca naseji.

m Dijaška kuhinja v Mariboru. Mesto venca na grob pokojne gospe Nade Grošljeve, preminule v Ljubljani, so poslali Dijaški kuhinji njeni mariborski znanci 200 din, v počastitev spomina na svojega rajnega učitelja Josipa Hladka-Bohinjskega pa so zbrali njegovi gojenci za Dijaško kuhinjo 100 din. Vsem iskrena hvala!

m Občni zbor podružnice Zveze absolventov kmetijskih šol v Mariboru bo 18. t. m. ob pol 9. v prostorih Gambrinove restavracije v Mariboru.

m Nov grob. V Studencih je preminul g. Anton Valič. Blag nam spomin! Zaljubljenim družinam naše sožalje.

m Zahvala. Ob priliki smrti gosp. Lovec Ivana, posestnika v Studencih, Aleksandrova c. 27., se vse stranke stanujoče v hišah pokojnika, sedaj lasti gosp. Lovec Ivana ml., najiskrejeje zahvaljujemo za gostoljubnost našemu mlademu hišnemu gospodarju in gospej, katero sta izkazala vsem strankam ob priliki smrti očeta g. Lovec Ivana.

m Zdravniško službo za nujno pomoč članom OUŽD ima v nedeljo dr. Turin Ivan, Maribor, Linhartova 12.

m Zdravstveno pokovskih mojstrov v Mariboru ima v četrtek, 22. t. m., ob 13. v Gambrinovi dvorani redno skupščino.

Sveta dožnost delodajalcev

Ministrski svet in notranji minister sta že lani naročila, naj podrejeni uradi inervenirajo za sprejem v službo vseh onih, ki se vrnejo z orožnih vaj pri privatnih delodajalcih ali tudi pri avtonomnih ustanovah, če bi delodajalci ne marali sprejemati obveznikov po vrnitvi z vojaških vežb spet v službo najmanj z istimi pogoji, ki so jih imeli pred orožnimi vajami v službi in so zaradi orožnih vaj morali iz službe ter so tako izgubili službo ali zaposlitev. Državne in samoupravne ustanove morajo takoj na prošnjo sprejeti z istimi pogoji vse uslužbenke, ki so službo izgubili zaradi odhoda na orožne vaje. Zato so bile obveščene tudi vse državne, samoupravne in avtonomne ustanove, naj pozivam na vaje ne izpraznjujejo pri pozivu na vaje njih mest.

m Lovsko društvo v Mariboru ima občni zbor v nedeljo, 25. t. m., ob 9. v lovski sobi hotela »Orel«.

m Delavci Pomožna akcije so dosegli zvišanje urne meze za 50 par. Dnevno znaša to zvišanje za vsakega delavca 4 din.

m Novo vodstvo dobi Mestna hranilnica na podlagi pravil, ki so bila nedavno odobrena. Namesto 18 odbornikov bo odslušaj samo 12.

m Umrl je upokojeni načelnik veterinarskega oddelka kmetijskega ministrstva Anton Korošec, star 64 let.

* Dunajski velesled od 10.—17. marea 1940. Prijave, vprašanja, osebna ali pismena, sprejema za banovino Hrvaško in dravsko samo častni zastopnik Dunajškega velesleda g. Josip Kulhanek, Zagreb, Ilica 9. — Za potovanje je potreben vstopni vizum, katerega prejmejo obiskovalci brezplačno. Vsak, ki želi obiskati velesled, se mora prijaviti najkasneje do 20. februarja pri gornjem zastopstvu v svojo pripravo in izdajanja vstopnega vizuma.

* Naznanjam, da je tvrdka Jas & Lesjak, Maribor, Ulica 10. oktobra 2., prenehala obstajati. Obenem naznanjam svojim cenj. odjemalcem, da bom v kratkem odprl popolnoma renovirano, najmodernejše opremljeno trgovino in prosim, da me tudi v tem novem podjetju počastijo s svojim dobrohotnim zaupanjem. — Maks Jas.

* Goslinja Kremlj — turec.
* Sokol Maribor II. Pobrežje ima svoj občni zbor v nedeljo, 18. febr., ob 20. uri v Sokolskem domu na Pobrežju. Članski sestanek je danes ob 19. uri.

Kino

* Kino Esplanade. Danes ljubzenska drama »Usoda v planinah« izredno lepe vsebine z Magdo Schneider.

* Grajski kino. Danes Paula Wessely v kot »Marija Ilona«. Paul Hörbiger, Willy Birgel. Film, ki bo vam ostal trajno v spominu.

* Kino Union. Veseli pustolovni film »Potepušček«. Humor, Szöke Szakall, Otto Wallburg, mali Mircha.

* Zvočni kino Pobrežje, 17. in 18. februarja vefilm »Ogledalo življenja«. V glavni vlogi Paula Wessely.

Mariborsko gledališče

Sobota, 17. febr., ob 20.: »Cigan baron«. Red B.

Nedelja: 18. febr. ob 15.: »Zaroka na jadrnu«. Znižane cene. — Ob 20.: »Konto X«. Znižane cene.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Glavno žrebanje 39. kola	
Din 100.000.—	18545
Din 60.000.—	99024
Din 50.000.—	47867 57222
Din 40.000.—	39796 88432
Din 30.000.—	26500 99091
Din 24.000.—	40995 85374
Din 20.000.—	18137 44458 68061 70462
Din 16.000.—	25878 57708 74991
Din 12.000.—	50249 51676
Din 10.000.—	17023 23641 54036 57494
	58228 80303 86311
Din 8000.—	25042 44931 48006 54646 55744 59520 61121
	63725 63840 67960 69801 74157 76997 83771
	91415 96022
Din 6000.—	3131 5030 10884 13555 14435 14444 59221
	65173 78230 85691 87881 94214 95283
Din 5000.—	456 4034 10662 23923 35695 36355 36798
	46508 95845 77792 78107 82812 83464 83812
	84810 91129 99639
Din 4000.—	1425 1708 4676 8110 8269 9993 11229
	13139 14070 14085 14287 17024 19095 19430
	22279 22673 25693 26061 26749 28575 29247
	30418 33611 33680 37339 38432 40817 41042
	49018 50592 51668 53170 57123 57557 63746
	71069 72123 77508 81690 83980 87023 88361
	90706 92654

(Brez jamstva)

Pri nas so bile kupljene sledeče, v zadnjih dveh dneh izžrebane srečke: št. 25.427 (dobitek din 24.000), št. 98.602 (din 10.000), št. 63.725 (din 8000), št. 69.801 (din 8000) in št. 63.746 (din 4000).

Pooblaščen glavna kakovostna drž. razredno loterije hvala na-lovaletura BFZJAK. Maribor, Gosposka ulica 25.

Prirodopisna kramljanja

Bodočnost bo prinesla tudi borbo za Arktik

Tri odprave v tečajne vode — Pomen ledolomilcev in severnovzhodne morske poti

Povratek ledolomilca »Sedova«, ki je prebil 26 mesecev v ledu in snegu Severnega Ledenege morja, je znova usmeril pažnjo na raziskovalce severnega tečaja in morske poti iz Evrope ob sibirski obali na vzhod.

Medtem ko leži južni tečaj na prostorni celini, obdaja najsevernejši del zemlje krog in krog globoko morje. Dosedanja merjenja so pokazala globlino od 3500 do 5500 m. Severno Ledeno morje je prav za prav sredozemsko morje, ker ga obdajajo severne obale Evrope, Azije in Amerike. Zato so ga zemljepisci precej časa tudi imenovali »Severno Sredozemsko morje«, za razliko od našega Sredozemskega morja, ki je tudi del Atlantskega oceana. Po površini je pa Severno Ledeno morje dva in polkrat večje od Sredozemskega. Po Beringovi ožini je pa spojeno s Tihim oceanom. Preliv je pa tako plitek, da vodne struje oceana nimajo vpliva na tečajno morje. Nasprotno pa povzroča Zalivski tok Atlantika velike izpremembe v zahodnem delu Ledenegega morja.

Zanimivo je, da severni tečaj in Severno Ledeno morje nista najhladnejši kraj na severu. Mrazovni pol je pomaknjen v notranjost Sibirije in severne Kanade. Na severnem tečaju temperatura nikoli ne pade pod 50° C, dočim v Sibiriji in Kanadi mraz do 70 stop. C ni redek pojav. Na Grenlandu, ki je stalno pod debelo ledeno odejo, so izmerili še večji mraz. Ledena skorja je tod ponekod nad 2500 m debela in ko se pomladi začne ledeniki pomikati k obali, se lomijo z velikanskimi trusem v morje. Na jug začne pluti ledene gore, strah in tropet pomorščakov.

V iskanju severnovzhodne morske poti iz Evrope v Azijo so se posebno izkazale tri znanstvene odprave. Prvi se je podal na nevarno pot Norvežan Fridtjof Nansen, ki je 1893 z leseno ladjo »Fram« krenil od Novosibirskih otokov na tečajno plovbo. Menil je, da ga bodo od tam morske struje ponesle k severnemu tečaju. Računal je, da morski tok iz Beringove ožine struji proti tečaju in od tod dalje na jug, v Atlantik. Na grenlandski obali so namreč našli na več ostankov lesa, ki jih je struja prinesla iz Sibirije. Tudi ostanki ladje neke ameriške odprave v sibirske vode, so pripadali od tečaja do Grenlanda. Nansenovi zaključki so bili pravilni. Ladja »Fram« se je zelo približala severnemu tečaju, nakar jo je struja ponesla na jug, k Spitzbergom.

Druga odprava v tej smeri je bil podvig Papanjina, ki se je v spremstvu Krenkela, Širšova in Fedorova podal maja 1937 v severne vode. S seboj so imeli štiri letala in vse potrebne aparate za merjenja in raziskovanja. Na ledeni plošči, ki jo je gnala morska struja, so raziskovalci nadaljevali senzacionalno pot po Arktiku. Dosegli so severni tečaj in njihova postajica je oddajala vsak dan radijske vesti po svetu.

Po 274 dneh je ledena plošča dosegla severnovzhodno obalo Grenlanda, kjer se je začela lomiti. V zadnjem trenutku so bili raziskovalci februarja 1938 rešeni. Značilno je, da je ledena plošča dospela mnogo prej na jug, nego so računali. Prve dni se je premikala s hitrostjo 3 do 13 km na dan. Čim bolj se je pomikala na jug, tem hitreje jo je vlekla struja s seboj in premerila nad 20 km poti na dan.

Papanjinova ekspedicija je še bila na ledeni plošči, ko je odplula tretja važna odprava k severnemu tečaju. Tudi to so opremili Rusi. Potovanje sicer ni bilo prostovoljno, vendar je ledolomilec »Sedov« prinesel bogate izsledke s seboj. »Sedov« je skupaj z ledolomilcem »Maligina« in »Satkinom« plul na sever. Tu jim je prihitel na pomoč ledolomilec »Ermak«, ki je rešil »Maligina« in »Satkina«. »Sedov« je pa bil prepuščen usodi. Zaledenel med ledenimi ploščami je plul parnik dalje k severu, gnan po morski struji. Dne 2. marca 1938 je bil »Sedov« na 78 stopnjah severne širine, avgusta 1. 1939 je pa doplul, kakor nekdanj »Fram«,

do 87. stopnje. Dalje na sever ledolomilec ni prišel. Kakor da bi ga ovirale neznane sile, se je obenem z morsko strujo zaokrenil na jug in plul k izhodu na Atlantik.

Izsledki »Sedova« so dognali, da so se vremenske prilike zadnjih 50 let na severu zelo izpremenile. Kraji v Lednem morju so postali tri do štiri stopnje toplejši! Rob ledene skorje se je pomaknil precej proti severu, nekateri arktični otoki so se celo osvobodili ledu. Na točkah, kjer je »Fram« zabeležila mraz 52 stop., je ledolomilec »Sedov« ugotovil le — 44,1. Nansen je dognal prirodno debelino ledu na 3,65 m, »Sedov« nasprotno je izmeril le 2,18 m debelo skorjo prosto

ležečega ledu. Oceanografska raziskavanja so pokazala, da je v velikih globinah tečajnega morja organsko življenje. Severno od Dežele Franca Jožefa je morje globoko nad 5000 m. Tudi smer in moč zemeljskega magnetizma se je izpremenila.

Posadka »Sedova« je donesla znanosti res velike koristi. Pod najtežjimi prilikami so določili 60 magnetiskih točk, izvršili 26 merjenj globine in zabeležili nad 5000 meteoroloških opazovanj. V globini 2000 m v tečajnem morju so našli na debeli sloj nenavadno tople atlantske vode.

Posadka »Sedova« je tudi ovrгла trditve trgovca Janjikova, ki je 1811 menil,

Opazovalnica tik nad žrelom ognjenika

Ponovno bruhanje ognjenika Merapia na Javi je zelo razburilo prebivalstvo vseh mest blizu žrela. Za enkrat še ni nevarnosti, opazovalnica, ki je bila ustanovljena po veliki katastrofi 1930, je skrbno na delu, da še o pravem času opozori otočane.

Ognjeniški observatorij na Merapiju spada med najbolj izpostavljene na svetu. Zgrajen je iz betona tik na robu žrela. Opazovanje vrše holandski geologi s pomočjo domačinov. Deset metrov nad hišico je postavljena majhna trdnjavica

z železnimi vrati in opazovalno linico. V ta zaklon se lahko skrijejo opazovalci v primeru izbruha. Skozi okence opazujejo delovanje ognjenika in javljajo vsako izpremembo v dolino. V trdnjavi je kratkovalovna radijska postajica in telefonska zveza z najbližjim mestom. Na razpolago so zaloge kisika, plinske maske, obleke iz azbesta, živila in druga pomožna sredstva. V skalovju so tudi hladilne celice, tako da so znanstveniki, ki se zrtvujejo za varnost ljudi, zavarovani pred smrtjo.

„Nevidni lovci“ v afriških pragozdovih

Pigmeji, zamorsko pleme iz Konga, se smatra za nevidne lovce. Kadar gredo nad pragozdne živali, se ti komaj 140 cm visoki ljudje napijejo neke »čarobne tekočine, ki jih napravi nevidne«. V mnenju, da jih žival res ne vidi, se pritlikavci z velikim junaštvom zaženo na slona, bivole in gorile. S samim kopjem v roki se bližajo žrtvi in nosijo svojo kožo na prodaj. Kajti lov se nemalokrat konča tragično zanje. Posebno nevarno je sre-

čanje z gorilo, ki ne pozna šale. Pigmejci so v lovu tako strastni, da se večkrat že smrtno ranjeni poženo na gorilo, ki jih zagabi, odnese in zadavi.

Tajinstveni lovski napoj Pigmejcev je seveda le zamamljiva pijača, ki jih tako vpilani, da menijo, da so nevidni. Življenje ima v takšnem stanju zanje majhno ceno, od tod nesorazmerno junaštvo, da se pritlikavec brez strahu zažene na velikana.

Šest kg tehta največji biser na svetu

Raziskovalec Južnega morja, Willburn D. Cobb je nedavno prinesel v Ameriko največji biser, kar jih poznajo odslej. Tehta 6 kg, našel ga je na obali Palavana v Sundskem morju neki potapljač, ki je svojo smelost plačal s smrtjo. Školjka je zagrabila neljubega gosta za nogo, mož se je zadušil na dnu morja. Štirinajst ljudi je potegnilo 160 kg težko školjko z vklešenim mrtvim potapljačem na kupno.

Školjko je najprej dobil poglavar plemena Panglime in ker je bila sredina bisera po mnenju muslimanov podobna obrazu samega Mohameda, so ga smatrali za sveto stvar.

Dve leti kasneje je prišel na otok Cobb. Poglavarjev najstarejši sin je zbolel za malarijo. Cobb ga je ozdravil s kininom, ki ga domačini še niso poznali in v zahvalo mu je poglavar poklonil biser.

Kljub velikosti je vrednost bisera so-

razmerno majhna. Podoben je človeškemu mozgu in nima okrasne vrednosti. Do tedaj največji biser je tehtal nekaj nad 1 kg in veljal 50.000 dolarjev. Ta, 6 kg težki biser bi tedaj veljal skoro tri milijone dolarjev. Učenjaki so ugotovili, da je biser star blizu 600 let, na sredi ima majhen košček korale.

Fronte so v globokem snegu in mizu, toda, I bo prinesli pomlad...

Pomladna utrujenost se nas že polašča

Kakor hitro postajajo z novim letom dnevi daljši, se že javljajo sledovi pomladne utrudljivosti pri ljudeh. Mnogi menijo, če so trudni in slabe volje, da so zboleli, pri tem pa pozabljajo, da je bilo tako vsako leto. Zdravniki takšnim namišljenim bolnikom navadno povedo, da jim manjka sonca in vitaminov, ki jih vsebuje zelenjava.

Pomladna utrujenost je večkrat neprijetna, ni je pa treba jemati tragično. Lahko se je osvobodimo z gibanjem na svežem zraku, z zgodnjim spanjem in vstajanjem. Dobro je večkrat vzeti limonin sok, sadje, zelenjavno hrano, v srce si pa vliti vero, da je trudnost prvi znak bližnje pomladi, ko se bo morala umakniti zima prijetnemu zelenju in cvetju.

Snežni metež, ki mrazom pritiska po vsej Evropi na debelo prekril obe utrdbeni črte. Vojaštvo, pa globoko v sloer zlome ne o tako, kakor to ki morajo biti i betonskega obzidja preži v strojni gnezdlu.

da je ugledal kopno zemljo na visokem severu.

Severnovzhodno morsko pot od Arhangelska do Vladivostoka je prvič premeril ledolomilec »Sibirjakov« 1932. Dve leti kasneje je isto pot v obratni smeri zmagal ledolomilec »Liedke«. Potreboval je 83 dni. Ugotovili so, da je mogoče premeriti to pot v eni navigacijski dobi. Od tedaj so se podale na smelo pot že cele karavane ladij. V pomoč pomorcem so postavili Rusi vrsto meteoroloških postaj, katerih središče je na Dicksonovem otoku. Dragoceno pomoč nudi tudi letalstvo.

Morje je med Novajo Zemljo in sibirskim kopnom 100 dni v letu prosto ledu, severno od Tajmirskega polotoka pa 30 dni. Sorazmerno najnepovoljnejše prilike so na krajnem vzhodu sirske obale, kjer Beringova plitvina brani dostop toplim strujam Tihiega oceana, pa tudi večjih rek, ki bi donasale sladko vodo.

Morska pot Arhangelsk-Vladivostok je dalekosežnega pomena, ker odpira vezi z najsevernejšimi predeli Sibirije. Igarka na Jeniseju je že zdaj postala važna, žilvačna pomorska luka.

Tečajni kraji še nedavno niso nikomur pripadali. Menili so, da priroda ne daje možnosti, da bi se tu lahko zadržali ljudje dalje časa. Vendar so Rusi prodrli daleč na sever. Po neuspeli kolonizaciji Angležev na Spitzbergih, ki so v 17. stoletju pošiljali tja obsojence, so se tam zasedrali kasneje Norvežani.

Ribarstvo je bilo sprva glavni gospodarski motiv severnih voda. Ribiči so prodirali zmerom globlje v Severno Ledeno morje in dnašali odtod bogat plen. Pred sovražniki so se umikali tudi kiti vedno bolj na sever. Že v začetku 19. stoletja so spoznali, da se dajo surovine in hrana spraviti po morski struji Atlantika v pokrajine ob Arktiku. Najboljše zlata na Aljaski in v Sibiriji so mamila ljudi. Na Grenlandu so našli kriolit, dragoceno aluminijevo rudno, bogati premogovniki na Spitzbergih se že eksploatirajo. V mnogih krajih okrog Severnega Ledenege morja so našli na bogate premogovnike, pa tudi nafto. Na polotoku Koli so našli izredno dobrega fosforita. Sibirski les prevažajo po rekah, nato-varjajo ga na ladje ter spravljajo dalje v Evropo in Ameriko. Zmrznjeno meso in mlečni proizvodi se na debelo izvažajo iz severnosibirskih krajev.

Vesile se zavedajo pomena »Severnega Sredozemskega morja« in njegovih pristanišč. Njihovi interesi se tu zmerom česče srečavajo in borba na Daljnem vzhodu je stvarno tudi boj za šest visokega severa na zemlji. Tam bo našlo človeštvo rezerve zakladov, ko bo-

Ženski kotiček

Na poti v novo življenje

Marsikomu se začrta z dnevom poroke ostra meja v njegovem življenju. Dokler je dekle samo, živi navadno brezskrbno življenje. Ako si mora samo služiti svoj kruh, ga tudi samo uživa in je kolikor toliko samo svoj gospodar. V vseh neprijetnih vprašanih življenja pa se naslanja na starše oziroma na mater



dokler jo še ima. Z dnem poroke pa nastopi novo življenje in zelo se vara ono dekle, ki misli, da se bo odslej naslanjalo na moža in živelo brezskrbno naprej. Takšno dekle je zgrešilo poklic kot žena, mati in gospodinja. Ako nima junaštva in sposobnosti oziroma pripravljenosti, da vsak trenutek prevzame vse breme življenja na svoja ramena, potem ni za zakonsko življenje, ki ga lahko dandanes nudi ženi srednje ali slabo situiran mož, življenje, ki je polno borb za gospodarski obstanek družine, polno samoodpovedi in zatajevanja. Le dekle, ki si je popolnoma sveto svojega koraka, naj ga tvega.

Mladji ljudje se kaj hitro dogovorijo za poroko, kako bodo pa potem živeli, o tem razmišljajo mnogo manj. Mnogo mladih ljudi je sklenilo v minulem pustu zakonsko zvezo. Veseli dogodek je mimo, sedaj je treba misliti na resno plat tega koraka. Mlada dva stojita sedaj sa-

ma v življenju, odvisna od svojega služka, svoje sposobnosti in podjetnosti. Treba je osnovati lasten dom. Prično se velike skrbi. Kje je stanovanje, pohištvo, kuhinjska oprema in nebroj predmetov, ki so potrebni v skupnem domu.

Pred poroko dekleta rada sanjajo o nekem sijaju in razkošju, ki jih čaka v zakonskem življenju, čeprav vedo, da je bodoči mož le skromen uradnik ali delavec. Tudi prve dni po poroki letajo kot »mlade gospe« silno visoko. Že ko iščejo stanovanje, jiti je vsako premajhno, premalo komfortno. Take sanjarije so le zidanje gradov v oblake. Bolje je pričeti novo življenje v malem in skromnem obsegu, potem pa graditi na trdni podlagi in se povzpensati vedno višje, kakor pa začeti visoko in potem padati in padati do končnega poloma.

Kaj ti hoče z vsega početka, ko si z možem sama, jedilnica, spalnica, sprejemnica, predsoba, kuhinja, kopalnica in ne vem kaj še vse — vse na dolg, ali pa morda tudi iz žena, da ostane ta potem do dna prazen. Dovolj ti naj bo za prvi čas soba s kuhinjo. Ko si boš dodobra in s trpežno robo opremila kuhinjo, prični širiti stanovanje, kajti stara stvar je, da v zakonu kuhinja ustvarja srečo, zadovoljnost, ljubezen, blagostanje in še marsikaj. Kaj boš s preprogami, vazami, slikami in raznimi servisi, dokler nimaš dovolj loncev za vsakdanjo rabo, neobhodno potrebne posteljnine in sličnega.

Začni kar v začetku pametno svojo novo življenjsko pot, pa boš osrečila sebe in moža, družinici pa pripravila prijeten domek.

Znaš skuhati dobro turško kavo?

Kuhanje prave turške, torej črne kave je tudi majhna umetnost. Ni vseeno, kako jo skuhaš.

Za 5 do 6 malih skodelic vzami 3/4 l vode. V njo daj 4—5 kock sladkorja. Medtem ko postaviš vodo s sladkorjem na ogenj, zmelji v mlinu, ki zdrobi kavo v popoln prah toliko kave, kolikor je na rahlo stisneš v pest. Čim voda zavre, je slabo polovico odlij v pripravljeno

večjo skodelico, v ostalo vodo zakuhaj kavo ter pusti, da dva do trikrat prevre, medtem pa jo mešaj z žličko, da nastane tako zvana »smetana«, ki na turški kavi ne sme manjkati. Nato prilij poprej odlito vodo, pusti da kava še enkrat vzvraži, nato z žličko najprej razdeli v posamezne skodelice »smetano«, potem prilij kave in jo serviraj.

Neprijetni mozolčki na obrazu

Često se pojavljajo na obrazu majhni gnojni mozolčki, ki v prvi vrsti niso nikak okras obraza, razen tega pa lastnico obraza neprestano dražijo, da jih stiska s prsti. Ne pomisli pa vedno, da ti prsti večkrat niso čisti, čeprav čisti izgledajo. Iz malenkosti lahko nastanejo velike posledice.

pritisniti na izpuščaj. Nato pomoči drug košček vate v 10dni alkohol in ga držite par minut na mozolčku. Mozolček se sam odpre, nakaž izbrisi gnoj z 10dni alkoholom, ranico pa rahlo namažite s cinkovo mastjo. Po takšnem postopku ne bo za izpuščajem ostala na licu nikakšna sled. prenečili na boste tudi razmnoženih gostov na svojem



Kuhinja

Čebulova omaka. Deni v kozico 2 žlici masti in žlico ali košček sladkorja. Ko se speni, prideni 3 žlice moke; ko je svetlorumena, dodaj 4 žlice drobno sesekljane čebule ter mešaj. Ko je čebula rumena, prilij par žlic kisa in toliko juhe, da bo omaka gosto tekoča. Naj vre približno še pol ure. Ako treba, prideni še malo sladkorja in soli. Ali pa deni v maslo prej čebule, in ko je rumena šele moke, ko se ta malo zarumeni, pa zalij in kisaj.

Večji močniti čmoki. Razreži na drobne kocke 4 žemlje ter jih prepraži s presnim maslom ali maslu. Potem sežvrkaj v lončku približno 1/2 l vode, 1/2 l moke in 1 ali 2 jajci. Ko je testo gladko, ga vlij na žemlje, malo posoli ter pusti nekoliko časa. Nato polagaj z veliko žlico ali z zajemalko velike čmoke v vrelo vodo ter jih pusti, da pokriti počasi vre četrt ure. Kuhane zloži na krožnik, ter zabeli s presnim maslom ali maslu in sevtrini drobtinami pa daj s solato ali h kaki obari na mizo.

Telečje srce v obari. Skuhaj 3 dobro oprana telečja srca v slani vodi, prideni juhe zelenjave in dišave ter pusti, da se skuha. Kuhane razreži na tanke rezančke, medtem pa daj v kozico žlico masti, žlico drobno sesekljane prekajene slanice in 2 žlici drobno zrezane čebule. Ko čebula zarumeni, prideni še žlico drobno zrezanega peteršilja in 2 žlici moke. Ko moka zarumeni, dodaj srca ter prilij malo kisa in malo juhe od srca. Prideni tudi vršček timesa, lorberjev listič in košček limone. Pusti še nekaj časa vreli in daj s smetanovo ali koruzno polento na mizo.

Orehova pita. Naredi vlečeno testo iz 35 dkg moke, tri šestnajstinke mlačne vode in malo soli dobro ga ugni in pokrij s prtičem za pol ure. Medtem pripravi nadev: Dobro zreži 25 dkg orehov, malo limonove lupine, 12 dekagramov rozin, 25 dekagramov sladkorja fino stolci in mu prideni malo cimeta, vse to v skledi zmešaj; raztopi tudi 15 dkg presnega masla. — Zdaj zvajaj in prav tenko razvleci testo, pusti, da leži in se malo osuši, potem ga pomaži z raztopljenim presnim maslom in potresi z nadevom. Če kaj razvlečenega testa visi čez mizo, ga vrgi na mizo nazaj in tudi tega pomaži s presnim maslom in potresi z nadevom. Tako stori z vsem testom, kolikor ga visi čez mizo. Zdaj zavij testo od daljše strani, da dobiš debelo klobaso, zvij jo tako, da stakneš oba konca klobase skupaj, položi jo v okrogel model in zreži v modlu v poljubne kose, pomaži malo z maslom in peci v srednji vročini pol do tričetrt ure. Pečeno zvrni iz modla in daj toplo ali mrzlo na mizo.

Krške prestice. Deni na desko 14 dkg presnega masla in 21 dkg moke in prav drobno zdrobi. Potem prideni še 2 rumenjaka,

sok in lupine od 1/2 limone in 7 dkg sladkorja. Vse to pogneti urno v testo, ga razreži v koščke orehove velikosti, te zvajaj z rokami v okrogle, za svinčnik dolge palčice, iz teh pa naredi prestice; položi jih na pločevino, prst narazen, pomaži z jajcem in speci.

Cista ribja juha. Deni v kozico vso zelenjavo kakor za postno rumeno juho ter prideni 2 ali 3 osnažene in na male koščke zrezane majhne ribe. Ko zarumeni, zalij s 3 litri vrele in primerno slane vode, dodaj muškata nega cveta in nekaj zrnc popra. Pusti eno uro počasi vreli, nakar precedi ter daj z ribjim fancelnom ali ocvrtim grahom na mizo.

Krompirjeva juha. V 2 in pol litra slane vode skuhaj 5 ali 6 na majhne kocke zrezanih krompirjev. Prideni drobno sesekljane česna, zelenega peteršilja, lorberjev list, vršček timesa in malo stolčene popra; v kozico deni 2 žlici masla ali masti, 1 žlico moke in ko zarumeni, pol žlice drobno zrezane čebule. Kadar je tudi ta rumena, prilij primerno kisa in nekoliko krompirjeve vode ter zmehšaj, da je gladka, prilij krompirju in daj s praženimi žemljami na mizo.

Pečene sardele. Svežim sardelam odtrgaj glave ter potegni z glavo tudi drob iz njih, obriši s papirjem in osoli; potem namaži lepo plitvo kozico s presnim maslom, potresi jo z drobno zrezano čebulo in peteršiljem, naloži sardele drugo poleg druge, potresi z zelenim peteršiljem in kruhovimi drobtinami, polij nje malo presnega masla ter jih peci. Ko so že nekoliko pečene, odlij nekoliko presnega masla, če ga je preveč, potem pa ožmi na 12 sardel sok od četrt limone in malo strtega česna ter še malo peci. Pečene se dajo na mizo navadno v isti posodi, v kateri se pečje s kuhano in zabeljeno karfižolo.

Orehov štrikel, pečen. Napravi vlečeno testo in četrt litra moke, koščka presnega masla, malo soli in mlačne vode. Nato vmešaj 2 rumenjaka, 2 žlici sladkorja, četrt litra dobre smetane, malo kličkov, cimeta in limonovih lupin. Zdaj še rahlo primešaj od 2 beljakov trd sneg, četrt litra drobno zrezanih orehov in žlico drobtin. Potem razvleci testo, pomaži ga z nadevom, rahlo zavij ter deni v namazano podolgovato ponev, pomaži še z mastjo in peci približno pol ure. Pečeno razreži na koščke in potresi s sladkorjem.

Praktični nasveti

Da sadje v kletih ne bo tako močno gnilo, naj se skrbi za sveži zrak in naj se včasih v zaprti kleti zažge malo žvenla.

Kdaj gori stenj brez dima in vonja? Stenj za svetilke pomoči pred uporabo v močen kis in posuši. Če se postopa tako, gori brez dima in brez vonja.

TORJU

1

ti ni posrečila!«
ison. »Pepelkini
grdi. Olivja in
lepi in zabavni.
zaman iskala za-

n te, dejal, da si
t?« jo je zavrnila

žalostno prista-

ostopajo s teboj
je Pepelke so si
njih, toda posle-

vendar delata
re siliti, da bi se
vu,« je Glenison

delu tako pri-
« je nadaljevala
v Marjorija po-
miko, je to ven-
bi potem v svo-
še pol noči. Pa
ovanje toliko ne
mogla pomagati
In čemu dovoliš

svoji materi — ne, nikar mi ne vpadaš
saj lahko govorim o njej, moja mama je —
kako ji le moreš dovoliti njeno stalno
bolehanje? Niti s prstom ne gane, da bi
ti pomagala, in vendar vsa njena bole-
zen ni ničesar drugega ko umazan čir
sebičnosti.»

»Prosim te, Ana!« je skušala Glenison
s tresočim glasom prekriti Ano.

Toda Ana se ni dala kar zlepa uplašiti
z raznimi vlijudnostnimi razlogi.

»Priznam, da sta obe dekleti lepi, in
tudi teta Lillian. Toda to so pretkane in
lisjaške ženske. In vprav v tem tiči vsa
krivica! Prepričale so te o manjvredno-
sti. Tvoj obraz pa je brez napake, dekle!
Zelo prikupen in mil. In prelepe oči
imaš! Ko bi le nekoliko bolj pazila na
svojo zunanost. Kako le moreš nositi
stalno na tilniku ta nemogoč vozec las,
ko je danes že vsaka žena nakočrana
ali pa ima vsaj lepo urejeno kito! Kdo ti
je mogel kdaj očitati, da nisi zabavna?
Le tvoje misli so pokopane pod lonci in
kozicami, smetišnicami in cunjami. Za
lovitve seveda nimaš ne časa ne razpo-
loženja! Sedaj pa celo dopuščaš, da se
ti izmuzne takale priložnost, ko vendar
lahko pobegneš iz tega neradostnega
življenja, ki ubija v tebi vse, kar je ml-
dega in svežega...«

Njena drobna roka je grozeče zakroži-
la po kuhinji.

»Morda je sedajle zate zadnja prilož-

nost, da se osvobodiš. Sicer boš polago-
ma ostarela v nadložno in histerično de-
vico! To je vendarle partija, draga moja!
Vem, marsikatero dekle bi z radostjo se-
glo po njej...«

Glenison je žalostno strmela v praz-
nino.

Anin glas je znenada postal mehak in
dober.

Če je to Filip, dragica, potem nikar
ne zametuj priložnosti možnosti za daljni
in megleni sen. Ta reč s Filipom traja
vendar že tako strašno dolgo, kajne?»

Glenison je molčala. Od nikogar dru-
gega bi tako mirno ne prenesla tega vpra-
šanja. Toda svojo modro in preudarno
sestrično je imela Glenison zelo rada.
Saj ji Ana želi samo najboljši!

»S Filipom nista bila niti zaročena. To
že ni bilo več vprašanje, s toliko odloč-
nostjo je Ana pribila te besede. In se-
daj, po štirih letih...«

Tega Glenison ni mogla več prenesti
ter je izbruhnila:

»Toda glej, Ana, saj mi gospod Harri-
son sploh še ni ničesar omenil, da bi se
z njim omožila. Morda se sploh motiš...«

»Ne motim se,« se je zasmejala Ana.
»On čaka. Še reči ti ni treba ničesar sa-
mo nasmehni se mu in tvoj bo Resen in
samoten vdovec je. Sedaj išče prijetno,
toda resno ženo, ki bi bila dobra mati
njegovima dvema sinčkoma.«

•(Dalja)

Jubilejno leto Celjskega šahovskega kluba

Letos poteka 20 let od ustanovitve Celjskega šahovskega kluba, ki je eden izmed najstarejših poveljnih klubov v Sloveniji. Klub, ki ga je bil osnoval pokojni dr. Anton Svab, odlični slovenski komponist in mojster šahovskih problemov, je tekom svojega obstoja storil slovenskemu šahu neprecenljive usluge. V svojem notranjem šahovskem življenju je vzgojil celo vrsto močnih šahistov ter nenehoma dvigal v Celju in daljnji okolici smisel ter dal pobude za plemenito kraljevsko igro. Zato moramo šteti CSK med prve stebre, na katere je naslonjena organizacija slovenskega šaha. Tekom svojega obstoja je bil CSK vedno zelo iniciativen in agilen ne le za prireditve v ožjem klubskem okviru, ampak tudi v sodelovanju z ostalimi klubi v Sloveniji, v vsej državi ter tujini. Kot klub si je lansko leto priporočil celo prvenstvo v Slovenski šahovski zvezi, ki ga bo na letošnjih tekmovanjih brez dvoma tudi častno in vredno branil. Med velike uspehe lahko prišteje klub svojo zmago nad šahisti v Trstu, ko je v razmerju 7 : 1 porazil tržaški šahovski klub. Prav tako uspešni so bili njegovi nastopi proti šahistom v Grazu in Celovcu.

Klub je imel vseskozi dobro vodstvo, ki ni štedilo s trudom ter žrtvami. Našel pa je potrebno razumevanje tudi na mnogih pristojnih mestih, kar je v slovenskem šahu velika redkost. Ob takem razumevanju mu zato tudi ne

bo težko prirediti letos 18. nacionalni amaterski turnir za naslov mojstra. V kakšnem okviru bo potekal pričakovani turnir, trenutno še ni mogoče reči. Upoštevajoč sklope JSŠ bi turnir veljal naslovu slovenskega šahovskega mojstra ter bi se ga torej udeležili le amaterji iz Slovenije. Končno veljavno o tem še ni padel sklep. Verjetno pa bo o tem razpravljali tudi občni zbor SSZ v Trbovljah 25. t. m. Ne oziroma se na to še nereseno vprašanje bo torej CSK proslavil svoje jubilejno leto z veliko prireditvijo, ki bo združila najboljše slovenske amaterje in morda amaterje iz vse države.

Poleg manjših, že absolviranih prireditev, je v teku glavni klubski turnir, na katerem vodi po 7. kolu Pešič s 5 točkami. Iz tega turnirja naslednja partija:

16. DAMIN GAMBIT

Beli: Schneider Črni: inž. Sajovic
1. d4, Sf3 2. Sg3, d5 3. c4, e6 4. Sc3, Sbd7 5. Lg5, c6 6. e3, Da5 7. Lxf6, Sxf6 8. Sd2, Ld6 9. Ld3, e5 10. Sg3, Dd8 11. exd5, exd4 12. Sxd4, exd5 13. h3, 0-0 14. Tc1, a3 15. 0-0, Le6 16. Lb1, Dc7 17. Dd3, g6 18. Td1, Tfd3 19. a3, Tac3 20. Sc2, Sc1 21. Txc3, Txc8 22. Tc1, Df6 23. Txc3+, Lxc8 24. f3, Dh4 25. Dd1, Df2 26. Kh1, Lxh3 27. Dg1, Dh4 28. f4, Sf2+ in beli preda.

Spelmann na Švedskem

Znani dunajski mojster Rudolf Spielmann, zmagovalac na Semmeringu 1926, že dalje časa biva na Švedskem, kjer se zelo aktivno udeležuje šahovskega življenja. Poleg več si-



multanskih produkcij se je v zadnjem času udeležil tudi dveh turnirjev. V univerzitetnem mestu Lundu je z olimpijem Ekenbergom delil prvo in drugo nagrado. Ekenberg je sicer porazil, izgubil pa je proti Karlinu, ki se je s 3 in pol točke plasiral na 3. mestu, sledijo Norberg 1 in pol, Nilsson in Weimo 1. Gladko pa je zmagal Spielmann v dvokrožnem turnirju v Malmö, kjer je od 6 možnih dosegel 5 in pol točke, sledita Engholm in Karlin z 2 in pol in Johanson z 1 in pol točke.

Dve ruski partiji

17. Španska otvoritev

(S turnirja za prvenstvo SSSR 1939)

Beli: Pogrebsky Črni: Löwenfiš
1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, a6 4. La1, Sf3 5. 0-0, Le7 6. Te1, d6 7. c3, 0-0 8. d3, b5 9. Lb3, (na 9. Lc2 sledi 9... d5 10. exd5, Dxd5 11. Lb3, Dd6 itd.), Sa5 10. Le2, c5 11. Sbd2, Sc6 12. Sf1, Sh5 (strategično pravilno je bilo 12... Dc7, 13. Sc3, Le6 in priprava d6-d5) 13. d4 (ne 13. Sxe5?, Sxe5 14. Dxd5?, Lg4 in dama je v past), g6 (na 13... Lg4 sledi 14. h3 itd.) 14. Lh6, Te8 15. dxc5, dxc5 16. Sc3, Lf3 (boljše bi bilo dami zamenjati, četudi bi črni sprlo grožnje Sd5 imel slabo pozicijo) 17. Lxf3, Txf3 18. Dd5 (beli izšli zamenjavo ob izglednih okolnostih), Dxd5 19. exd5, Se7 20. d6, Sc6 21. Le1, Ld7 22. Lxc6, Lxc6 23. Sxe5 Tac8 24. d71, Te7 25. Sxc6, Txc6 26. Sd51, Kg7 27. g41, Td6 (na 27... Sf6 sledi 28. Sf6+, Txf6 29. Td1, Td8 30. Te8 itd.) 28. Tad1, Td8 29. gxf5 in črni preda.

18. Philidorjeva obramba

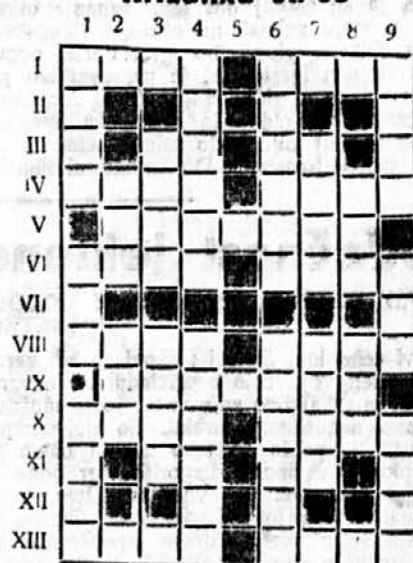
(S turnirja za prvenstvo Leningrada 1940)

Beli: Rausser Črni: Ij'n Zenasvld
1. e4, e5 2. Sf3, d6 3. d4, exd4 (to staro nadaljevanje je že prišlo iz mode. Boljše je 3... Sf6 ali 3... Sd7) 4. Sxd4 (običajno se

igra 4. Dxd4, Sc6 5. Lb5, tako pa se črni sedaj lahko lagodno sprosti), Sf6 5. f3? (pravilno je Sc3), d5! 6. e5, Sfd7 7. f4, Sc6 8. Sxc6, bxc6 9. Ld3, Dh4+ 10. g3, Dh3 11. Df3 (brez pomena bi bilo 11. Sf1, Dh6 12. f5, g5 itd.), Le5 12. Le3, 0-0, 13. Sd2, f6! (ta izsiljena otvoritev e linije prinese črnemu velik naskok) 14. exf6, Te8 15. Sf1, Sxf6 16. Kd2, Lg4 17. Df2, d4! (krasna kombinacija) 18. Lxd4, Te2+ in beli preda, ker bi mu po 19. Dxe2, Lxe2 ali 19. Lxe2, Se4+ 20. Ke1, Sxf2 21. Lxf2, Lxf2+ 22. Kxf2, Lxe2 ostala samo trdnjava za damo.

š. Madžarski mojster Ladislav Szabo bo v kratkem odpotoval na Nizozemsko, kjer se bo udeležil več turnirjev in simultank, ki so na programu. Spotoma se bo verjetno ustavil tudi v naši državi, kjer bo odigral nekaj simultank.

Križanka št. 65



Besede pomenijo:

Vodoravno: I. mitološki bogatin; II. Matjaževa gora; III. pesnitev; zaimek; IV. pisalna priprava; pripadnik nekakega naroda; V. staroveško bojišče; VI. židovsko ime; vrsta žganja; VIII. planet; poljska rastlina; IX. preokovanje; X. zgodaj; azijska država; XI. ploskovna mera; egiptski bog; XII. romunsko mesto; grška črka.

Navpično: 1. vrela voda; riba; vodna žival; 2. žensko ime; žensko ime; 3. državna lastnina; poškodba; 4. prepoved uvoza ali uporabe; program; 6. pogreška; staroslovanski bog; 7. slovanski knez; sibirski reka; 8. število; žensko ime; 9. pripadnik izumrlega naroda; otok na Jadranu; mohamedansko sveto mesto.

Iz nizozemskega šaha

O tekmah za klubsko prvenstvo smo poročali že v prejšnjem pregledu. Ker tekmovanja še niso zaključena, se k njim še povrnemo. — V Beverwijku je bil manjši turnir, ki se ga je udeležil tudi dr. Euwe, ki je s 3 točkami odnesel prvo nagrado, drugo mesto je presenetljivo zasedel Steenise pred Cortleverjem in Wijnasom. — V Haagu je bil zaključen turnir za Kousov pokal. Zmagal je ir. Fontein pred Wijnasom, v. Scheltingo, Kramerjem in v. d. Tolom. Iz tega turnirja naslednja mična partija:

15. INDIJSKA OBRAMBA

Beli: dr. Fontein Črni: V. d. Tol
1. d4, Sf3 2. Sf3, e6 3. c4, e6 4. e3, Lb7 5. Ld3, c6 6. 0-0, Le7 7. Sc3, exd4 8. exd4, 0-0 9. d5! (proti Botvinniku je igral Bagojlov v Nottinghamu 1936 9. b3, d5 10. Le3 Se4 11. Te1, Sd7 12. De2, Te8 13. Td1, 15 in po 14. Lf4? kmalu izgubil. Fonteinovo nadaljevanje je mnogo boljše), d6 (na exd5 sledi 10. exd5, Sxd5 11. Sxd5, Lxd5 12. Lxh7+, Kxh7 13. Dxd5 z veliko premočjo bele) 10. Sd41, exd5 (na e5 igra beli Sf3!) 11. exd5, Sbd7 12. Sf5, Te3 (beli stalno kri-

je točko d5) 13. Lf4, Se5 (izgubi kvaliteto. Po Sxd5 ohrani beli iniciativo 14. Sxd5, Lxd5 15. Sxg7, Kxg7 16. Dg4+, Kh8 17. Df5, f3 18. Lg51, Kx7 19. Lxf6+, Lxf6 20. Dxd5 itd.) 14. Lb51, Sd7 (prav tako izgubi tudi Te3 zaradi 15. Lxe5, dxe5 16. d6 itd.) 15. Lxe51, Sxe5 16. Lxe6, Dxe6 17. Te1! in črni preda, ker izgubi še najmanj kmata.

(Glose dr. Euwe)

šahovski klub „Vidmar“

Tekma Mariborski šahovski klub—SK »Vidmar«. Po razpisu Slovenske šahovske zveze pričnejo to nedeljo tekmovanja za klubsko prvenstvo Slovenije. SK »Vidmar« se v prvem kolu sreča z MSK. Tekma se bo odigrala v kavarni »Jadrane« v nedeljo 18. t. m. ob 9. uri dop.

Na brzeturnirju z 20 udeleženci, ki je bil v torek, sta si s 16 in pol točke delila prvo in drugo mesto Kuster in Skralovnik, dočim sta Audič in Peče zasedla naslednji dve mesti.

š. V Delstu je bil prirejen štirimatch med Landauom, dr. Euwejem, Kmocho in v. d. Boschom, čigar rezultat pa nam še ni znan.

Naša muca

ZOFIJA BREITENEUBNER

Naša muca bela
na poti je sedela,
za hratek čas si prela
do go, dolgo nit.

Pršel je tačen Tonček,
porledal je v lonček —
mlaka sladkega več ni.
Izpla si ga muca ti.

Sic, sic, ti muca, ti,
kar je zame, zate ni,
h'ro se poberi stran,
da pes ne bo po tebi — ham!

POMENKI Z MLADINO

Zofija Breitenebner. Prav in lepo je, da si se tudi Ti odločila in poslala nekaj za mladinski list. Najlepša pesem od treh poslanih se je zdelala uredniku »Naša muca«, ki je tudi objavljena, četrta bi lahko kak strog profesor rekel, da ta muca, ki si jo Ti napisala, precej šepa. No, nadejam se pa, da ne šepa fista muca, katero si pesniško ovekovečila. Tudi »Srečno dete« ter »Skranček in kmetič« bosta najbrže zagledala luč sveta. Ti se pa ob priči še oglesi. Lep pozdrav, tudi mi! — Edmund Müller. O obeh črticah, ki si jih poslali, bi lahko zapisal, da sta napisani precej fatalistično. V Tvojih zgodbah je vse polno maščevani, čudnih naključij, ki jih pa seveda v življenju ni. Dobro pri Tvojih zgodbah pa je, da so pripovedno še dokaj dobro zapletene ter človek izve iz njih to, kar je hotel pisec povedati. Vendar pa nočem s tem zapisati, da opusti ta način pripovedovanja. Če Ti je pri srcu, nadaljuj. In pri srcu Ti najbrže je. — Franja Kumac. Alkohol nesrečne družine bo objavljen.

Marljiv otrok

Stric: Kaj je s teboj, Ivanček? Ze nekaj minut te gledam, kako zreš nepremično skozi okno.
Ivanček: Čakam, da bo odbilo četrto na stolpu.
Stric: Zana? Ivanček: Da bom lahko končal z učenjem.

Kvadrat

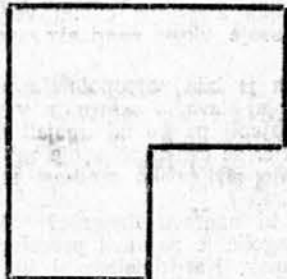
Tonček Podgornik.



Vodoravno in navpično: 1. tekočina; 2. moško ime; 3. posoda za cigarete; 4. zadnjeindijska država.

Težavna razmešitev

Bil je oče, ki je imel štiri sinove. Ob smrti jim je zapustil posestivo takšne oblike:



V oporoki je bilo naročeno, naj si sinovi porazdelijo posestivo na enake dele. Po očetovi smrti pa je nastal med sinovi spor, ker se niso mogli sporazumeti o delitvi. Končno so se obrnili na najpametnejšega človeka v vasi, ki jim je svetloval, da si ne razdelijo posestivo samo na enake dele, ampak tudi tako, da bo kos razdeljene zemlje enak po obliki drugemu. Kako so si širje bratje razdelili zemljo?

Vzamite vžgalice, sestavite zgornjo sliko in razmišljajte!

Rešitev kvadrata

Vodoravno: 1. Cezar; 6. oba; 8. Ivan; 9. nikdo; 10. Kadolan; 12. lan; 14. Ada; 15. apo; 17. rana; 19. olje; 21. ni; 23. zid; 25. GP! 27. kip; 28. iha; 30. Alaah; 31. Jan; 33. tu; 34. kan; 35. kalava. Navpično: 1. ciklon; 2. Eva; 3. Zadar; 4. anoda; 5. diha; 6. Odol; 7. boa; 9. na; 11. lan; 13. Noe; 16. pod; 18. Arita; 20. jaha; 22. igla; 24. ipak; 26. Pan; 30. ak; 32. na.

»Večernik«

za mladino

Leto 2

Maribor, 18. februarja 1940

Štev. 7

BELI VOLK

EDMOND MÜLLER

Knut se je zdrnil. Njegovi prsti so se nemirno poigravali z vrvicami, ki so mu visele z ramen usnjene jopice. Zopet mu je obvisel temni pogled na zastretem oknu lesene bajte. In vnovič... Zateglo in turobno se je razlegalo volčje tuljenje skozi noč. Knut je zamahnil s kitasto roko ter se sunkoma dvignil. Lepi, zagoreli obraz je bil spačen, oči so gorele v divjem ognju.

»Sluššš? To je on! To je Beli volk...« Knut Ajkens je stal sključeno sredi nizkega prostora, oprt s pestmi na mizo. Kristjan se je počasi obrnil: »Knut, zopet sanjaš... Kdo in kje je ta volk? Nihče ga ni še videl, razen tebe. Sploh pa, saj trdi ljudski pregovor, da hodi Beli volk vselej sam; tukaj na... saj sluššš! To je celo krdelo teh zverí...«

Kakor v potrdilo besedam starega stozosledca je zopet zarjalo iz zasneženih host, tokrat silneje in bliže. Kristjan je važno iztrkal pipico, jo znova nallacil ter prižgal. Knut je hodil s trdimi koraki sem ter tja. Ko pa je videl mirni lovčev obraz, se je nekoliko pomiril ter sedel v surovo stesani naslanjač. Sledil je Kristjanovemu zgledu, prižgal vivček ter začel puhati modre oblačke proti lesenemu stropu gozdarske koč.

Enakomerno, uspravajoče se tikala stara ura skozi tišino noči. Volkovi so utihili. Počasi je naletaval sneg ter pokrival hribe in gozdove z belo odejo. Ogenj je dogoreval in z odprtega ognjišča samotne koč se je širila rdečkasta svetloba skozi izbo. Stari Kristjan se je spravil že davno k počitku in z ležišča, pokritega s kožuvinno, se je glasilo enakomerno in poltho smrčanje. Dolgo je strmel Knut v sivkaste kolobarje dima pod stropom, potem pa so se mu težke veke zapirle. Se nekaj trenutkov in... knut

je zadremal. Sivi oblački dima so mu plesali pred očmi, se krčili in raztezali ter hipoma raztrgali. Pojavile so se nerazločne slike, ki so se vedno večale in večale. Potem pa je videl jasno in razločno pred seboj podobo žene in majhnega otroččka, podoba svoje ljubljene žene in sinčka. Smehljata sta se mu in kakor iz silne daljave je zaslišal njih sladke besede. Hotel je krikniti, objeti predragi telesi ter ju nikoli več ne izpustiti. Toda v hipu je vse izginilo. Zopet so se mu pojavili pred očmi megleni zastori, se razblinili v nič. Potem je zaslišal tik ušes silno, grozno tuljenje in v lice so se mu zarežali ostri zobje, iz mogočnega rdečega žrela pa mu je vroče puhnilo v čelo.

Knut Ajkens je planil pokonci ter ostrmel: bil je v poliemni izbi, žerjavica v ognjišču je počasi ugašala in iz temnega kota tamkaj je pridrušeno smrčal Kristjan. Knut si je obrisal z rokami pot z obraza. Kje je žena, sinček? In kje krvoločna zverina? Ze je hotel zopet sedeti, ko je vztrepetala tišina v strahotnem tršču. Ne, to ni bilo tuljenje, to je bilo rjovenje in renčanje silnega nestvora.

»Beli volke je zamrmral Knut. Potem se je dvignil. Snel je s stene težko drvarsko plenkačo. Za trenutek jo je tehtal v krepljkih rokah, jo ogledoval s trdim, plamtečim pogledom. Potem se je obrnil proti gozdarju. Kristjan je spal trdno in mirno.

»Zbogom, Otle! Ne morem drugače! Beli volk je tu... Zeno mi je umoril in sinčka. Ali on, ali jaz...«

Zapah je zamolklo zarožljaj, v koč pa je zaneslo val nočnega hlada. Ajkens je odprl vrata ter stopil v noč. Počasi so se oddaljili osvetnikovi koraki in škripa zapirle. Se nekaj trenutkov in... knut

Film

Filmi o slavnih Italijanih

LETOS BODO V ITALIJI POSNELI FILME O ROSSINIJU, MARCONIJU, CARDUCCIJU IN MALPIGHIJU

V program letošnje filmske produkcije si je Italija med drugim postavila tudi štiri velike in dokumentarne biografske filme o štirih italijanskih možeh. Prvotno sta bila zamišljena samo dva biografska filma, in sicer o slavnem skladatelju Rossiniju ter izumitelju Marconiju. Kasneje pa je bil načrt izpopolnjen ter bo obsegal štiri velike filme. Rossiniju in Marconiju sta bila priključena še pesnik Giuseppe Carducci in zdravnik ter znanstvenik Marcello Malpighi.

Scenarij filma o Rossiniju, ki bo posnet ob sodelovanju filharmonične akademije iz Bologne, je že skoraj dovršen. Zunanje okolje bodo v maju snimali na obrežju Tirskega morja. Glavno vlogo bo igral doslej popolnoma neznani igralec, ki je presenetljivo podoben slavnemu skladatelju. Vlogo Malibrane bo igrala neka najboljša italijanska pevka.

Film o Marconiju bodo snimali, čim bo dovršen film o Rossiniju. Dokumentarni film bo

prikazoval življenjsko delo velikega izumitelja. Javnost bo pa videla v filmu tudi znani bolonjski inštitut (Studio bolognese), ki je radi svojih važnih izumov in znanstvenega dela zaslužen za vso človeško civilizacijo. Poleg Marconijevega življenja bo prikazoval film tudi nekatere odlomke iz življenja fizika Aleksandra Volta in anatoma Luigi Galvanija.

V filmih o Carducci in Malpighiju bosta oživel dve veliki postavi italijanske umetnosti in znanosti. Film o Carducci bo nekaj povsem novega na polju filmske proizvodnje. Prvič v zgodovini filma bo zajeto na tekočem traku življenje pesnika v luči njegove tvorbe fantazije. Temelj tvorijo pesnikova mlada leta, posneta iz pisem, ki so bila pred nedavnim objavljena in ki verno sijajo iz njih doba in življenje ter delo znamenitega pesnika. Okvir pa bosta filmu dali glavni lirski pesnik Carducci, in sicer »Canto dell'Amore« (Pesem o ljubezni) in »Chiesa di Polentia«.

Bodočnost jeklenega filmskega traka

ZARADI IZREDNE TRDNOSTI JE MOGOČE POSNETI NA JEKLENI TRAK DO 20.000 POSNETKOV V SEKUNDI

Prvi celuloidni filmski trakovi so bili zaradi svoje vnetljivosti zelo neprimerni ter nevarni. Kemiki in tehniki so zato vneto iskali možnost izdelave negorljivega traku. Po dolgotrajnih poskusih je prišlo do tako zvanih ozkih filmov, ki so večinoma negorljivi ter bodo na splošno zamenjali vse vnetljive filme, ki so zakrivilo že nešteto požarov. Toda filmska industrija se z vsakim dnem izpopolnjuje ter išče novih in novih možnosti. Veliko pozornost je vzbudila vest o izdelavi kovinskih filmov. Izdelani so iz nenavadno tankega (0,05

do 0,08 mm) jeklenega traka, ki je na obeh straneh prevlečen z neko zmesjo, na kateri je šele pritrjena fotogenična emulzija. Praktična vrednost jeklenega traku je za enkrat še malenkostna in ne bo tako kmalu izpodrinil prosojnega sedanjega traku. V nekaterih primerih pa bo nova iznajdba verjetno zelo koristna. Posebno prikladen in najboljši je jekleni trak za snemanje naglo se vrstečih gibov, ker je namreč mogoče posneti nanj zaradi izredne trdnosti celo do 20.000 posnetkov v sekundi.

Film, ki ga bodo vrteli šele 2940. leta

Pred nedavnim so prinesli tokijski listi obširno poročilo o svojevrstnem filmu, ki ga je izdelala japonska filmska industrija. V 2600 scenah je bilo verno posneto sedanje življenje na Japonskem, navade in običaji, mesta in naselja, pokrajine in morsk obrežja. Ta film pa ni bil izdelan za sedanjo generacijo, ampak za generacijo, ki bo živele leta 2940. Film so spravili v varno in odporno kaseto ter ga na določenem kraju zakopali za tisoč let. Kaseta bo lahko odprla šele generacija, ki bo živele v dobi okoli tretjega tisočletja. Zavrte-

la si bo film in gledala svoje prednike in njih življenje pred tisoč leti.

Kaj piše Ufa o sebi?

Iz poročila Ufe za 1938-39 je razvidno, da je nemška filmska industrija postala docela neodvisna od tujine, ki je prej amortizirala 40% stroškov. Opaža se tudi vpliv zboljšanja prilik s priključitvijo vzhodnih pokrajin in Sudejske. Promet je dosegel višino 142,4 milijona mark (lani 118,47). Letni dohodki so zna-

šali 85,33 (lani 68,78) milijona mark. Davki so znašali 9,11 (lani 5,57) milijona mark, odpisi pa 47,49 (41,2) milijona mark. Ufno podporno društvo je dobilo milijon mark, za rente, podpore itd. se je izdalo 547.785 mark. Tovarne za kopije pa so izdelale 41,3 (lani 31,7) milijona metrov filmskega traku.

Ufina kino-gledališča je obiskalo 47 (1933 samo 27) milijonov ljudi.

Izdelalo se je 30 večjih zabavnih filmov, 6



OLGA TSCHEHOWA (UFA)

večjih zabavnih filmov v tujih jezikih, 15 nemških kratkih tonfilmov, 28 nemških kulturnih filmov, 32 kulturnih filmov v tujih jezikih, 156 tedenskih revij ter 125 industrijskih filmov. Proizvodnja domačih filmov je bila torej zvišana, pač pa je bil slab promet s tujino. Ufa je nakupila v preteklem letu celo vrsto zemljišč.

Na koncu trdi poročilo, da je vojna sicer prve tedne zmanjšala obisk, da pa se je nemška filmska industrija kmalu normalizirala in dela naprej kakor pred vojno.

NEZNANA STATISTIKA IZ HOLLYWOODA

V Hollywoodu živi 17.500 statistov, med temi statisti pa je 5960 žena, ki čakajo iz dneva v dan, da pride na nje vrsto in da morejo odigrati kakšno malenkostno vlogo. Režiserji lahko stalno izbirajo med 9107 elegantnimi moškimi, med 851 ženskami, ki imajo že preko 60 let in med 1153 najrazličnejšimi uličnimi tipi in vsak dan je pripravljeno za snemanje 352 preko 200 kg težkih debelih žensk. V

katalogu statistov najdete 2076 oseb, ki predstavljajo izrazito kmetske tipe, 44 Kitajcev, 615 pravih črncev in 953 zastopnikov najrazličnejših primitivnih ljudstev.

Med »živalskimi« statisti je 32 gospodarjev, ki imajo muzikalne žabe, poslušne mačke ter govoreče papagaje. Poleg tega je v katalogu registriranih več miši, trije krokodili, sedem medvedov itd. Med 32 filmskimi opicami naletijo tudi na popis 57 slonov in cele jate psov. Čestokrat lahko naletite v Hollywoodu na sledeči plakat: »Rabimo 3 nasmejane punčke, 12 brezzobih Kitajcev, pet golšavih ljudi in 4 krave...«

VELIK USPEH BETTE DAVIS

Kakor piše ameriško časopisje, bo dobila Bette Davis diplomsko nagrado za 4 najboljše filme. Največja ameriška filmska revija »Motion Picture Herald«, ki podeli vsako leto diplomsko nagrado za najboljši film, to pa v zvezi s Filmsko akademijo v Los Angelesu in po posvetovanju z merodajnimi faktori in korporacijami, je nagradila za lansko leto slavno filmsko zvezdnico Bette Davis. Nagrada je bila podeljena za štiri najboljše filme, ki jih je posnelo ameriško filmsko podjetje Warner Bros in v katerih je igrala glavno vlogo Bette Davis. Leto pred tem je dobilo filmsko podjetje Warner Bros od Filmske akademije 8 izmed 12 nagrad, Bette Davis pa je bila proglašena za največjo ameriško filmsko zvezdnico. Bette Davis bo letos znova dobila odlikovanje za štiri najboljše filme: za film »Juarez«, v katerem igra Sarloto, za film »Gospa Judita«, v katerem igra Judith Traherne, za film »Ne pozabi name«, v katerem igra Sarloto Lovell in za film »Na krajčino zapoved«, v katerem igra kraljico Elizabeto.

f. Novi češki film po Mrštikovem romanu. Spomladi bodo začeli v Pragi snemati novi češki film »Majska zgodba«, ki bo posnet po istoimenskem romanu Viljema Mrštika. Scenarij za film je delo V. Wassermanna. (Roman je izšel pred 10 leti v hrvaščini.)

f. Obisk v gledališčih in kinematografih. Iz poročila prosvetnega referenta na zasedanju banke uprave je razvidno, da se je število prodanih gledaliških vstopnic povečalo za 4470 na 220.704 vstopnic, docim je kinematografe obiskalo lani 2,365.661 oseb.

f. Ufa pripravlja 8 novih filmov. So to novi film Zarah Leandrove »Kraljico srce«, sodobni film »Dekle v predsobi«, film Karla Ritterja »Bal para«, komični film režiserja Kuba »Sola ljubezni«, večji film Gustava Uciskega »Poštare«, že omenjeni film Hansa Moserja »Moja hčerka živi na Dunaju«, stilska komedija »Lahko deklet«, docim snema na pobočjih Zugspitze Pavel Ostermayr zabavni film »Na levi šar, na desno Spreva«.

šalo zateglo tuljenje... Kristjan se je obrnil na drugo stran ter znova zasmrčal.

Drugi dan je našel stari gozdar globoko v hosti dve zasneženi trupli... trupli Knuta Ajkensa in orjaškega volka z belim krznom. Oba sta bila zarita drug v drugega, kakor sta obležala v smrtni horbi. Knut je izpolnil prisego, ki jo je izrekel na grobu svojih rajnih.

Vojna

Kakor demon je razpela črna krila in tresčila zviška v dolino solz. Zarila je krepilje, naravnost v drugi matere zemlje. Mrtvaško ji pada senca čez plan.

Možje v poletju življenja so se trumoma zgrinjali v njeno senco. Kot pokošeno žito so obležali na planjavi. Pogledi so jim uprti v nebo. Morda je veljal njihov poslednji pogled Bogu, morda ženi ali materi, morda dekletu.

Za žitom je pognalo mlado brstje. Nad mladence, lepe, rdečelične, v pomladi življenja, ki jim izpod mehkih obrvi zro oči polne nade v svet, tudi nje je zagrnila senca.

In tam zadaj v vasi pod goro je zaplakala žena. Zaplakala je za možem. Nato se je prijala za srce mati. V bridki bolečini je zajokala za njim, ki ga je nosila pod srcem.

Srebrni rudnik

Zbral in napisal JULIJ SIMONČIČ

Per temu imate vashu Doushnust inu Pohorshino usseilei skazaji pruti naši svetli Kamri, temu zdei vam naprej stojezhimo visoku zhashi uredniju Bergratu mu Caesarskimu Oberamtu, tudi tem drugim Gospodam Offecirjam inu Oblastnikom, inu na nobenu visku se taistim priti staviti, iss eno besedo usse Shode inu Shkodlivosti varovat, ino toisto odgnati, usseilei pak se taku zadrshati, koker se nima suestimi Slushabniki pruti niegovom Suetlimu Caesariju spadobi. U drugim partu pak vi skus Nesuestobo ali Premakneini tega Caesarskega Blaga, nej bo kakrsho jme ozhe — sami sebe ob kruti: per vazhimo pregreshimi tudi v Shuotu Strafeng Se perpravite. Sa epo poterjene ussegga tega, kar je blu vam sdei napreinessenu, bodete vi k

Crna pošast na planjavi pa vztrepetava s krili. Goltja, požira, grabi... -ek.

Kam?

VLADKO KOS

Kam pa, kam godci vesel s sanmi? Harmonika vriska, od pesmi zveni. Konji v zelenju po snegu drve, in zdi se mi, kot da se z vami smeje.

»Kratka, prekratka nam bela je cesta, z nami sta ženin in brhka nevesta, ona se ves čas prešerno smeji, hm, njemu k poroki se strašno mudi.

Kratka, prekratka nam godcem je cesta, večno bi dolgo hotela nevesta!«

Zdaj mimo okna so svatje zdrveli, nevesta in ženin in konji, vsi beli.

Za hip sem pogledal ji v modre oči, kot da bojazen in strah v njih gori, za veselja tenčico pred nečim neznanim

S pesmijo v meglo so odhiteli, v dalji zvonovi so svatom zapeli...

Prvo svetovno prvenstvo v nogometu je bilo izvedeno 1908 na olimpiadi v Londonu.

zhasti Sueiti. Trojezi is gor usignenimi treimi. Perstim pruti Bogu inu ussim Svetnikom Boshim is epo Persego usse le tu putrdili inu ki ussemu se savesali, koker je vam bilo naprei branu.

Perssega.

Kokar je blu meni naprei branu inu sapovedanu, ozhem jest J. N. taku suestu dopoumniti, kokar meni Bog pumaga. Amen!

Pri prisegi so bili navzoči rudniški predstojnik Prettner, uradniki in priče. Za pregreške v službi je bila poleg zapora tudi palica. Bratovska skladnica idrijskih rudarjev se je ustanovila že 1696, ko so izšla navodila za idrijski rudnik. Premoženje Bratovske skladnice je znašalo 1848 5500 forintov.

VIII. Vojaške zadeve

Idrijski rudarji so bili kot rudarji že od nekdaj prosti vojaške službe. Imeli pa so svojo obrambo. Rudarji so morali biti namreč vedno pripravljeni za obrambo

Kaj pišejo o Ingoličevih »Sirotah«?

JERNEJ KOVAČ hvali stvariteljsko silo režiserja Žižka, s pisateljevim koncem pa nikakor ni zadovoljen. On bi poslal bogatine v gramozno jamo.

Igra je kar dobro zajela motiv izkoriščanih kmetijskih otrok. Pokazala je nevzdržen gospodarski položaj revnih Halažanov in poudarila prepad, ki jih loči od bogatih veleposestnikov. Z dramatičnijo so »Sirote« še pridobile na zanimivosti. Režijsko je g. Žižek znova dokazal svojo visoko vrednost in domiselnost polno stvariteljsko silo. Scena je bila preprosta, a izredno učinkovita. Povodnji ne bi na marsikaterem velikem odru tako naznačili. Igralci so popolnoma zadovoljili. Zlasti se čudim volji otrok, ki so svoje vloge nepričakovano dobro izvedli.

Scena je bila najpopolnejša pri predstavljanju hleva, v mestu in v gramoznici. Najbolj pa so mi ugajali prizori v jami, kjer se otroci po svoje zabavajo in poslušajo življenjsko modrost starca — siromaka.

Kaj bi napravil drugače? Marsikaj kajti Ingolič je napravil precej psiholoških napak. Kar oglejmo si jih. Župan oholež in sebičnež, ki radi malenkostnega vzroka s sekiro rani hlapca, ta župan se ob smrti sirote tako izpremeni, da tega hlapca prosi odpustanja. Sra-

rudnika. Tako je rudnik 1736 naročil 100 pušk; rudarji so se vadili v streljanju. 1765 pa se je ustanovila rudarska prostovoljna četa (milica), ki je bila po vojaško urejena. Uniforma milice je bila sestavljena iz rudarske suknje z rdečimi šivi ter iz rdečih in belih golenic, častniki pa so nosili uniformo po vzoru avstrijskih vojaških častnikov: črno-rdečo uniformo z belim telovnikom in belimi hlačami. Vendar se ta milica ni nikoli vskovala. Nastopala je, kadar so šle skozi Idrijo imenitne osebe ali pri svečanostih za parado. Obklea se jim je z leti pokvarila in preperela. Zato so prosili ob neki priliki deželnega predsednika, ko se je mudil v Idriji, naj jim nabavi nove obleke. Rudarsko vodstvo je prošnjo 1783 priporočalo, a brez uspeha. Kasneje so vojaško vezbanje rudarjev prepovedali enako je bilo prepovedano nositi znake uniform.

(Konec prihodnjič)

kica, ki je vse življenje s pohlepom zbiral denar, ta Srakica postane dobrotinica, ki na svoje stroške pošlje Slavka v šolo. Štef, ki se nam včasih pokaže tako krepkega, se na koncu pomiri z županom. Skoro čudež pa je, da se Tinček, neupogljivi prijatelj pravice, končno izneveri svojim načelom in poljublja palico, ki ga je nekoč tepla. Početje bogatinov zasluži brez dvoma kazen, saj celo etika katoliške ljubezni predvideva nujno kazen za vsak greh. Pri predstavi, ko je pripovedovalec vprašal kaj si zaslužijo župan in njemu podobni, je osemletni otrok zahteval smrt. Pa bodimo usmiljeni! Izženimo vse tiste iz svoje družbe, tam v gramoznici naj izkoriščajo drug drugega.

Najpozitivnejša postava je brez dvoma Tinček, ki je že v zgodnji mladosti dozorel. Najpodejši pa se mi zdi med vsemi kmeti, ki hoče priložiti siroto, naj na kolenih prosi odpustanja, čeprav je sam storil njej krivico. Zdi se mi nekaj simbol vseh »boljših« ljudi, ko brez besed oznanja svoj nauk: »Za skorjico kruha padi predme in me molži!«

PRAHU ALOJZIJU iz l.a je ugajalo oponašanje ptic.

Igra je bila lepa. — Ugajalo mi je oponašanje ptic. — Drugače bi naredil oder. — V igri je najbolj ugajal Tinček, zasovražil sem pa Srakico.

Zonenšajn Kurt iz l.b je zasovražil Srakico. Igra mi je zelo ugajala. Najbolj so mi ugajali prizori okoli kote v jami in s Srakico. V igri ne bi izpremenil ničesar. Najbolj se mi je prijel Tinček, zasovražil sem pa Srakico.

Filipi Maksimilijan iz l.b trdi, da je bila igra zato dobra, ker je prikazovala življenje sirot, ki ga vsi dobro poznamo. Igra mi je zelo ugajala, ker je bila živahna, v nekaterih trenutkih tudi napeta in ker je prikazovala življenje sirot, ki ga vsi dobro poznamo. Najbolj so mi ugajali prizori, ko zadržati Tinček staro Srakico in ko reši Slavka iz policajevih rok. Drugače bi naredil prizor z ježem. Najbolj se mi je prijel Tinček, zasovražil pa sem Srakico, župana in Slavkovega gospodarja.

izrežite m.ad.nsko pr.ogo!

Zanimivosti

Moč Velike Britanije je v njeni legi na Atlantiku

Nemčija si prizadeva, zmanjšati ji dotok surovin in prehrane iz svetovnih tržišč

Nasprotno od angleške blokade si Nemčija prizadeva, da odreže velikobritansko otočje od svetovne trgovine. Naloga je težka, ker leži Velika Britanija pomaknjena precej v Atlantik in je njena zahodna in južna stran odprta prometu v kolonije in Ameriko. Tudi v Severnem morju je stik angleških luk s skandinavskimi zemljami ostal še precej živahen, čeprav so tu Nemci dosegli v podmorniški vojni nemale uspehe.

Značilno v dosedanji nemški protiblokadi Anglije je dejstvo, da postajajo nevtralne ladje vedno bolj žrtve podmorniške vojne, pa tudi letalskih napadov rajha. Nemške podmornice bodo kmalu beležile milijon ton potopljenih ladij. Od teh je do 5. t. m. pripadalo Angliji 465.000 ton, zaveznikom 77.000 ton in nevtralnimi državam 299.000 ton ladij.

Trgovinska mornarica Velike Britanije je štela ob izbruhu vojne 18. ves imperij skupaj 22 milijonov ton. Na kraju januarja je bilo od tega še 97,8% ladij v prometu. V številni novo zgrajene parnike je promet ob angleški obali zdaj še prav tako živahen, kakor je bil pred vojno.

V prvih petih mesecih 1917. ko se je bila začela ogorčena podmorniška vojna proti Angliji, je bilo potopljenih tri in polkrat več ladij kakor zdaj. In vendar se je tudi tedaj vršil promet nemoteno dalje. Od začetka sedanje vojne je pa opaziti postopno pojemanje podmorniških žrtev. Tako je bilo v septembru potopljenih 145.000, v oktobru 67.000, v novembru 143.000, v decembru 111.000 in v januarju letos 98.000 ton ladij. V novembru je število potopljenih ladij naraslo zato, ker so Nemci poostri pomorsko vojno s poizkusom spuščanja min z letali, kar pa kasneje ni imelo več uspeha.

Angleži so v podmorniško vojno posegli uspešno z uvedbo konvojev. Zato je bilo njih ladij potopljenih mnogo manj kakor nevtralnih, kar je razvidno iz naslednjega primera:

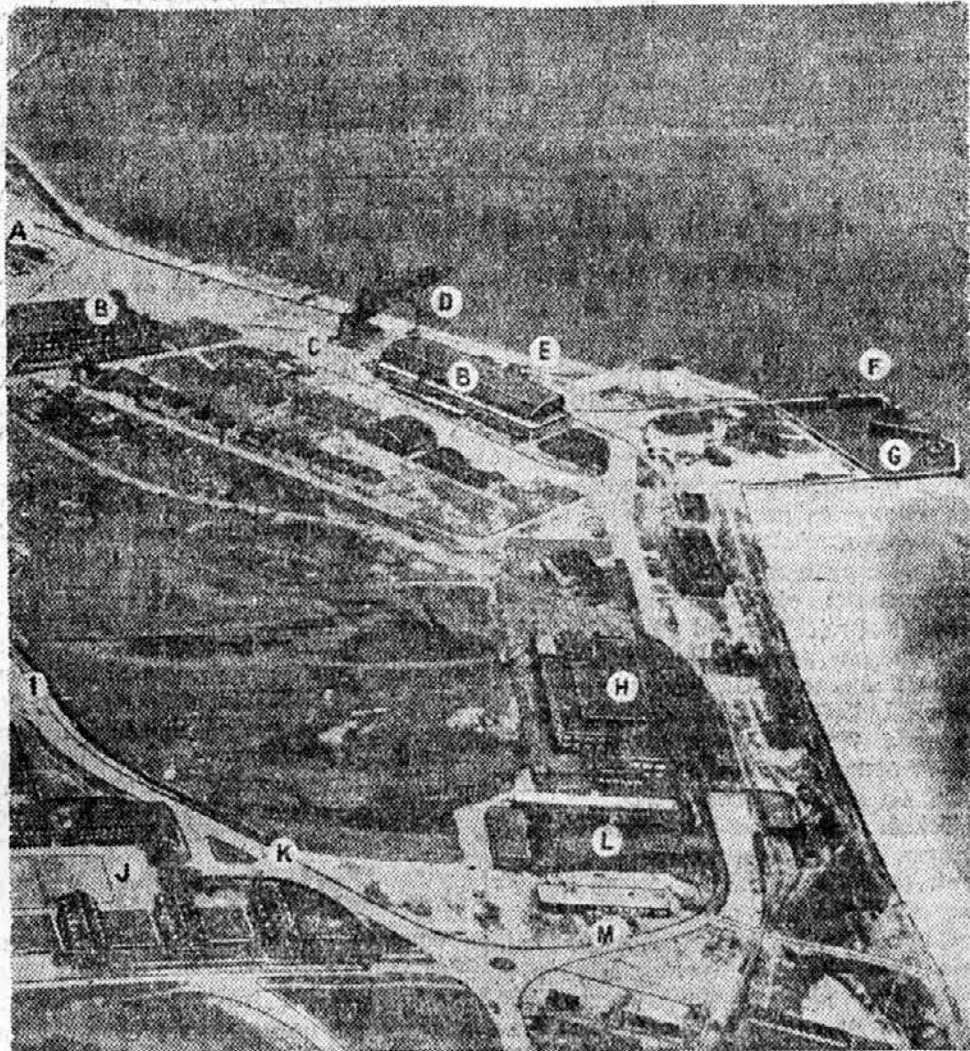
potopljene nevtralne ladje v tisočih tonah:

sept.	okt.	nov.	dec.	jan.
14	14	20	24	34

potopljene angleške ladje v tisočih tonah:

sept.	okt.	nov.	dec.	jan.
119	50	30	31	12

Podmorniška vojna Nemčije je zadela le 0,2% angleških trgovinskih ladij, ki so jih spremljali konvoji, 50% manj kakor v svetovni vojni. Zato poлагajo Angleži veliko važnost v spremljevalni sistemu, ki se je obnesel že v l. 1917-1918.



S poleta angleških izvidniških letal v Nemčijo: Posnetek nemškega letalskega oporišča Lissa na Syftu. Naznačena mesta pomenijo: A radio postaja, B hangar, C hidroplani, D žerjav za dvigavanje hidroplanov z morja, E letala pred startom, F žerjavi, G pristanišče, H popravilnice, I tirnice motorne železnice, J barake.

Tragična smrt rekorderja - pilota. Jack Hollyday je bil rekordni letalec na progi New York - San Francisco, ki jo je večkrat preletel. Pred dnevi se je pa izrals sli kom na lesenem nihalnem konju, ko je nenadoma omahnil, padel komaj meter visoko na tla in se ubil.

Orkan je odnesel lokomotivo v Albaniji v državi Georgiji, USA. Dvignil jo je s tira in odvrnil več metrov daleč od proge.

Začca s šestimi nogami imajo v prirodoslovnem muzeju v Elfbeufu na Francoskem. Našli so ga januarja 1890. Spretni dve nogi je imel normalni, nad njima pa izrastle še dve nogi.

Pisma na gramofonskih ploščah bodo kot prvi Evropeci poslali v domovino mornarji angleške križarke »Achilles«. Diktirali so svoja sporočila na plošče iznaidbo argentinske pošte in svojci v domovini bodo lahko poslušali njih glas, ko bodo plošče prejeli.

24 m dolga kila so ulovili francoski ribiči v majhnem zalivu Poluena na Bretonskem. Sedem ribičev se je poldrugo uro trudilo, preden so ubili velikan.

Srednječel - čestni pometalci so se pojavili na ulicah Budimpešte. Prieli so prostovoljno za metle, v korist Rdečega križa.

1000 kron nagrade za novorojenčka je razpisal primor dr. Klapka, da bi tako pospešil rojstva v vele mestu.



— No, kako je pa s tvojim revmatizmom?

— Grozno! Pomisli, če hočem popiti čašo piva, se moram vleči v ležalni stol, tako me drži v križu...

se je hotel starki zahvaliti in jo je poklical v Doorn. Ko je bivši vladar Nemčije sprejel ženo, je ta na ves glas vzkliknila:

— Heil Hitler!

Poljski kardinal Hlond, ki je bil tudi papežev legat na evharističnem kongresu v Ljubljani, živi sedaj v Vatikanu.

Na južnem Švedskem primanjkuje premoga. Imajo ga komaj 70% normalne porabe lanskega leta.

Zlato stalno beži v Ameriko. Zlate zaloge USA so se lani povečale za 3.11 na 17.62 milijard dolarjev! Samo v štirih mesecih sedanje vojne je prišlo v USA za milijardo dolarjev zlata, največ iz Anglije.

Češnski svet v Milanu je sklenil, da bodo vsi tisti, ki se v februarju odrečejo svojih kart za kavo, dobili pravico sodelovati pri loteriji, katere glavni dobiček v znesku 1000 lir bo izžreban konec februarja.

Velika amnestija ob 2600letnici dinastije je izšla v službenem listu vlade. 40.000 jetnikom bo zmanjšana kazen. 180.000 Japoncev bo dobilo znova državljanstvo.

»Krasnaja Zvezda«, list sovjetskega generalnega štaba, piše, da koncentracija francoskih in angleških ter avstralskih in novozelandskih čet v Egiptu, Palestini, Libanonu in Siriji, nima samo defenzivnega karakterja, temveč imajo ti ekspedicijski odredi predvsem nalogo nanesti Nemčijo z juga.

Draguljev za dva milijona dinarjev je bilo ukradenih prijateljici vojvodinje Windsorske, gdč. Ewskine Gwyne v stanovanju v Londonu.

60.000 delavcev bo ob službo v Angliji, ker je vlada sklenila, da zmanjša za 60% dobavo sladkorja slaščičarnam.

Angleški študentje bodo lahko odložili za 9 mesecev vojno službo, če stojijo pred iziti.

100.000 kozakov misli poslati sovjetska vlada na Finsko, da bodo »počistili« in delali red, potem ko bo zasedena. Finci so se odločili, da bodo prej zažgali smrekove gozdove, preden spuste sovjete v notranjost.

Belgijska vlada je prepovedala dvajset listov, ki pripadajo flamskim nacionalistom, separatistom in narodnim socialistom iz okrajev Eupen in Malmédy.

Boj dveh žen za Šaljapinovo oporoko

Oporoka glavnega ruskega baritonista, ki je umrl lani v aprilu, bo postala plen dolgotrajnih sodnih procesov. Vse premoženje s posestvom v Beverley Hillu v Kaliforniji je zapustil Šaljapin trem sinovom druge žene, ki so tako prejeli dedščino v vrednosti 100.000 dolarjev.



Usoda sovjetskih skakačev na Finskem

O sovjetskih skakačih, ki se spuščajo ponoči s padali za finsko fronto, poroča dopisnik turinske »Stampa« Italo Zingarelli.

Pred letalom, iz katerega se spuščajo skakači, leti vedno izvidniški avion. Njegov pilot daje z raketo pistolo znak, naj se pripravijo na odskok. Neposredno za tem spuste majhen padobran s svetilko, ki razsvetli 1 km² prostora na zemlji. Če ugotove, da je teren primeren

za skušanje, dajo znak za odskok. Letalo s skakači dospe na mesto izvidniškega aviona in s padalom skoči vojak na prosto.

Zingarelli trdi, da so na ta način doslej skakali le sovjetski teroristi, ne pa pripadniki redne vojske. Finske patrulje so jih pogostokrat zajele. One v finskih uniformah najprej, zaslišijo, potem pa ustrelje.

Bivši češki častnik o razsulu domovine

Bivši češki častnik Miloš Setl je izdal knjigo o vzrokih razsula Češkoslovaške republike. Knjiga obtožuje London in Pariz, da sta na bivšo češkoslovaško politiko pritiskala z zgrešeno, egoistično tendenco. V predgovoru pravi avtor, da je hotel s knjigo dokazati, kako je bil razpad Češkoslovaške v prvem redu po-

sledica absolutno zgrešene vojaške politike, ki je stavila preveč v lastno moč in podcenjevala nemško oboroženo silo. Današnja Nemčija, pravi pisec, predstavlja najmočnejšo vojsko v Evropi in »prav zato je vključitev Češke in Moravske sigurno zagotovilo za nadaljnji obstoj in razvoj češkega naroda.«

Tuja propaganda med Arabci

Nemška propaganda med Arabci skrbi francoski tisk, ki naglašja, da se vodi ta propaganda v imenu integralnega razizma. Posebnega uspeha sicer ta propaganda nima. Njen cilj je, da se zedinijo vsi Arabci pod Mohamedovo zastavo in nastopijo proti Angliji. Muslimanski svet

bo tedaj vstopil med višje elemente semitske rase.

Arabci s svoje strani dokazujejo, kako so svoj čas vprav nemški učenjaki pisali, da je semitska rasa inferiornejša od arijske, zato da takšna propaganda v sedanjih dneh ne more imeti uspeha.

Starka, ki jo je tempo časa prehitel

Holandski listi prinašajo zanimivo anekdoto, o kateri trde, da kroži po Nemčiji. Prinašamo jo, kakor jo ponatiskuje »Jugoslavenski list« v svoji 3246 številki:

»Starka Marta Nuzer je s 107letni najbrž najstarejša v Nemčiji. Radio je hotel njenemu 107. rojstnemu dnevu prinesiti nekaj njenih besed. Starki so narekovali besede, ki naj jih v zahvalo Hitlerju izgovori pred mikrofonom.

— Zahvaljujem se iz globine srca Bis-

marcku za vse, kar nam je dal, je rekla starka, ki je v svoji starosti že zelo oglušila.

Znova so ji povedali, kako naj se zahvali Hitlerju. Posebno so ji zabčali, naj pri tem ne spominja Bismarcka.

— Nočem, ne nočem, je tarnala stariča. Vsa moja hvaležnost in priznanje je namenjeno Viljemu II. je izklepetala v radio.

To je bilo preveč. Starko so odpravili domov. Cesar, ki je čul oddajo po radiu,

Prvo ženo Ignatjeno in njeno hčer je pevec popolnoma razdedinil. Zapuščeni ženski sta se pritožili proti izvržitvi oporoke in najeli v Kaliforniji pravnega zastopnika, da brani pred sodiščem njune interese.

Z afero se bavi tudi moskovska »Pravda« in ugotavlja, da pripada polovica premoženja, ki ga je Šaljapin nabral za časa prvega zakona, njegovi prvi ženi in po samih kalifornijskih zakonih pripadajo dohodki, pridobljeni v skupnem zakonnu, možu in ženi polovico.

Ali so vam vseh dobra življenjska navodila?

izberite, morda vam bo katero zelo ugajalo in boste spoznali, da ste bili doslej na napak poti

Neko ameriško društvo je priredilo obsežno anketo za najboljša življenjska navodila in pravila. Iz ogromnega kupca odgovorov so strokovnjaki izbrali najboljše odgovore ter sestavili naslednjih deset najboljših življenjskih navodil:

1. Priučite se težkega dela, kajti brez njega je uspeh izključen!

Nasrečnejši je oni človek, ki si je izbral poklic, ki se mu lahko posveti z dušo in srcem in vsemi silami. Delo vam pomore učvrstiti vaš značaj. Ne sramujte se delovnih rok! Čim ste se odločili za svoj poklic, osredotočite nanj vse svoje sile. Spodnji klini na življenjski lestvici so prepolni onih ljudi, ki delajo iz potrebe in brez veselja. Prebijte se skozi to gnečo ter se prosto vzpenjajte višje.

2. Naberite si čim več znanja, kajti bodočnost pripada izobraženim!

Ce je bila v mladosti vaša izobrazba zanemarjena, potem se potrudite in se sami vzgojite. Najboljše knjige vsega so vam odprte. Lahko pa se vzgojite z izkustvi, v obče- vanju z ljudmi in poslušanjem radijskih predavanj. Obiskujte večerne tečaje. Če le utegnete, določite dnevno vsaj eno uro za studij. Ne odložite knjige zaradi tega, ker je takoj spočetka ne razumete. Stalno urite svojega duha!

3. Ne zanemarjajte svojega zdravja, ker je telesna oslabelelost velika življenjska ovira!

Telesno gibanje je potrebno potrebno vsakomur. Navadno pa posvečamo svoji higieni zelo malo pozornosti. Ne jejte preveč! Ne pijte med jedjo ter bodite sploh v vsem zelo zmerni! Izogibajte se žalosti! Izbirajte pri ljudeh in med stvarmi le najboljše ter varujte svoje dobro razpoloženje. Če zahtevajo prilike, bodite gluhi in nemi ter imejte vedno prijazen obraz. Varujte se utvar in navad, ki vas slabijo!

4. Svojemu duhu in telesu privoščite potreben počitek!

Spanec je največji božji dar. »Rana ura — zlata ura« — po tem pravilu se je danes težko ravnati. Mnogi so zamenjali dan z nočjo, noč z dnevom. Srečni ste lahko, če morete prirediti z delom zgodaj zjutraj. Smisel za počitek bo zelo koristil vaši čilosti in svežosti!

5. Varčujte in skušajte spoznati pravo ceno in vrednost denarja!

Ce se morate sami prebijati skozi življenje, se najhitreje naučite — varčevanja! Nikar se sami ne izogibajte odvisnim izdatkom, ampak se izgonite tudi navadam, ki vas nava- jajo k tem izdatkom. Živite v mejah svojih dohodkov ter ne razmetavajte denarja, ki ga nimate! Varujte se dolgov kot vraga!

6. Življenjski poklic bodi vaša največja skrb, toda zanimajte se tudi za druge stvari!

Ustaljenost v delu ali poklicu je poglaviti pogoj uspeha. Mož ali žena, ki se za nobeno stvar ne zanimata, sta vredna največjega pomilovanja. Negujte glasbo, književnost in v prostem času proučujte stvari, ki vas zani- majo. Neprestano izpopolnjujte svojo izobrazbo!

7. Bodite sportniki, toda nikar ne pretiravajte!

Kdor ima preudarno urejeno življenje, mu vedno preostaja še časa za sport. Vsem je gibanje potrebno, pa bodisi da je to čisto na- vaden sprehod. Posvetite se sportu, kolikor le morete. Nikdar pa naj sport ne zavzema v vašem življenju prvega mesta!

8. Skrbno izbirajte svoje prijatelje in na poslednjem svojega življenjskega druga ali družico!

Pri izbiri prijateljev ne morete biti nikoli dovolj pazljivi. Dan za dnem vplivajo ljudje na vas dobro ali slabo, česar se niti ne za- vedate. V mladosti se sklepajo nešteta pri- jateljstva; koristna in tudi škodljiva. Pa tudi premnogi zakoni so sklenjeni zaradi lepega obraza ali ugodnega dogovora. Važno pa ni

ne eno ne drugo, četudi je to slika značaja. Vse to ne bo prineslo sreče v bodočnosti, če ni še drugih dobrih lastnosti. Skupni interesi, ljubeznivost, dobro razpoloženje, vedre misli, skupne težnje, nesebičnost, štedljive navade in zlasti značajnost in ljubezen — to so temelji srečnega zakona. Težave pa so v tem, ker se mladi ljudje najprej zaljubijo, sklenejo zakon in šele nato — ko mine prvi zanos — iščejo lastnosti, ki jih marsikdaj ni!

9. Potrudite se, da vam bo prešla nesebičnost v navado ter pomagajte drugim!

Nikar se ne bahajte s tem, da podcenjujete druge. Ne govorite o sebi ter skušajte čim manj misliti nase. Sebičen človek je najbolj nesimpatičen, kot pokvarjen otrok; in najbed-

nejše je življenje tistega, ki živi samo radi sebe. Največjo radost vam bo prinesla nesebična pomoč onim, ki bi brez vaše pomoči bedno životali!

10. Izoblikujte si svoj značaj!

Značaj je prva stopnja k uspehu. Vera je ono, v kar verujemo, delo ono, kar delamo, značaj pa ono, kar smo. Vse trojno je neob- hodno potrebno, ako hočemo doseči v življe- nju uspeh. Značaj je temeljni in pa poslednji kamen v zgradbi življenjskega uspeha. Zna- čaj pomeni: skromnost, samodisciplina in čis- tost življenja. Vera bodi opora, na katero se naslonite ter vzpenjajte vedno višje! In v vsakem značaju bodi vera, vera v Boga in vera v človeka!

Ludvik XVI. obtožen zločina

FRANCOSKI REVOLUCIJSKI KONVENT GA JE OBTOŽIL, DA JE ZASTRU- PIL KLJUČAVNIČARJA GAMAINA

V analih francoske revolucije je na za- nimiv način opisan slučaj pariškega klju- čavničarja Gamaina, ki ga je hotel kralj Ludvik XVI zastrupiti. Kako resno je ta- krat vzel konvent to zadevo ter jo opre- mil s primerno protimonarhistično pro- pagando, priča naslednji izveček iz opi- sa dogodka.

Dne 18. cvetnega meseca v drugem le- tu francoske revolucije (torej 7. maja 1794) je sprejel konvent na predlog Mu- seta in po poročilu Peyssarda sledeči dekret: »François Gamain, ki ga je za- strupil Ludvik Capet, Ludvik XVI, dne 21. maja 1792, bo do smrti sprejemal le- no pokojnino v znesku 1.200 liver, raču- najoč od dneva zastrupitve.«

Tekstu dekreta je bila priložena tudi obširna obtožnica proti kralju Ludvik XVI. Tako je prišel v zgodovino franco- ske revolucije tudi neznaten ključavni- čar, ki bi sicer zapadel pozabljenju. Fran- cois Gamain je po svojem očetu, ki je bil kraljevi ključavničar, prevzel poklic in tudi delavnico, ki je bila v malih kral- jevih dvorinah. Kot izurjen ključavni- čar je poučeval tudi Ludvika XVI. v ključavničarski obrti. Trda pa je začela presti Gamainu, ko je moral Ludvik XVI 6. novembra 1789 zapustiti Pariz. Ga- main je ostal brez zaslužka, dokler se Ludvik XVI ni maja 1792 vrnil v Pariz, kjer je besnela revolucija.

»Gamain!«, je dejal kralj ob prihodu v dvorec, »tebi sem vedno zaupal ter ni- sem nikoli okleval, če bi bilo treba polo- žiti mojo usodo v tvoje roke.« Potem ga je kralj peljal v neki hodnik, ki je vodil v

prestolonaslednikovo sobo. Snel je neko sliko, za katero je bila v zidu luknja. »Vidiš, toda ne vem, kako bi postavil na to odprtino železna vrata. Ukazujem, da ti to storiš!«

Gamain je delo dokončal 22. maja. Čim so bila vrata narejena, je kralj poklical Gamaina ter mu lastnoročno ponudil kra- ljevsko čašo z vinom. Nekaj ur nato so jeli Gamaina viti peklenski krči, ki so po- nehali šele, ko so mu dali dve žlici neke tekočine, po kateri je pričel bruhati. Po- tem pa je bolehal 14 mesecev za težko boleznijo in se srečno »izmazal«. Kon- vent mu je odobril lepo pokojnino ter ga proglasil zaslužnega za revolucijo, kralj Ludvik pa je izgubil kraljestvo in glavo.

Zabava in razvedrilo na fronti

Vojna na zapadnem bojišču je prav za prav vojna potrpežljivosti, čakanja, tak- tike in vztrajnih živcev. Po svojem zna- čaju zahteva od vojaštva silnega napora, morda v duševnem oziru večjega kot v telesnem. Takile dnevi, tedni in meseci živčnega čakanja sedijo na duha kot mora in dušijo tudi vojaka do neznosno- sti. Zato je povsem razumljivo, da po- svečajo vodstva armad na zapadnem bo- jišču veliko pozornost razvedrilu in du- ševni okrepitvi vojaštva. Tako na nem- ški kot angleško-francoski strani so or- ganizirali številna vojna gledišča, varie- teje, cirkuse, kinematografe in podobne stvari. Prav posebna pozornost pa velja tako zvanim ambulantnim potujočim

Tlak 40.000 atmosfer

V laboratoriju svetovno znane ha- wardske univerze v Ameriki so pred ne- davnim zgradili in postavili stroj, ki raz- vija tlak do 40.000 atmosfer. Pri tem stra- hovitim tlaku izgubijo nekatere snovi, kot so dokazali s poskusi, svoje lastno- sti ter spremenijo svojo strukturo. Para- fin postane trd kot jeklo, kavčuk kot granit, plini pa se izpremenijo v kapljivo stanje.

Muzej ljubavnih pesmi

Po vesteh iz Washingtona posnema- mo, da je bil tam ustanovljen zanimiv muzej ljubavnih pesmi vsega sveta. Lju- bavne pesmi so posnete na gramofonske plošče, te pa urejene po narodnih pripad- nostih, državah in kontinentih. Zbirka gramofonskih plošč je že sedaj ogromna ter se bo stalno izpopolnjevala. Doseda- nja zbirka vsebuje tudi nekatere redko- sti, med katere štejejo zlasti ljubavne pesmi divjih plemen s Polinezijskega otočja. Med zbirko imajo tudi ljubavne pesmi Samojedov, Laponcev in Eski- mov.

Ne pozabi naročnine!

IZNAJDLJIVI GLEDALIŠKI RAVNATELJ

»Kako morete le zahtevati, gospod ravnatelj, da v tem razcapanem kostumu nastopim pred publiko kot kralj?«

»Kako da ne?« pravi ravnatelj. »Eno- stavno boste vpleli v svoj monolog ne- koliko jadikujočih stavkov, da so vam podaniki in državljani dolžni velike vsote na davkih!«

Sekunde med življenjem in smrtjo

Iz knjige Sergija Grigorjeva »Med Samojedi na Novi zemlji«

Pot polarnih raziskovalcev se zdi marsikomu mikavna, polna pustolov- ščin in razburljivih dogodkov. Kdo bi ne šel po njej? In vendar je težka, na- porna, sleherni postavi svoje življenje na kocko. Vselej je to krut boj z mrazom, snegom, ledom in volkovi, boj na živ- ljenje in smrt. V knjigi »Med Samojedi na Novi zemlji« prikazuje avtor Sergej Grigorjev, kako je strahovit polarni vi- har razdeljal ekspedicijsko leseno bajto, odnesel zalogo hrane in ekspedicijsko po- stavil pred neizogibno dejstvo: smrt radi lakote in mraza. Toda neverjetna in skoraj nerazumljiva vera v uspeh va- ruje te ljudi pred končno tragedijo. Z nepopisnimi napori se dokopljejo v življenje, slaveč zmago nad divjimi cle- menti polarnih pokrajin. Iz knjige pri- našamo opis boja s polarnim viharjem.

Prirodopisec, kuhar in mehanik so se skozi špranjo splazili v temo proti skla- dišču. Za njimi sta skočila dva psa. Stis- njeni k steni so se korak za korakom pomikali naprej. Ko so prišli do vogala, so ugotovili, da ogromne skladovalnice drv, ki bi zadoščala za vso zimo, ni več. Niti poleno ni ostalo. Toda tudi skladi- dišče je bilo popolnoma razdejano. Ho- teli so še nekaj korakov naprej. Hipoma se je zagnal vanje nov sunek viharja ter jih vrgel na tla. Mehanik, ki je bil naj- dalje od stene, je čutil, kako ga je vihar pograbil s tal, poglaval kvišku in več me- trov od kože vrgel spet na tla. Stisnil ga je kot s kleščami in nesel s seboj, va- leč ga po snegu in ledu. Za trenutek se je nečesa oprijel ter se razgledal. Videl je, kako kotali vihar pred njim črn klob- čič. In sredi tuljenja viharja je jasno sli- šal pretresljivo cviljenje.

Toda že je mehanika pograbil nov val snežnega viharja. Predno se je jasno za- vedel, ga je vrgel navzdol. Silovito je priletel na nekaj mehkega in vlažnega. V trenutku je spoznal, da tu ni več ve- tra. Divje je piskal neke gori, nad nje- govo glavo. Videl pa je, da je pred njim še večje gorje kot snežni metež. Nekaj korakov pred njim je tulilo razpenjeno morje. Ogromni valovi, po več metrov visoki in ožarjeni s fosforescirajočim svitom, so se valili drug za drugim proti bregu ter udarjali vanj z oglušujočim šumenjem. Razburkana vodna pena je sikala navzgor, zalivala mehanika ter na njem hipoma zmrznila.

Na pol zaledenel in v snegu povaljan se je skušal s skrajnimi napori zriniti po bregu navzgor. Nad glavo mu je visela previsna snežna streha, pod njim je bil zaledenel rob, ob katerem so se razbijali pobesneli valovi. Nepreviden gib in me- hanik bi zdrsnil v smrt. Doseže pa ga lahko tudi visok val ter ga potem splah- ne v morje. V smrtni grozi je skušal za- grebsti roke v previsno snežno streho, toda sneg se je drobil in rušil pod roka- mi. Prav lahko se utrga ves plaz ter ga spodnese v razbesnelo morje.

Gori nad njim je vladala sedaj mrtva in strahotna tišina. Njegovi čuti so bili napeti ko struna. V hrbtu in glavi so ga jele skeleti peklenske bolečine. V obraz je bil trd in zamrznjen. In plazil se je po trehuhu ob bregu. Nekaj metrov pred seboj je zaslišal cviljenje. Bil je eden iz- med obeh psov. Poklical je psa: »Ša-

rik!«, pes je tenko zategnil in se z raz- bitim zadkom jedva privlekel k mehani- ku. Mehanik je skušal izrabiati kratko za- tišje med dvema sunkoma viharja ter se je sunkoma poglaval k zgornjemu robu brega. Prav ta hip pa se je zagnal proti bregu ogromen val. Brizgajoča pena in kapljice so zalile njega in psa in na obeh v trenutku zmrznile. Poglad se je še en- krat na rob, pa je od zadaj spet udaril val in se je čezenj razlil vodni curek.

Mehanik in pes se nista mogla več gi- bati. Bila sta popolnoma zaledenela in primrzla na rob brega. Iz grla ni mogel istisniti ne besede, ne krika. Roke in no- ge so bile nepremične. Občutil ni ničesar več. Prijetno truden je bil in spanec mu je legal na oči. Doli pa je morje še zme- raj divje rjovel, zaganjalo valove ob breg, ki so udarjali v zamrznega člove- ka, in se sproščeno povračali v morje.

Črno-sivo morje in redke medleče zvezde so hladno zrle na zamrznli bitji. — Vzdrž brega je v tem hipu pričel pre- skakovati tanek snop svetlobe iz elek- trične luči. Mehanik je še občutil, kako se je curek svetlobe ustavil na njegovem obrazu. V nosu ga je zaščemelo, toda oči so mu odpovedale in se brez njego- ve volje zaprle. Čez nekaj minut mu je skozi glavo šinila misel o zadnjih trenu- tkih življenja. Na uho mu je udarjal klic, ki pa se mu je zdel strahovito daleč. — Snop svetlobe ga je še vedno božal po zamrznem obrazu.

Kaj se je zgodilo potem, tega že ni več vedel, ker je izgubil zavest. (—)

Elektrika proti mrazu

Z mrazom so velike težave. Le pomi- slite, kako vas jezi, če vam na priliko zmrzne krompir ali jabolka, če dobite na nogah ozeblino in vam pomrznejo ušesa. Silno nejevoljni pa ste, če vam v stano- vanju zamrznejo vodovodne pipe in ce- vi ter ste v stalnem strahu, da vam bo led razgalil cevi ter bo v stanovanju na- stala poplava. Odtajanje zamrznjenih vodovodnih cevi je zelo neprijetna zade- va, združena z dolgotrajnim trdom. V letošnji hudi zimi so prišli v Pragi na misel, ki se je odlično obnesla. Zamrzle cevi so odtajali s pomočjo elektrike. Oba konca so zvezali z električnim to- kom. Cevi nudijo električnemu toku pre- cejsen odpor, pri čemer nastaja izvestna toplota, ki v trenutku odtali cevi. Seveda se pri tem ne uporablja tok z napeto- stjo, s kakršnim si svetimo. Potrebni so posebni transformatorji, ki znatno zniža- jo napetost toka. Poskusi so se prav do- bro obnesli in nastalo je več podjetij, ki za malenkostno ceno z elektriko takoj odtalijo zamrzle cevi in pipe.

BOGOMIA DIVJAK
Ulica kneza Počla 4

Maribor, Vetrinška 30 • Ljubljana, Prešernova 44

KUPUJ
DOMAČE
BLAGO

428

Tkalke

za revolver stroje išče
tekstilna tovarna

BRAČA BUREŠ

ZAGREB, Branimirova 43
(Palača Penkale)

STANOVANJE

sončno, 6-sobno, z vsem
komfortom, zaključeno; takoj
oddam Istotam oddam za-
ključeno 2-sobno stanovanje.
Vprašati Baurle, Tyrševa ul.
24-I, Maribor. 182-5

DVE STANOVANJE

lepi, sončni, eno treh, drugo
dveh sob, oddam s 1. mar-
cem. Vprašati pri g. Stubljar-
ju, Tyrševa 14. 332-5

STANOVANJE

sobo, kabinet in kuhinjo.
oddam, Miklošičeva ul. 6. —
Vprašati od 12.—14. ure pri
Ivanu Jordani, Wildenrainer
jeva 8. 408-5

STANOVANJE

dvosobno in sobo s štedilni-
kom oddam. Slovenska ul. 36
407-5

STANOVANJE

enosobno in sobo s štedilni-
kom, garažo, konjski hlev in
lokal na ulico, za obrt ali
skladišče, oddam. Taborska
ul. 8. 409-5

DVOSOBNO STANOVANJE
blizu glavnega mosta počeni
oddam. Vprašati v ogl. odd.
»Večernika«. 411-5

STANOVANJE

2 sobi in kuhinjo, oddam s 1.
marcem. Mlinska ul. 21.
413-5

TRISOBNO STANOVANJE
lepo, sončno, s kopalnico,
predsobo, vrtom in vsemi pri-
tiklinami oddam v vilski če-
rti starejšima zakoncem.
Ena soba se tudi lahko odda.
Ponudbe na ogl. odd. »Večer-
nika« pod »Sončen dom«. 416-5

STANOVANJE

2 sobi in kuhinjo, oddam. —
Stritarjeva 31. 435-5

STANOVANJE

v Studenci, soba in kuhinja
z velikim vrtom, oddam stal-
ni stranki za din 200 meseč-
no, s 1. inarjem. Zlata Briš-
nik, Slovenska ul. 11. 436-5

STANOVANJE

dvosobno in kletno, sončna
lega, takoj oddam. Studenci.
Kralja Petra cesta 45. 466-5

LOKAL

in trisobno stanovanje od-
dam. Vprašati pri Semko, Ma-
ribor, Tyrševa 7. 469-5

2 DVOSOBNI STANOVANJE

s kuhinjo, verando, kletjo,
drvarnico in velikim vrtom.
sončna lega, ali pa celo hišo
oddam v najem. Vprašati v
zostilni Pulko, Tezno, ali v
Dobravi 21. 471-5

Sobo odda

SOBO

dve posteli, kopalnica, s pre-
hrano ali brez oddamo. Glav-
ni trg 23/III, desno. Vprašati
od 12.—13. ure. 340-7

KABINET

z vso oskrbo oddam za 550
din. Glavni trg 24-I, desno. 386-7

SOBO

opremljeno ali prazno, s se-
paratnim vhodom, oddam. —
Slovenska 16-II. 443-7

NA VSO OSKRBO

sprejem gospoda. Vprašati
v pekarni, Stolna ul. 4. 444-7

klabuki

BARBISIO-HILLSON

NA INOVEISE:

OBLIKE

BARVO

KVALITETE

Prinaša:

MOJNA TRGOVINA

A. HEDŽET — MARIBOR

VEČJO SOBO

z vzdanim štedilnikom, sonč-
no, oddam. Pobrežje, Nasipna
80 (nasproti tovarne). 434-7

OPREMLJENO SOBO

s posebnim vhodom oddam
s 1. marcem zakoncem brez
otrok, ali dcema gospodoma,
s hrano ali brez. Cankarjeva
ul. 30, Pobrežje. 366-7

Sobo išče

KABINET

ali majhno sobico išče solid-
na gospodinja v bližini Kon-
sum železničarjev. Ponudbe
na ogl. odd. »Večernika« pod
»Sončno«. 371-8

OPREMLJENO SOBO

brez hrane išče 2 drž.
uslužbenca za 1. marec V po-
štev pride blizu Magdalene.
Ponudbe na ogl. odd. »Večer-
nika« pod »Točna plačnika«. 405-8

OPREMLJENO SOBO

s hrano išče tov. delavka. Po-
nudbe na ogl. odd. »Večerni-
ka« pod »Točno plačame«. 406-8

Službo dobi

FRIZERSKO VAJENKO

sprejme Stopar, Pobrežje.
372-9

MIZARKEGA VAJENKA

iščem za takoj. Aleksandro-
va c. 48. 417-9

PRVOVRSTNO FRIZERKO

sprejmemo takoj ali s 1. mar-
cem. Plača po zmoglostih
od 700—1000 din. Natančne
ponudbe z navedbo dosega-
nih zaposljev na ogl. odd.
»Večernika« pod »Damska
frizerka«. 457-9

DEKLE

pošteno in zdravo, za vsa do-
mača dela sprejme učiti, par
z 1 otrokom s 1. marcem. —
Draksler, Marenberg. 458-9

DEKLE

iščem k majhnemu otroku in
za pomoč v kuhinji. Trgovina
Krasar, Studenci. 467-9

MOŠKEGA

zmožnega večje kaveje,
sprejem v stano dobro služ-
bo. Ponudbe na ogl. odd. »Ve-
černika« pod »Delam vse«. 468-9

UČENKA

sprejme modna trgovina Jo-
sib Šrai, Maribor. 475-9

UČENKO

sprejme takoj damski frizer-
ski salon Bajzer, Frankopa-
nova ul. 42. 473-9

Službo išče

KOT SAMOSTOJNA GOSPO

iščem službo k samostojnemu
gospodu ali k manjši družini.
Pridna, pošena, zanesljiva.
Samo za Maribor. Pismene
ponudbe na ogl. odd. »Večer-
nika« pod »Samostojna gospo
dinja«. 352-10

UPRAVITELJ ALI ŠAFAR

absolvent državne vinarske
sajarske šole išče službo na
poljedelskem ali vinogradni-
škem posestvu. Pismene po-
nudbe pod »Šafar« na ogl.
odd. »Večernika«. 390-10

ŠOFER—MEHANIČ

z enajst letno prakso išče
službo. Pismene ponudbe vo-
slati na ogl. odd. »Večerni-
ka« pod »Šofer-mehanič«. 396-10

KORESPONDENTKA

za slovenščino, srbohrvašči-
no, nemščino, italijanščino,
francoščino, verzirana v knji-
govodstvu, slovenski in nem-
ški stenografiji, išče službo.
Ponudbe pod »Večletna pra-
ksa« na ogl. odd. »Večerni-
ka«. 410-10

KUHAR IN SLAŠČIČAR

išče stalno službo. Priden in
zanesljiv. Naslov v ogl. odd.
»Večernika«. 415-10

KOLARSKI POMOČNIK

priden, išče zaposlitve v Ma-
riboru ali okolici. Vajen vsa-
kovrstne izdelave in avtoka-
rosenije. Ponudbe na ogl. od-
delek »Večernika« pod »Kola-
r«. 421-10

URADNICA

s prakso išče službo. Ponud-
be na ogl. odd. »Večernika«
pod »1. marec«. 425-10

Dobisi

GOSPODIČNA

z nekaj gotovine, dobra in
pridna gospodinja, se želi po-
ročiti s poštenim in solidnim
državnim uslužbencem od 40
do 50 let. Vdovci z enim otro-
kom niso izključeni. Ponud-
be na ogl. odd. »Večernika«
pod »Zvestoba za zvestobo«. 373-12

GOSPODIČNA

izsolana, mlada, išče situira-
nega gospoda, ki bi ji prilo-
mogel do kakršnekoli službe.
Ponudbe na ogl. odd. »Več-
ernika« pod »Vedno hvaležna«. 472-12

HRANILNE KNJIZICE
vrednostne papirje kupujemo
stalno in po najvišjih cenah
in proti »akolišniemu« plačilu
Rudolf Zore, Ljubljana, Gile-
dališka 12. 13617-16

Tega ne more nikdo

Pojubne najnovejše plošče
samo po din 35.—.
Zahtevajte seznam.

elektroton
PASAZA NEBOTIČNIKA

Glavni zastopnik: Melani & Herold, Maribor

POSOJLO

50.000 din iščem proti vknji-
bi na prvo mesto. Za obres-
dam moderno, trisobno sta-
novanje. Ponudbe na ogl. od-
delek »Večernika« pod »Pe-
riferija«. 437-16

POSOJLO

10.000 din potrebujem proti
vknjižbi na novo hišo. Po-
nudbe na ogl. odd. pod »Do-
bre obresti«. 470-16

Kam, kje?

»PREŠERNOVA KLET«
v Gosposki ulici. Telefon
2543. Vabimo cenj. prijatelje
in znance na domače kolone.
Vino, kakor že znano, je iz-
vrstno. Se priporoča Trafe-
nik Karl. 447-17

DOMAČE KOLINE

dobi e danes in jutri. Gostil-
na pri »Lipi«. Gregorčičeva
ul. 19. Se priporoča K. L.
Kelc. 453-17

HALO!

Le vsi v gos ilno Kekac, kjer
je vino od 8 din na trej. Hre-
novka s kruhom 2 din itd. —
Vsako nedeljo koncert. 377-17

V SOBOTO IN NEDELJO

jetraje in krvave klobase. Ved-
no, specialna vina. »Prešerno-
va klet«. Gosposka ul. 398-17

V SOBOTO IN NEDELJO

domače kolone in priznana
dobra kanjlica v gostilni »Pri
lokomotivi«. Za obilen obisk
se priporoča J. T. Hometer
476-17

Čitajte »Večernik«

VEDNO NAJNOVEJŠE

pletenine

M. F. ROZMAN

LJUBLJANA

Tyrševa c. (Palača Slavija)
Židovska ulica 7

SOBO S ŠTEDILNIKOM

oddam, Tržaška cesta 54.
446-7

SOBO

prazno, lepo, takoj oddam. —
Tezno, Prešernova ul. 5. 370-7

OPREMLJENO SOBO

čisto, takoj oddam. Ogledati
med 12. in 14. uro. Marijina
ul. 27-I. 383-7

SOBO

lepo, sončno, oddam. Palača
Pokoj. zavoda, Vrstovškova
ul. 4-I. 384-7

NA STANOVANJE

sprejem gospoda. Koroška
cesta 41. 393-7

PRAZNO SOBO

v centru oddam gospodični.
Informacije Tyrševa ul. 26-I,
desno. 404-7

BOLJŠEGA DELAVCA

sprejem na oskrbo. Franči-
škanska 16. 419-7

SOBO

s posebnim vhodom, prazno,
sončna lega, oddam v najem.
Vprašati Koroščeva ul. 8. 423-7

NA STANOVANJE

sprejem boljšega delavca,
Vošnjakova 19, vrata 6. 431-7

SOBO

prazno veliko, oddam. Krče-
vina, Aleksandrova c. 7-II,
vrata 13. 461-7

KAPARKEGA POMOČNIKA

za uniformne čepice, samo-
stojnega delavca, iščem. Po-
nudbe pod »Bodočnost« na
anončni zavod Hinko Sar,
Maribor. 361-9

TRGOVSKEGA POMOČNIKA

sprejem takoj. Naslov v
ogl. odd. »Večernika«. 375-9

BRIVSKEGA VAJENKA

sprejem. An-on Veber, Melj-
ska cesta 28. 440-9

TAPETNIŠKEGA VAJENKA

takoj sprejem. Naslov v
ogl. odd. »Večernika«. 448-9

DEKLE

za vse, ki zna tudi nekaj ku-
hati, iščem. Gregorčičeva 8,
I. nadstr., desno. 450-9

SAMOSTOJNEGA POMOČ- NIKA

za damsko konfekcijo (pla-
šče) iščem. Naslov v ogl. od-
delku »Večernika«. 374-9

VAJENKA

poštenega, sprejem za kle-
parsko obrt. Kuharič, Tezno,
Ptujška c. 29. 352-9

MLADEGA SLUGO

za pisarno iščem. Pismene
ponudbe pod »Spedicija« na
ogl. odd. »Večernika«. 399-9

KUHARICO

za vse, ki samostojno kuha,
je služila že pri boljši dru-
žini in govori tudi nemški.
iščem k dvema osebnima za
1. marec. Plača din 350.—.
Klobučarna Leyrer, Maribor.
Gosposka 22. 402-9

SAMOSTOJNO KUHARICO

iščem k boljšemu gospodu.
Cankarjeva 15, vrata 1. 424-9

FRIZERKO

mlajšo, dobro delavko, iščem
Nastop takoj. Predstaviti se
Tržaška c. 63, Maribor. 427-9

etikete
TEL. 45-13
SITAR & SVETEK
GRAVERSKI ZAVOD
LJUBLJANA
FRANČIŠKANSKA UL. 3

TRISOBNO STANOVANJE

z vsem komfortom oddam s
1. marcem. Povprašati pri
hišnici, Glavni trg 1. 418-5

STANOVANJE

2 sobi in kuhinjo, lepo, sonč-
no, oddam v najem. Vpraša-
ti Koroščeva ul. 8. 422-5

ENOSOBNO STANOVANJE

s kuhinjo oddam s 1. mar-
cem. Smolečeva 10. 426-5

SOBO IN KUHINJO

oddam s 1. marcem. Smeta-
nova ul. 50. 429-5

NA STANOVANJE

IN HRANO
sprejem gospoda. Meljska
cesta 59-I, vrata 7. 432-5

Pohištvo,

spalne sobe, kuhinjske opre-
me, vseh vrst dobavlja so-
lidno in poceni

„OBNOVA“ F. Novak
Jurčičeva 6

NAJPOPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENI

HOHNER

harmonike
so od vseh
najboljše

BRUSIMO
STEKLA
IZDELUJEMO
OGLEDALA



V LASTNIH
MODERNIH
DELAVNICAH

STEKLARNA KOVAČIČ

MARIBOR SLOVENSKA 10
KOROŠKA 10

Premog

la. sortiran 32, 34 in 40 din za 100 kg
od kolodvora

KUMERC - Maribor, Taborska 10 Tel. 21-95

Ključavničarstvo in trgovina

Najboljše sredstvo

proti kašlju, gripi, hripavosti in oslabelosti je
medicinal

„SLADIN“

TOVARNA SLADA, CELJE
Doza 1 kg franko din 30.—

Najbolj varna nalozba denarja,

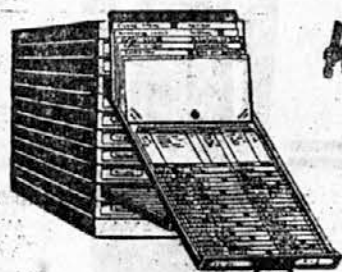
ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo - Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Hranilnica dravske banovine Maribor

Centrala Maribor
v lastni novi palači na oglu
Gosposke in Slovenske ulice

Podružnica Celje
nasproti pošti, prej Južno-
štajerska hranilnica

SPREJEMA VLOGE NA KNJIZICE IN TEKOCI RACUN PO NAJUGODNEJSEM OBRESTOVANJU



Kactoteka:

preglednosti
točnosti
enostavnosti
zanesljivosti
in cenovnosti

> Safca < MARIBOR
Gregorčičeva 24
Tel. 25 10

Zbirajte odpadke

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunjice, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupite vedno po najvišjih cenah Arbetor. Dravska ul. 15. Tel. 26-23.

Aka

želite oglaševati,
pokličite telefon:



25-67

OKASA
tablete

Pri spornih slabostih
lahko poskusite

OKASA

tablete
za moške

100 komarčev din 220—
proti povzetju

Zastopnik Lekarna
Mr. Rožman Miroslav
Beograd — Ierazije 5
Op. reg. S 5846 Zb

Zlato in srebro,

prilijate, zastavljate ne listke
še niso za nakup

M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15

Štećenice

signirne

SOFRA
MARIBOR
Gregorčičeva ul. 24

Postelino perie

kem čisteno že po
kg 8— din napre tudi
po brezkonkurenčni
ceni or

„Luna“
Maribor samo Glavni trg 24

POMLADANSKI

DUNAJSKI VELESEJEM

SE VRSI

10. — 16. MARCA 1940

TEHNIČNI VELESEJEM DO 17. MARCA

Poljedelski stroji, stavbarstvo, stroji in orodje, tehnične ureditve, industrijski proizvodi, nemški industrijski polfabrikati, »hiša mode«, modna industrija, umetni obrt itd.

Vse informacije se dobe pri častnem zastopniku za Banovino
Hrvatsko in dravsko banovino:

J. Kulhanek, ZAGREB, Ilica 9, tel. 24307

in pri generalnem zastopniku za kraljevino Jugoslavijo:
H. Pfannenstill, BEOGRAD II, Brankova 8, tel. 30881

Obiskovalci Dunajskega velesejma dobijo posebne popuste na
železnica kraljevine Jugoslavije in na nemških državnih železnicah.

ČEŠKI

Automobili znamke
„Jawa“

ČEŠKI

Motorcikli znamke
„Jawa“

ČEŠKE

automobilске in
aeroplanske sveče
znamke „Brita“

Zastopstvo za Slovenijo:

SANCIN FRANJO, Ljubljana, Linhartova 35

Tel. 30-74

Šivalni stroji • Najnovejši otroški vozički



Velika zbirka motorjev, tri-
ciklov, šivalnih strojev,
igračnih vozičkov, skrojev
avtomobilčkov, kole ni deli
— Cenik franco —



„TRIBUNA“ F. B. L. LJUBLJANA

Kar ovška c. 4 — Podr.: Maribor, Aleksandrova c. 26

Kolosalno blago

za damske plašče samo
novi vzorci se dobe pri

TRPINU

Nainovejša zunanjost pohištva

Iz umetnega furnirja, ki je popolnoma enak najboljšemu
naravnemu furnirju. Kupovalec, preden se odloči za na-
kup pohištva, ogleda si brezobvezno dve spalnici in pre-
držali se boste sami o kakovosti, lepoti in nizki ceni.

Mizarstvo Drnovšek, Krekova ulica 14

ZAHVALA

Podpisani se najlepše zahvaljujem zava-
rovalni zadrugi **Ljubljana samo-omoč v Ma-
riboru** za izolačano pogrebno po pokojnem
Vuk Ivanu in pripojitvi to domače podje-
tje vsakomur najboljše.

Maribor dne 15. februarja 1940.

Divjak Anton

SKRBI?

Obrnite se na grafologa

F. T. Karmah



ki se odlikuje posebno z ana-
lizo človeškega značaja, dela
na strogo znanstveni bazi gra-
fologije in daje vsakemu za
nastopajoče dorodke - pismene
nasvete, ki vam bodo koristili
vse bodoče življenje. - Konec
knjice dobi brezplačno življenjsko analizo. Kralje-
vo velike važnosti in koristi za spoznavanja sa-
me sebe in bližnjih. Pri brezplačni analizi
lahko stavite grafologu 3 od teh 10 navedenih
vprašanj, katera vam razjasni:

1. Vaš karakter, njegove kvalitete, njegove na-
pake;
2. Vaše izgledne v blaznosti;
3. Vaše izgledne v kupitih;
4. Vaše izgledne v podedovanju;
5. Vaša življenjska dolžnost;
6. Vaše priljubljenosti in protoktorije;
7. Vaše sovražnike, zadržanost, krivo obdolžitev
itd.;
8. Potovanja, sorenembe bivališča;
9. Zadeve v rodbini;
10. Vse, kar želite vedeti o loterijskih zadevah.

F. T. KARMAH, svetovno znani eksperimentalni psihografolog — pisec epohalne knjige **„NAS ŽIVOT
I OKULTNE TAJNE“**. Grandiozno delo ima preko 200 slik v luksuzni izdaji katero lahko kupite
pri piscu. Natančen naslov: **F. T. KARMAH, ŽALEC, dravska banovina.**
Knjiga stane din 30.— denar se pošlje na ček, račun št. 17.55. V teku 48 ur boste dobili v zaprtim
ovolu svojo življenjsko analizo, ki vas bo prepričala, da boste izkoristili sleherni možnost in da
boste srečno obrnili kožo svoje življenja. Ni vam treba siliti ničesar drugega kakor poslati
kori označene podatke. Ne odbijajte tega uspeha v današnjih mračnih časih!

Priložnostni nakup rabljenih
radijskih aparatov

Radio Maribor



Vsem sorodnikom, znanec in prijateljem sporočamo v globoki žalosti
vest, da nas je za vedno zapustil gospod

Ivan Naveržnik

trg. zastopnik

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, 18. februarja 1940, ob 15.
uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek, 19. t. m., ob 7.30 v stolni cerkvi
Maribor, 16. februarja 1940.

Zalujoča soproga, otroci in ostalo sorodstvo.

Hala! Hala!

Kupujte, dokler še imamo veliko zalogo angleškega in češkega blaga, po znano nizkih in še starih cenah, za damske in moške obleke, plašče, kostume, hubertuse, oficirske, financerske in železničarske uniforme itd.

samo v ČESKEM MAGAZINU

pri glavni policiji.

Velika odprodaja ostankov!

Krojaške potrebščine!

Kateri bo za Vas?

TELE PRVOVRSTNE RADIJSKE APARATE MORETE DOBITI PRI NAŠI TVRDKI:

	za gotovino	na 6 mes.	na 12 mes.
1. Dveelektronski DKE	750.—	800.—	—
2. Troelektronski baterijski DKE	960.—	1.020.—	—
3. Troelektronski V E 301	1.350.—	1.435.—	—
4. Troelektronski Telefunk T 913	2.430.—	2.574.—	2.718.—
5. Štirielektronski super Orion 044	3.100.—	3.320.—	3.535.—
6. Štirielektronski baterijski super Orion 044B	3.150.—	3.370.—	3.590.—
7. Štirielektronski super Telefunk T 965 WK	3.625.—	3.841.—	4.057.—
8. Štirielektronski super Telefunk T 965 GWK	3.825.—	4.053.—	4.281.—
9. Štirielektronski baterij. super Radione 440 B	3.950.—	4.200.—	4.450.—
10. Petelektronski super Blaupunkt 6 W 69 P	4.000.—	4.200.—	4.410.—
11. Petelektronski super Orion 055	4.375.—	4.680.—	4.990.—
12. Šestielektronski super Telefunk T 975 WK	4.600.—	4.876.—	5.152.—
13. Petelektronski super Radione 540 W	4.600.—	4.850.—	5.100.—
14. Petelektronski super Radione 540 GW	4.700.—	4.950.—	5.200.—
15. Šestielektronski potovalni super Radione R 2	5.300.—	5.600.—	5.900.—
16. Petelektronski super Blaupunkt 6 W 79	5.400.—	5.670.—	5.955.—
17. Šestielektronski super Telefunk D 750 WK	5.450.—	5.780.—	6.110.—
18. Šestielektronski super Telefunk D 750GWK	5.750.—	6.098.—	6.446.—
19. Osemelektronski super Radione 740 W	6.300.—	6.600.—	6.900.—
20. Šestielektronski super Blaupunkt 7 W 79	6.300.—	6.615.—	6.945.—
21. Sedemelektronski super Radione 740 GW	6.400.—	6.700.—	7.000.—
22. Šestielektronski super Blaupunkt 7 W 79 D	6.800.—	7.140.—	7.500.—
23. Sedemelektronski super Telefunk D 770	6.925.—	7.345.—	7.785.—
24. Sedemelektronski super Telefunk D 860	8.600.—	9.116.—	9.632.—
25. Dvanajstelektronski super Telefunk T 8001	9.000.—	po dogovoru	—
26. Osemelektronski super Blaupunkt 8 W 79	10.000.—	po dogovoru	—
27. Enajstelektronski super Blaupunkt 11 W 79	12.000.—	po dogovoru	—
28. Glasbena skrinja Blaupunkt	28.500.—	po dogovoru	—

Te cene veljajo od 15. januarja 1940 za aparate franco naša trgovina, nemon-tirano in brez antene. Pri baterijskih aparatih baterije niso vračunane.

Vsi naši dosedanja ceniki so s tem razveljavljeni. Na željo dobite brezplačno za vsak aparat še poseben prospekt.

„Radio“

DRUŽBA Z. O Z. V LJUBLJANI — MIKLOŠIČEVA CESTA 7, TELEFON 3190

Ljudski samopomoči v Mariboru

se podpisani iskreno zahvaljujem za točno in polno izplačilo dote in priporočam vsakomur to našo domačo zavarovalno ustanovo naj bolje.

Svetina Franjo.

Guštanj dne 14. februarja 1940.

Ruf-knjigovodstva

odgovarja povsem novim davčnim predpisom. Je sodobno praktično — najcenejše. Organizacija in informacije v knjigarni

A. Koren

Maribor, Gosposka ulica 9

Moški! Pri spolni slabosti (spolni impotenci) poskusite hormonske pilule **HORMO-SEKS**

Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul din 84, 100 pilul din 217, 300 pilul din 560. — Zahtevajte samo prave in originalne Hormo-Seks pilule. Po pošti diskretno razpošilja: KR. DV. LEKARNA PRI SV. AREHU, Maribor. — Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij „VIS-VIT“, Zagreb, Langov trg 3. (Ukl. pos. L. W. 5846-39)

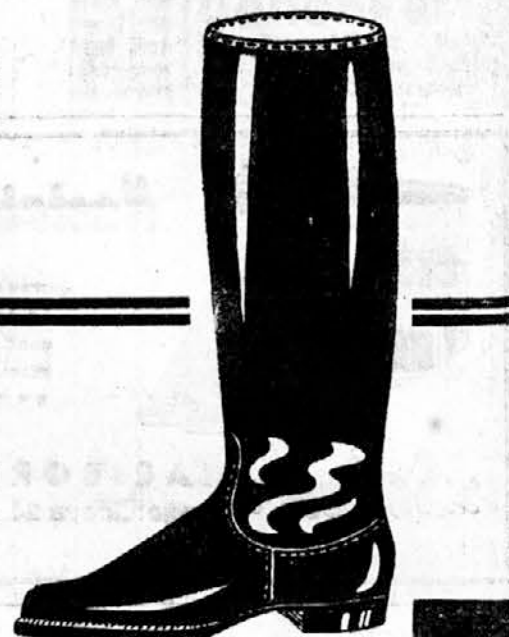
Naročniki pri naših inseren-
kupujte jih ter oglašujte

Na orožnih vajah Vam bodo odlično

služili

KARO

škornji



Razpisujemo mesto

oskrbnika-ce

za dober planinski dom v Sloveniji. Pismene ponudbe pod šifro „Nastop takoj“

Zahvala

Ob pretežnem slovesu od našega ljubljene očeta, starega očeta, brata, zeta, svaka in strica, gospoda

Ivana Lovca

se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so nam s tolažilnimi besedami lajšali naše neizmerno gorje, spremili nepozabnega pokojnika na njegovi zadnji poti, mu obsuli prezgodnjo krsto z obilnimi venci in cvetjem ali kakorkoli počastili njegov svetel spomin.

Posebno zahvalo pa smo dolžni občinskemu odboru in prostovoljni gasilski četi v Studencih za častno spremstvo ter glasbenemu in pevskemu društvu »Drava« za globoko občutene žalostinke.

V Studencih, 17. februarja 1940

Zahnoči ostali.

Naznanjamo tužno vest, da je preminul naš ljubi brat, stric in svak, gospod

Anton Valič

Pogreb blagega bo v ponedeljek, dne 19. februarja, ob 16. uri iz mrtvašnice na Studencih.

Maša zadušnica se bo brala v torek 20. februarja pri Sv. Jožefu ob 1/6. uri.

Studenci, Ajdovščina, 17. februarja 1940.

Družine Valič, Repič, zaročenka in sorodstvo.